



โครงการวิจัย

การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม

บุญร่วม คำเมืองแสน และคณะ

โครงการวิจัยนี้ ได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันวิจัยญาณสังวร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม 3) เพื่อจัดทำคู่มือรูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ จากนั้นวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม คำว่า “ศาสนทายาท” หมายถึง พระภิกษุและสามเณรที่ได้รับการบรรพชาอุปสมบทถูกต้องตามพระธรรมวินัย อารงรักษาพระศาสนาด้านปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ แล้วเผยแผ่หลักธรรมคำสั่งสอนแก่ประชาชนทั่วไป อีกประการหนึ่ง หมายถึง พุทธบริษัททั้ง 4 ประกอบด้วยภิกษุ (รวมสามเณร) ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา ซึ่งเป็นหุ้นส่วนสำคัญในการรักษา สืบต่อ พระพุทธศาสนา ด้วยการทำหน้าที่ตามบทบาทของตนเอง โดยรวมอาจเรียกว่าพุทธมามกะ ซึ่งการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมมีการจัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนทุกปี การสืบศาสนทายาทในพระพุทธศาสนา ก็คือ “การบวชเรียน” เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ด้วยการการสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนเข้ามาสู่ร่มผ้ากาสาวพัสตร์ การจะสร้างศาสนทายาทให้มั่นคงได้ต้องร่วมมือจากทุกฝ่ายในการปฏิบัติร่วมกัน การประสานความสามัคคีให้เกิดขึ้นโดยอาศัยพระสงฆ์เป็นผู้นำในการขับเคลื่อน เป็นการสร้างสรรค์นำเสนอคุณลักษณะของความเป็นศาสนทายาท

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมด้านการศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดประชุมวิชาการเฉพาะกลุ่ม จัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน กิจกรรมที่เสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละระดับชั้น และส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมปฏิบัติธรรมในวาระสำคัญๆ เช่น การปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมด้านความปลอดภัย ทางโรงเรียนจัดทำประกันชีวิตให้กับนักเรียน มีการสาธิตการป้องกันอัคคีภัย สาธิตการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีการเปิดบัญชีสมุดเงินฝากให้กับนักเรียน การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมด้านปัจจัยสนับสนุน มีการมอบทุนการศึกษา แผนกนักรธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญ และระดับอุดมศึกษา รวมทั้งสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนที่เป็นครูและเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นในระดับปริญญาโทและเอกอีกด้วย การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมด้านปัจจัยสี่ มีร้านจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสมณสาธูป มีห้องพยาบาล มีโรงครัวสำหรับการจัดทำภัตตาหารถวายเช้า-เพล

ข้อเสนอแนะ จากการศึกษาที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยในพื้นที่ ทำให้ทราบปัญหาต่างๆ จึงสรุปเป็นประเด็นที่ค้นพบ ดังนี้

1. สภาพปัญหาด้านจำนวนนักเรียนลดลง ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. สภาพปัญหาด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้วัสดุอุปกรณ์ และโครงการกิจกรรมต่าง ๆ หรือปัจจัยสี่ ซึ่งบางครั้งก็ออกไม่ตามกำหนด
3. สภาพปัญหาการบริหารจัดการ จากการศึกษาที่โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีจำนวนนักเรียนน้อย กำลังพลที่จะเข้ามาช่วยบริหารจัดการก็มีน้อย ทำให้เกิดช่องว่างในการช่วยกันคิด ช่วยกันบริหารงาน ในทุกมิติที่จะออกมาเป็นกำลังเสริมและสอดคล้องกับบริบทของคณะสงฆ์

จากสภาพปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงได้ร่วมกันเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาพร้อมกับ บุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในแต่ละด้าน ดังนี้

1. จัดสวัสดิการให้กับผู้ปกครอง ผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของเยาวชนในการเข้ามาบวชคือ พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้เด็กมากที่สุด นั่นก็คือการจัดสวัสดิการให้กับผู้ปกครอง เป็นรายเดือน โดยส่วนมากแล้วสามเณรที่เข้ามาบวชเรียน มาจากฐานะค่อนข้างยากจน ส่วนหนึ่ง สามเณรมีโอกาสได้เรียน ส่วนหนึ่งก็ช่วยแบ่งเบาภาระผู้ปกครอง

2. จัดทำวารสารเข้าสู่ฐาน TCI/อื่นๆ ที่ทำให้เกิดมูลค่า การจัดทำวารสารเพื่อรองรับการตีพิมพ์ บทความวิชาการ/บทความวิจัย หรือผลงานวิชาการในลักษณะอื่น เช่น การจัดภูมิทัศน์ศูนย์การเรียนรู้ พุทธศาสนา หรือศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการแสวงหางบประมาณ ซึ่ง แตกต่างจากสถาบันการศึกษาทั่วไป

3. สร้างความร่วมมือ(MOU)กับหน่วยงานต่าง ๆ การสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับ สถาบันการศึกษา โดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชั้นมัธยมศึกษา และความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดำเนินงาน แบบองค์รวมในทุกมิติ ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ โดยสามารถสรุปเป็น “PLC MODEL” ดังนี้

1. P=parental involvement: การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเยาวชน ในการจัดสวัสดิการที่ครอบคลุมถึงผู้ที่มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา

2. L=learning center: จัดโรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในรูปแบบนิทรรศการ นำเสนอในรูปแบบนวัตกรรมเทคโนโลยีที่เหมาะสม

3. C=Collaboration: การทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด โดยมีการแบ่งปันความคิดเห็นและ ทรัพยากร กับหน่วยงานองค์กรต่างๆ

คำสำคัญ : ศาสนทายาท สวัสดิการ

ABSTRACT

This research aimed 1) to study the concept of strengthening the religious heirs with the principle of social welfare, 2) to develop the model for strengthening the religious heirs with the principle of social welfare, and 3) to create a manual on the model for strengthening the religious heirs with the principle of social welfare. The research tools used for data collection were interview form, followed by descriptive content analysis.

The research results revealed that concept of strengthening the religious heirs with the principle of social welfare, the term of 'religious heirs' meant monks and novices who had been ordained correctly according to the Dhamma and Vinaya for maintaining the religion in terms of theory, practice, and realization, and then propagating the principles of the Dhamma to people. In addition, it meant the four groups of Buddhists consisting of Bhikkhus (including novices), Bhikkhunis, Upasaka, and Upasika who were important partners in preserving and continuing Buddhism by performing the duties according to their own roles. Collectively, they were called Buddhamaṅgala. The strength of religious heirs with the principle of social welfare involved the organizing of the summer novice ordination project every year. The continuing of religious heirs in Buddhism was the ordination for studying which was the heart of developing the human resources to be physical and mental perfection through inspiring the youths to enter the saffron robes. In order to create a stable religious heir, cooperation of all parties to practice together and coordination of unity by monks' leaders in driving the movement were the creation and presentation of the characteristics of being a religious heir.

The research results were found that the development of model for strengthening the religious heirs with the principle of social welfare, in terms of education, comprised of participation in organizing academic conferences for specific groups, exhibition of student work, activity for enhancing the learning skills of students at each level, and support of students to participate in Dhamma practice on important occasions such as the Dhamma practice in honor of His Majesty the King. In terms of safety, it comprised of life insurance for students by school, demonstration of fire

prevention, demonstration of basic first aid, opening of a savings account for students. In terms of supporting factors, it comprised of scholarships for the Dhamma studies, Pali studies, and general education divisions, and higher education levels, including supporting scholarships for educational personnel of the school who were teachers and staffs to gaining higher education at the master's and doctoral degrees. In terms of the four necessities, it comprised of shops for learning equipment to suit for monks, nursery, and kitchen for morning and lunch meals.

For suggestions, the researchers' data collection in the area, it was found various problems. Therefore, it summarized in the following findings:

- 1) Problems with the number of students' decreasing, not according to the specified criteria,
- 2) Problems with the budget, lack of budget to support learning equipment, and various activity projects or the four necessities which sometimes do not launch as scheduled,
- 3) Problems with management, due to the minimum of students at the Buddhist schools, a few personnel to manage the school, gaps in helping each other to think and manage in every dimension to be the Sangha's supplementary force and context.

From the aforementioned problems, the researchers jointly proposed solutions to the problems with personnel of the Buddhist schools in each area as follows:

- 1) Providing welfare for parents, whose have an influence on the decision of the youths to ordain, because they were the ones closest to the children. It was the providing of welfare to parents monthly. Most novices who ordained came from poor family backgrounds. The novices who had the opportunity to study also could ease the burden on their parents.
2. Launch of a journal into the TCI or other database for creating value, which was an academic journal to support the publication of academic articles, research articles or other academic works such as landscaping center for learning Buddhism, art, culture, or tradition, which were the way to earn a budget in different way of general educational institutions.

3. To creation a memorandum of understanding (MOU) with various agencies, to create academic cooperation with educational institutions, especially the Basic Education Area Office and the Secondary Education Area Office, and cooperation with local administrative organizations in performing the holistic operations in all dimensions. This creates new knowledge, which can be summarized as the “PLC MODEL” as follows:

1. P=parental involvement: Parental involvement in youth education, in providing comprehensive welfare to all stakeholders in education management.

2. L=learning center: Organizing schools as learning centers for all learning groups in the form of exhibitions, presented in the form of appropriate technological innovations.

3. C=Collaboration: Working closely together, sharing ideas and resources with various organizational units.

Keywords : Religious Heir, Welfare

กิตติกรรมประกาศ

สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้จัดสรรงบประมาณให้กับบุคลากรของมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการพัฒนาให้คณาจารย์มีประสิทธิภาพมากขึ้นและเป็นไปตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ และเป็นไปตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย

ขอขอบคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่สนับสนุนให้บุคลากรได้มีผลงานวิจัย โดยเฉพาะสถาบันวิจัยญาณสังวร ที่ได้ดำเนินการให้เกิดเป็นรูปธรรมขึ้นในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ พระธรรมวัชรจินดาภรณ์, รศ.ดร. อธิการบดี ขอขอบพระคุณพระวิมลวชิรเมธี, ดร. รองอธิการบดี และรักษาการผู้อำนวยการสถาบันวิจัยญาณสังวร ขอขอบพระคุณ พระอุดมวชิรเมธี, ดร. คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย พร้อมด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างมาก ตลอดถึงเจ้าหน้าที่ทุกคนที่อำนวยความสะดวก

หวังว่างานวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรในหลากหลายมิติที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคุณความดีที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้ ขอน้อมบูชาคุณพระพุทธ คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์ คุณบิดามารดา คุณครูอุปัชฌาย์อาจารย์ ตลอดถึงทุกๆ ท่านที่ได้อุปการคุณแก่คณะผู้วิจัยมาโดยตลอด

รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน และคณะ

หัวหน้าโครงการวิจัย

30 พฤษภาคม 2568

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญคำย่อ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์	4
1.6 แหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัย	4
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างศาสนทายาท	5
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม	17
2.3 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	28
2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
2.5 สรุปกรอบแนวความคิด	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
3.1. การออกแบบการวิจัย	43
3.2 ประชากร	43
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
3.4 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	44
3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	45
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	46
3.7 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล	46
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ	47

ส่วนที่ 2	การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	50
ส่วนที่ 3	สรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	54
บทที่ 5	สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	55
5.1	สรุปผลการวิจัย	55
5.2	อภิปรายผลการศึกษาวิจัย	57
5.3	ข้อเสนอแนะ	62
บรรณานุกรม		63
ภาคผนวก		
ภาคผนวก ก	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	
ภาคผนวก ข	หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล	
ภาคผนวก ค	รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
ภาคผนวก ง	แบบสัมภาษณ์	
ภาคผนวก จ	ประวัตินักวิจัย	
ภาคผนวก ฉ	หนังสือรับรองจริยธรรม	

สารบัญย่อ

1. พระไตรปิฎกที่ใช้อ้างอิง

รายงานวิจัยนี้ อ้างอิงจากพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539

พระวินัยปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา	
วิ.ม. (ไทย)	= วินัยปิฎก	มหาวรรค	(ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา	
ที.ปา. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย มูลป้อนาสก์	(ภาษาไทย)
ม.อ. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย อุปริป้อนาสก์	(ภาษาไทย)
ส.นิ. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย นิทานวรรค	(ภาษาไทย)

อรรถกถาพระวินัยปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา	
วิ.ม.อ. (ไทย)	= วินัยปิฎก	มหาวรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)

อรรถกถาพระสุตตันตปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา	
ที.ม.อ.(ไทย)	= สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย มหาวรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)

2. คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อที่ใช้อ้างอิง ได้ระบุชื่อย่อคัมภีร์/เล่ม/หน้า ตัวอย่างเช่น วิ.ม. (ไทย)15/18/34 หมายถึง วินัยปิฎก มหาวรรค เล่มที่ 15 ข้อที่ 18 หน้า 34 เป็นต้น

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันทางพระพุทธศาสนา เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดสถาบันหนึ่ง ในการให้ความช่วยเหลือต่อสังคมไทยตลอดมา โดยมีส่วนช่วยเหลือในการกล่อมเกลาคิดใจ และลักษณะนิสัยของคนไทย ตลอดจนให้บริการตามความจำเป็น ตามความต้องการของประชาชน อีกทั้งมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทางสังคม แม้กระทั่งในปัจจุบัน สถาบันสงฆ์ยังเป็นองค์กรสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมให้เกิดความสามัคคีธรรม และเชื่อมโยงประชาชนทุกชนชั้นให้เกิดความเสมอภาค ความเท่าเทียมกัน ในทุกมิติของสังคม โดยเฉพาะการเสริมสร้างศาสนทายาทให้กับเยาวชนไทยที่สถาบันสงฆ์ได้ดำเนินการเป็นกิจวิสัย ขับเคลื่อนโดยกลไกของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมแผนกบาลี จึงทำให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ.2562

ความสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ.2562 (มาตรา 16 ให้วัดมีสิทธิจัดตั้งสถานศึกษาพระปริยัติธรรมได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ) กำหนดสถานศึกษาพระปริยัติธรรมที่วัดจัดตั้งขึ้นตามวรรคหนึ่ง ให้จัดการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ในมาตรา 5 และต้องคำนึงถึง

- (1) การให้การศึกษาวិชาการทางพระพุทธศาสนาเพื่อความเป็นเลิศที่เปี่ยมด้วยปัญญาพุทธธรรม
- (2) การส่งเสริมความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
- (3) การผลิตผู้เรียนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เป็นศาสนทายาทที่ดีของพระพุทธศาสนา สำนึกในความเป็นคนไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น
- (4) มาตรฐานการศึกษาของชาติและวิธีการดำเนินงานของการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

และมาตรา 17 สถานศึกษาพระปริยัติธรรมต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นศาสนทายาทที่ดีของพระพุทธศาสนาและพลเมืองที่ดีของสังคม
- (2) มีความรู้และทักษะในวิชาการศึกษาทางพระพุทธศาสนา
- (3) มีนิสัยใฝ่หาความรู้ ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบและวินัยสงฆ์
- (4) มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ
- (5) รู้จักบำรุงรักษาศาสนสมบัติ อนุรักษ์ และเสริมสร้างสภาพแวดล้อม
- (6) มีความภูมิใจความเป็นสมณะ จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- (7) มีความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมสนับสนุนแนวทางปฏิบัติให้เกิดความเจริญแก่ชุมชน สังคม และพระพุทธศาสนา

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่โบราณราชประเพณี สถาบันพระพุทธศาสนา มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาของชาติมาโดยตลอด ซึ่งคณะสงฆ์ได้ดำเนินการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมอันเป็นส่วนเฉพาะของการศึกษาของคณะสงฆ์ควบคู่กันไปกับการศึกษาวิชาสามัญ ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมได้รับการสนับสนุนส่งเสริมด้วยดีจากภาครัฐ และสามารถบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองนโยบายการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์และของชาติ ได้เป็นอย่างดี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ (หน้า 21 เล่ม 136 ตอนที่ 50 ก ราชกิจจานุเบกษา 16 เมษายน 2562)

ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตอย่างมากทั้งเรื่องการเมือง การศึกษา เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สื่อสังคมออนไลน์ ทำให้วิถีชีวิตและวิถีคิดของประชาชนผันผวนตามกระแสที่เกิดขึ้น การที่สถาบันสงฆ์พยายามส่งเสริมในหลายๆทางเพื่อให้เยาวชนเข้ามาบวชเรียนเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาและเป็นศาสนทายาทที่ดีค่อนข้างลำบากกับกระแสของสังคมในปัจจุบัน มีหลายเหตุปัจจัยหนึ่งในนั้นคือสภาพฐานะของครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ แต่ไม่กล้าที่จะนำบุตรหลานเข้ามาบวชเรียนเกรงว่าขาดคนช่วยทำมาหากิน อีกประการหนึ่งคือการไม่สามารถรักษาไว้ซึ่งเยาวชนที่บรรพชาเป็นสามเณรแล้วให้คงอยู่ ทั้งสองประการนี้เป็นปัญหาหลักของการเสริมสร้างศาสนทายาท ซึ่งเป็นปัญหาภายในได้แก่สถาบันสงฆ์เองที่ต้องมีรูปแบบการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมและสามัคคีธรรม トラบใดที่ต่างคนต่างทำ สำนักของใครของมัน ก็ค่อนข้างยากที่จะนำไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน ซึ่งในแต่ละสำนักก็ได้ดำเนินการทำอยู่แล้ว เช่น ค่าเรียนฟรี ที่พักอาศัยฟรี อาหารการฉันก็มีผู้นำมาถวาย สอบได้แต่ละชั้นก็มีรางวัล มีการส่งเสริมสนับสนุนตามกำลังของแต่ละสำนักเรียน แต่สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าการเสริมสร้างศาสนทายาทให้เข้มแข็งและนำไปสู่ความยั่งยืนได้นั้น สวัสดิการต่างๆเหล่านี้ควรตกไปถึงผู้ปกครองของเยาวชนด้วย เช่น เบี้ยยังชีพรายเดือนและค่ารักษาพยาบาลจ่ายให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด

ด้วยเหตุที่คณะสงฆ์เป็นหลักสำคัญในการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา การสร้างศาสนทายาทจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำพาให้ประชาชนและสังคมมีความเข้มแข็งจึงต้องมีสามัคคีร่วมกันในทุกๆ ฝ่าย นำไปสู่การแก้ปัญหาที่ยั่งยืนด้วยประโยชน์ของส่วนรวม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องนี้ เพราะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพุทธศาสนิกชนโดยรวม

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวความคิดการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม
3. เพื่อจัดทำคู่มือรูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิกการสังคัม มีเนื้อหาประกอบไปด้วย 3 ประเด็น ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวคิดการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิกการสังคัม ศึกษาจาก หนังสือ ตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

1) ด้านการศึกษา 2) ด้านความปลอดภัย 3) ด้านปัจจัยสนับสนุน

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิกการสังคัม โดยศึกษาจากบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพร้อมทั้งข้อเสนอแนะ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิกการทางสังคัมที่เหมาะสม ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการศึกษา 2) ด้านความปลอดภัย 3) ด้านปัจจัยสนับสนุน

3. เพื่อจัดทำคู่มือรูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิกการสังคัม

1.3.2 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิกการสังคัม” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบสัมภาษณ์ งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษาโดยการมุ่งเน้นเลือกสัมภาษณ์ ได้แก่

- | | |
|---|----------------|
| 1) บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม | จำนวน 5 รูป/คน |
| 2) สามเณรที่เป็นนักเรียน | จำนวน 7 รูป |
| 3) ผู้ปกครองของสามเณรที่เป็นนักเรียน | จำนวน 5 รูป/คน |

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น ท้องที่อำเภอพลอำเภอบ้านไผ่ และอำเภอมัญจาคีรี รวม 3 โรงเรียนดังนี้

- 1) โรงเรียนนพคุณวิทยา วัดอโศการาม ตำบลโสกนกเต็น อำเภพล จังหวัดขอนแก่น
- 2) โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดจันทร์ประสิทธิ์ ตำบลในเมือง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
- 3) โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญวัดโพธิ์กลาง ตำบลกุดเค้า อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบแนวคิดการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิกการสังคัม
2. ได้พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิกการสังคัม
3. ได้จัดทำคู่มือรูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิกการสังคัม

1.5 นิยามศัพท์

1. การเสริมสร้าง หมายถึง กิจกรรมในการสร้างสรรค์นำเสนอด้วยปฏิบัติร่วมกันของในการสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนและเกิดศรัทธาในการบรรพชา
2. ศาสนทายาท หมายถึง เยาวชนชายที่บรรพชาถูกต้องตามพระธรรมวินัยและยังคงสมณเพศ
3. สวัสดิการสังคม หมายถึง ปัจจัยสนับสนุนให้ศาสนทายาทคงอยู่ในสมณเพศ ได้แก่ปัจจัยสี่ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค สนับสนุนทุนการศึกษา มียานพาหนะคอยรับส่ง มีระบบประกันชีวิต จัดกิจกรรมเสริมทักษะ ตลอดถึงเบี้ยยังชีพให้กับผู้ปกครองของสามเณร
4. ด้านการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6
5. ด้านความปลอดภัย หมายถึง การดูแลเอาใจใส่ด้านปัจจัยสี่และการบริหารความเสี่ยงด้านชีวิตและทรัพย์สินตลอดหลักสูตร
6. ด้านปัจจัยสนับสนุน หมายถึง งบประมาณที่ต้องนำมาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีความพร้อมในทุกมิติ และทุนการศึกษาของนักเรียน พร้อมด้วยสวัสดิการผู้ปกครอง
7. บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม หมายถึง บุคลากรผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทั้งกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศของโรงเรียน
8. สามเณรที่เป็นนักเรียน หมายถึง บุคคลที่เข้ามาบรรพชาเป็นสามเณรและกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ
9. ผู้ปกครองของสามเณรที่เป็นนักเรียน หมายถึง บิดามารดาหรือผู้ดูแลเลี้ยงดูบุตรก่อนและหลังเข้ามาบรรพชาเป็นสามเณร

1.6 แหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัย

- 1.โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
- 2.สำนักเรียนแผนกธรรม แผนกบาลี
- 3.โรงเรียนการกุศลที่จัดการศึกษาภายในวัด ทั้งของรัฐและเอกชน
- 4.โรงเรียนบาลีสาธิตมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- 5.สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ/จังหวัด
- 6.มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- 7.มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- 8.วารสารระดับชาติที่อยู่ในฐาน TCI

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม” นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมแนวคิดทฤษฎีต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างศาสนทายาท
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม
- 2.3 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- 2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 สรุปกรอบแนวคิด

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างศาสนทายาท

1) ความหมายของศาสนทายาท

ศาสนทายาท มาจากคำว่า ศาสน+ทายาท = ศาสนทายาท ศาสน แปลว่า คำสอน หรือ ศาสนาในความหมายทั่วไป ส่วนคำว่า ทายาท แปลว่า ผู้สืบทอด ผู้สืบทอด ศาสนทายาทจึงหมายถึง ทายาทผู้สืบทอดพระศาสนา หรือ ผู้สืบทอดพระศาสนา (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2542) ในที่นี้หมายถึง ผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา ในพระไตรปิฎกไม่พบหลักฐานว่า พระพุทธเจ้าได้ตรัส คำว่า “ศาสนทายาท” นี้ไว้ แต่พบคำว่า “ธรรมทายาท” ในพระสูตรต่าง ๆ ซึ่งความหมายของคำนี้ไม่ตรงกับ ความหมายของคำว่า “ศาสนทายาท” ที่ใช้ในปัจจุบัน

คำว่า ธรรมทายาท ที่พบ ก็มีความหมายที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. ธรรมทายาท หมายถึงผู้ที่มีความเป็นอยู่ตามอย่างพระศาสดา ผู้ศึกษาธรรมและปฏิบัติธรรมเพื่อละกิเลสทั้งปวง เพื่อการบรรลุธรรมตามลำดับจนเข้าถึงความดับทุกข์ได้ ตามปฏิปทาของพระศาสดา (ม.ม.12/29/27)

2. ธรรมทายาท หมายถึง ผู้บรรลุธรรม และประกาศธรรมของพระศาสดา(ม.อ.14/93/110)

3. ธรรมทายาทหมายถึง ผู้รับการสืบทอดความเป็นทายาทของพระศาสดา(ส.นิ.16/154/259)

คำว่า “ธรรมทายาท” เป็นคำที่นำมาจากคำว่า “พรหมทายาท” ซึ่งเป็นคำกล่าวยกย่องวรรณะตนเองของพวกพราหมณ์ว่าเป็นผู้มีชาติสูงกว่าวรรณะอื่นๆ ทั้งหมด เพราะเกิดจากพรหมเป็นทายาทของพรหม แต่พระพุทธเจ้าได้ทรงนำคำนี้มาเปลี่ยนเป็น “ธรรมทายาท” และทรงอธิบายว่าไม่ว่าคนในวรรณะใดก็ตาม ผู้ใดประพฤติธรรม ดำรงอยู่ในธรรม ผู้นั้นย่อมถือว่าเป็นทายาทของธรรม เป็นผู้ประเสริฐ เพราะธรรมเป็นสิ่งประเสริฐที่สุด (ที.ปา. 11/111-117/83-88)

พระมหากิตติพัฒน์ ศรีนาถ (2550) ได้กล่าวถึง “ศาสนทายาท” ที่ใช้ในบริบทที่ต่างกัน พบว่าพระพุทฺธโฆษาจารย์ ได้พยายามทำให้ความเป็นศาสนทายาทของพระมหากัสสปเถระ และของพระเจ้าอโศกมหาราชเชื่อมโยงกันในเรื่องของการธำรงรักษาและสืบต่อพระพุทธศาสนา ซึ่งอธิบายว่าการที่พระมหากัสสปะได้ตระหนักถึงความเป็นศาสนทายาท และจะต้องดำรงวงศ์พระสัทธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาพระพุทธเจ้า จึงได้ชักชวนพระสงฆ์ทำปฐมสังคายนาขึ้น ผลจากการทำสังคายนาครั้งนี้ ทำให้เกิดการเรียนคือทรงจำพระธรรมวินัยและมีการสั่งสอนสืบทอดกันต่อมาอย่างมีระบบ จนมาถึงยุคของพระโมคคัลลีบุตรติสสเถระ ตรงกับรัชกาลพระเจ้าอโศกมหาราชพระองค์ทรงมีพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนาเถรวาท ได้อุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทเป็นอย่างดี พระโมคคัลลีบุตรติสสเถระเห็นเป็นโอกาสที่จะเผยแผ่พระพุทธศาสนาเถรวาทให้กว้างขวางออกไปยิ่งขึ้น จึงได้ยกให้พระเจ้าอโศกมหาราชเป็นศาสนทายาท โดยมีเงื่อนไขว่า ต้องทรงอนุญาตให้พระโอรสหรือพระธิดาออกผนวช ซึ่งพระเจ้าอโศกมหาราชก็ทรงอนุญาตให้พระมเหสีทศมารทรมณฑล ทั้งนี้ความเป็นศาสนทายาทที่แท้จริงมีใช้อยู่ที่พระเจ้าอโศกมหาราช แต่กลับอยู่ที่การผนวชของพระมเหสีทศมาร เพราะเมื่อทรงผนวชแล้วพระอุปัชฌาย์ คือ พระโมคคัลลีบุตรติสสเถระ ได้ให้ท่านเล่าเรียนพระธรรมวินัยแล้ว ในเวลาต่อมาได้ส่งท่านไปประกาศพระศาสนาถึงเกาะสิงหล คือประเทศศรีลังกาในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตาม หากจะถือว่าพระเจ้าอโศกมหาราชทรงเป็นศาสนทายาทก็ควรจะเป็นศาสนทายาทในความหมายว่าเป็นผู้อุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนา

2) ประเภทของศาสนทายาท

คำว่า “ศาสนทายาท” โดยภาพรวมในทางพระพุทธศาสนานั้นประกอบด้วยสมาชิกที่สำคัญอยู่ 4 ประเภท ที่เรียกว่าพุทธบริษัท 4 ได้แก่

- 1) พระภิกษุ นักบวชชาย
- 2) พระภิกษุณี นักบวชหญิง
- 3) อุบาสก ฆราวาสชาย
- 4) อุบาสิกา ฆราวาสหญิง

สำหรับพระภิกษุณีนั้นหมายรวมไปถึงสามเณรด้วย ส่วนภิกษุณีสงฆ์ก็หมายรวมไปถึงสามเณรีเช่นกัน เพราะทั้งสามเณรและสามเณรี ต่างมีความหมายถึงเหล่ากอแห่งศาสนทายาทเหมือนกัน พระมหากิตติพัฒน์ ศรีนาถ(2550) ได้สรุปคำว่าศาสนทายาทโดยแบ่งได้ 2 ประเภท คือ 1. ศาสนทายาทฝ่ายอุปถัมภ์ 2. ศาสนทายาทฝ่ายศึกษาหลักสูตร (ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ) และเผยแผ่ ทั้ง 2 ประเภทนี้มีหน้าที่ที่ต้องเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน เพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืน

3) รูปแบบและวิธีเสริมสร้างศาสนทายาท

ในสมัยพุทธกาลหรือในระยะเวลาการประกาศศาสนาของพระพุทธองค์ เหล่าบรรดาพระสาวก และสาวิกาทั้งหลาย ยังไม่จัดว่าเป็นศาสนทายาทได้ แต่คงเรียกได้ว่าเป็นธรรมทายาท เพราะแต่ละท่านที่บวชเข้ามาในพระศาสนาล้วนมีความประสงค์ที่จะเข้าถึงความหลุดพ้น จึงมุ่งบำเพ็ญความเพียร เพื่อให้บรรลุผลตามความประสงค์นั้น การดำเนินตามปฏิปทาของพระศาสดา การปฏิบัติธรรมที่พระองค์ทรงแนะนำสั่งสอน รวมถึงการบรรลุผลของท่านเหล่านั้นจึงได้ชื่อว่าเป็นธรรมทายาท ซึ่งหมายถึงผู้ปฏิบัติตามและนำหลักคำสอนไปเผยแผ่ให้กับประชาชน ผู้คนทั้งหลายเกิดความเลื่อมใสศรัทธาเข้ามาขอบวชเป็นอันมาก ในเวลาต่อมาหลักคำสอนได้แผ่กระจายไปทั่วชมพูทวีป และแผ่ไปทั่วทุกดินแดนในแต่ละแคว้นแคว้นแต่ละประเทศ ทำให้เกิดกระบวนการสืบต่อพระพุทธศาสนาในรูปแบบของการบรรพชาอุปสมบท คนทั่วไปจึงนิยมใช้เรียกพระสงฆ์สามเณรว่าเป็นศาสนทายาท คือผู้ที่สืบต่อพระพุทธศาสนานั้นเอง

เมื่อบวชเข้ามาในพระพุทธศาสนาภายใต้ร่มผ้ากาสาวพัสตร์ จึงมีกิจที่ต้องปฏิบัติตามหลักคำสอนที่พระพุทธองค์ทรงวางไว้ ได้แก่ ปรียัติ ปฏิบัติและปฏิเวธ โดยเบื้องต้นต้องศึกษาในเรื่องของศีลสมาธิ และปัญญา ให้เกิดความแตกฉานในหลักธรรมแล้วนำไปสู่การลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีคุณสมบัติที่สามารถจะสืบทอดและสืบต่อพระพุทธศาสนาต่อไปได้

กระบวนการสืบต่อศาสนาโดยการสร้างศาสนทายาทนี้ ซึ่งจะต้องเป็นไปตามพระธรรมวินัยที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้ ซึ่งมีวิธีการที่ถูกกำหนดไว้ด้วยเหตุปัจจัยหลายประการ ประการที่สำคัญประการหนึ่งก็คือพระอุปัชฌาย์ ซึ่งมีหน้าที่ให้การบรรพชาอุปสมบทและมุ่งสอนศิษย์ให้ความรู้แก่ศิษย์ในหลักของพระธรรมและพระวินัยอย่างเป็นระบบมากขึ้น

ดังนั้นกระบวนการสืบต่อศาสนทายาทในระยะหลังจึงไม่เพียงแต่การบวชเข้ามาแล้วบำเพ็ญเพียรจนบรรลุธรรม และอบรมสั่งสอนศิษย์ให้บรรลุตามเท่านั้น แต่ยังได้มีการสืบสานความรู้ทางด้านพระธรรมวินัยโดยมีการเรียนการสอนอีกด้วย กล่าวโดยสรุปว่า การสืบต่อศาสนทายาทในพระพุทธศาสนา ก็คือ “การบวชเรียน” นั่นเอง

คำว่า “บวช” เป็นภาษาพูดที่ใช้กันโดยทั่วไป แต่ถ้าจะใช้เป็นทางการเรียกว่า “บรรพชาอุปสมบท” ซึ่งวิธีบรรพชาอุปสมบทกรรมที่ในพระพุทธศาสนานั้นมีอยู่หลายวิธีด้วยกัน เช่น พระพุทธเจ้าทรงรับกุลบุตรผู้ได้ธรรมจักขุเข้าเป็นภิกษุในพระศาสนาด้วยพระองค์เอง ทรงใช้คำสั้น ๆ ง่าย ๆ ว่า “เอहि ภิกขุ” (เธอจงมาเป็นภิกษุ) เท่านั้น ก็เป็นอันเสร็จพิธีในปัจจุบันการให้กุลบุตรเข้ามาเป็นศาสนทายาทใช้อุปสมบทกรรมเพียง 2 วิธี คือหากรับศาสนทายาทที่เป็นสามเณรที่ใช้ ติสรณคณูปสัมปทา ได้แก่การให้ผู้บวชรับไตรสรณคณณ์ ส่วนพิธีรับศาสนทายาทที่เป็นภิกษุก็ใช้วิธี ญัตติจตุตถกรรมวาจา ซึ่งเป็นวิธีการคัดเลือกผู้บวช ในขั้นแรกพระอุปัชฌาย์ต้องคัดเลือกผู้บวชที่มีคุณสมบัติเหมาะสมหลัง

จากนั้น ที่ประชุมสงฆ์จะทำการถวญญูกรรม แล้วมีมติโดยเสียงที่เป็นเอกฉันท์ว่าจะรับกุลบุตรนั้นเข้ามาหรือไม่(พระมหากิตติพัฒน์ ศรีนาค,2550)

ส่วนพิธีการบวชนั้นในทางพระวินัยเรียกว่า“พิธีทำสังฆกรรม”เป็นการทำพิธีกรรมเฉพาะหมู่ของสงฆ์และถือเป็นกิจที่ถึงทำโดยที่ประชุมสงฆ์สังฆกรรมเรียกว่าญัตติจตุตถกรรม หมายถึงกรรมมีญัตติเป็นที่สี่ คือ เป็นกรรมที่ทำด้วยตั้งญัตติแล้วสวดอนุสาวนาถึง 3 ทนเพื่อสงฆ์คือที่ประชุมนั้นจะได้มีเวลาพิจารณาหลายเที่ยวว่าจะอนุมัติหรือไม่ ถือเป็นสังฆกรรมที่สำคัญในการอุปสมบทพิธี หรือ “ญัตติจตุตถกัมมอุปสัมปทา” แปลว่าการอุปสมบทด้วยญัตติจตุตถกรรมได้แก่วิธีอุปสมบทที่สงฆ์เป็นผู้กระทำอย่างที่ใช้น้อยอยู่ในปัจจุบัน โดยภิกษุสงฆ์ประชุมครอบงำกำหนด ภายในเขตประชุมซึ่งเรียกว่า “สีมา” แล้วกล่าววาจาประกาศเรื่องความที่จะรับคนนั้นเข้ามาหมู่และได้รับความยินยอมของภิกษุทั้งปวงผู้เข้าประชุมเป็นสงฆ์นั้น ดังนั้นจึงสรุปพิธีบรรพชาอุปสมบทในสมัยพุทธกาลนั้นมี 8 วิธีดังนี้

1. เอหิ ภิกขุอุปสัมปทา
2. ดิสรณคมนุสสัมปทา
3. โฉวาทปฎิคคหุอุปสัมปทา
4. ญัตติจตุตถกัมมอุปสัมปทา
5. ปัญหาพยากรณอุปสัมปทา
6. ครุธรรมปฎิคคหุอุปสัมปทา
7. อัญญาจิกกาอุปสัมปทา
8. ทูเตนอุปสัมปทา

1.เอหิภิกขุอุปสัมปทา การอุปสมบทหรือการบวชด้วยวิธีนี้ เป็นวิธีการเฉพาะพระพุทธองค์เท่านั้นที่จะทรงประทานการอุปสมบทแบบเอหิภิกขุได้ เหล่าอริยสาวกรูปอื่นไม่สามารถที่จะกระทำได้ พระพุทธองค์ทรงประทานการอุปสมบทด้วยเอหิภิกขุอุปสัมปทาแก่พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นรูปแรกในพระพุทธศาสนา แต่ที่น่าสังเกตคือในส่วนที่บุคคลจะเข้ามาบวชด้วยวิธีนี้ส่วนมากเป็นพระอรหันต์หรือไม่ก็เป็นพระอริยบุคคลชั้นใดชั้นหนึ่งมาก่อนแล้ว ในหนังสือคู่มืออุปชฌาย์ได้กล่าวถึงการบวชด้วยเอหิภิกขุอุปสัมปทาเอาไว้ว่า(คู่มือพระอุปชฌาย์,2558)เอหิภิกขุอุปสัมปทา มี 2 ประเภท คือ

1) บุคคลที่ยังไม่ได้บรรลุพระอรหันต์พระพุทธองค์ทรงประทานอุปสมบท ด้วยพระวาจาว่า “เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว เธอจงประพฤติพรหมจรรย์เพื่อทำที่สุดแห่งทุกข์โดยชอบเถิด” เช่น ทรงประทานการอุปสมบทแก่พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้ได้ดวงตาเห็นธรรมแล้ว และได้เป็นพระโสดาบัน แต่ยังไม่บรรลุพระอรหันต์ (วิ.ม. (ไทย)4/62/77)

2) แต่ถ้าบุคคลนั้นได้บรรลุพระอรหันต์แล้วพระพุทธองค์ก็จะทรงประทานการอุปสมบทด้วยพระวาจาว่า “เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว เธอจงประพฤติพรหมจรรย์เถิด” เช่น ทรงประทานการอุปสมบทแก่พระยสะผู้ฟังพระธรรมเทศนาแล้วบรรลุพระอรหันต์ ด้วยพระพุทธดำรัส

ดังกล่าวนี้ กุลบุตรที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ในพระพุทธศาสนาก็จะเป็นพระภิกษุโดยสมบูรณ์ (วิ.ม. (ไทย) 4/18/25)

2.ติสรณคณุปสัมปทา คือการอุปสมบทด้วยวิธีที่พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้พระสงฆ์เหล่า อริยสาวกของพระองค์ดำเนินการกันเอง สืบเนื่องจากที่พระพุทธองค์ทรงแสดงพระธรรมเทศนาแก่ พระปัญจวัคคีย์จนบรรลุเป็นพระอรหันต์ จากนั้นไม่นานก็มีผู้ขอบวชและตรัสรู้ตามถึง 60 รูป พระองค์ เห็นว่ามีพุทธสาวกมากพอที่จะเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างขวางต่อไป จึงกำหนดเป้าหมายในการ ประกาศพระพุทธศาสนาอย่างชัดเจนด้วยพระพุทธานุญาตว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราพ้นแล้วจากบ่วง ทั้งปวงทั้งที่เป็นของทิพย์และทั้งที่เป็นของมนุษย์แม้พวกเธอก็พ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวงทั้งที่เป็นของทิพย์ ทั้งที่เป็นของมนุษย์ พวกเธอจงเที่ยวจาริกเพื่อประโยชน์และความสุขแก่คนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์ โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ พวกเธออย่าได้ไปรวมทางเดียวกันสอง รูป จงแสดงธรรมงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด จงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถ พร้อมทั้งพยัญชนะ ครบบริบูรณ์บริสุทธิสัตว์ทั้งหลายจำพวกที่มีธุลี คือกิเลสในจักขุณ้อย เพราะไม่ได้ พิงธรรมย่อมเสื่อม ผู้รู้ทั่วถึงธรรมจักมี ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แม้เราก็จักไปยังตำบลอุรุเวลาเสนานิคม เพื่อแสดงธรรม” (วิ.ม.(ไทย)4/32/40) ปรากฏว่ามีกุลบุตรที่มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาขออุปสมบท หรือบวชกับเหล่าพระอริยสาวกเหล่านั้น ทำให้ลำบากในการเดินทางนำกุลบุตรผู้มีศรัทธาเข้าเฝ้าพระ พุทธองค์แล้ว กราบขอให้พระพุทธองค์ทรงประทานการบรรพชาอุปสมบทแก่ผู้มีศรัทธาเหล่านั้น พระ พุทธองค์ทรงคำนึงถึงความยากลำบากของเหล่าพระอริยสาวก แล้วทรงประทานการอุปสมบทด้วย วิธีติสรณคณุปสัมปทา ได้แก่ อนุญาตให้สาวกของพระองค์ทำการอุปสมบทแก่กุลบุตรผู้มีศรัทธาได้ กล่าวคือ ถ้ากุลบุตรผู้มีศรัทธาขอบวช ขอให้กุลบุตรผู้ประสงค์จะบรรพชาอุปสมบทปลงผมและหนวด หนุ่งหม่นผ้ากาสาวพัสตร์ให้เรียบร้อยแล้วก็ลงมากราบพระภิกษุ แล้วประนมมือกล่าวคำปฏิญาณตนตาม คำของภิกษุ 3 ครั้งว่า “ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธเป็นที่พึ่ง ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรมเป็นที่พึ่ง ข้าพเจ้าขอ ถึงพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง(วิ.ม.(ไทย)4/34/42-43) เมื่อกุลบุตรกระทำเช่นนี้แล้ว การอุปสมบทเป็นพระภิกษุ สมบูรณ์แบบตามพุทธประสงค์ การอุปสมบทด้วยวิธีติสรณคณุปสัมปทา แยกเป็น 2 ขั้นตอน (คู่มือ พระอุปัชฌาย์,2558) คือ

- 1) การครองผ้ากาสายะ เป็นการให้บรรพชา
- 2) การให้รับสรณคณณ์ เป็นการให้อุปสมบท

3.โอวาทปฏิคคหณุปสัมปทา หรือการรับโอวาท 3 ข้อคือการอุปสมบทด้วยวิธีนี้พระพุทธเจ้า ทรงประทานแก่พระมหากัสสปะเพียงรูปเดียวเท่านั้น กล่าวคือเดิมท่านชื่อปิปผลิมาณพแต่งงานกับ นางภัททกาปิลาณี ทั้งสองหลังจากแต่งงานกันแล้วไม่ได้อยู่เยี่ยงสามีภรรยาผู้อื่น ด้วยใจรักความสงบจึง คิดว่า การที่เราอยู่ครองเรือนจะประพฤติพรหมจรรย์ให้ถึงที่สุดได้ยากยิ่ง จึงปลงผมหนุ่งหม่นผ้ากาสาว พัสตร์ออกจากเรือนแล้วอธิฐานบวชเป็นบรรพชิตเจาะจงเฉพาะพระอรหันต์ที่มีอยู่ในโลก หลังจากนั้น

จึงเดินค้นหาพระอรหันต์ในแดนต่าง ๆ จนกระทั่งได้พบพระพุทธเจ้าขณะกำลังประทับอยู่ที่พหุบุตตเจดีย์ซึ่งอยู่ระหว่างกรุงราชคฤห์กับหมู่บ้านนาลันทา พระมหากัสสปะจึงเดินตรงเข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้า แล้วกราบแทบพระบาทของพระองค์ พร้อมทั้งกล่าวว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระผู้มีพระภาคเป็นพระศาสดาของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอเป็นสาวกของพระองค์” จากนั้นพระพุทธองค์จึงประทานการอุปสมบทด้วยโอวาท 3 แก่พระมหากัสสปะรับไปศึกษาและปฏิบัติ มีใจความว่า

- 1) เราจักเข้าไปตั้งหิริโอตตัปปะในภิกษุทั้งหลายผู้เป็นเถระ นวกะ และมีชฌิมะ
- 2) เราจักฟังธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่ประกอบด้วยกุศล
- 3) เราจักไม่ละกายคตาสติที่ประกอบด้วยความสำราญอันเป็นกุศล(ส.นิ.(ไทย)16/154/256-

259)

4. ญัตติจตุตถกรรมวาจา คือ การอุปสมบทหรือการบวชด้วยการสวดญัตติโดยต้องใช้จำนวนสงฆ์ในการกระทำ สืบเนื่องจากที่พระพุทธองค์ทรงประทานการอุปสมบทด้วยวิธีสรณคมณุปสัมปทา โดยให้เหล่าพระอริยะสาวกของพระองค์ ทำการอุปสมบทให้กับกุลบุตรผู้มีศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ต่อมาปรากฏว่ามีข้อบกพร่องบางประการที่ทำให้พระพุทธศาสนามัวหมอง พระพุทธองค์จึงทรงห้ามไม่ให้ทำการอุปสมบทด้วยวิธีสรณคมณุปสัมปทา และก็ทรงอนุญาตให้กระทำการอุปสมบทด้วยวิธีญัตติจตุตถกรรมวาจา (ส.นิ. (ไทย) 16/154/256-259) โดยกำหนดดังต่อไปนี้

- 1) ในชนบทที่อยู่ห่างไกลความเจริญให้ประชุมสงฆ์อย่างน้อย 5 รูป
- 2) ในตัวเมืองหรืออยู่ในถิ่นเจริญให้ประชุมสงฆ์อย่างน้อย 10 รูป ขึ้นไป

การอุปสมบทให้แก่กุลบุตรด้วยวิธีนี้ คณะสงฆ์ต้องร่วมกันพิจารณา และผู้ที่จะเป็นอุปัชฌาย์หรือประธานสงฆ์นั้น จะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ 3 ประการ คือ ฉลาด สามารถ และมีพรรษา 10 ขึ้นไป ส่วนกุลบุตรที่จะขอทำการอุปสมบทนั้นจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ และไม่เป็นโรคติดต่อ เช่น โรคเรื้อน โรคฝี โรคกลาก โรคมองโรคลมบ้าหมู และไม่มีหนี้สินเป็นโจรผู้ร้าย ได้รับการอนุญาตจากบิดามารดาของตนเสียก่อน มีอัฐฐบริวารสมบูรณ์ครบถ้วน(วิ.ม. (ไทย) 4/69/97-98) และการอุปสมบทด้วยวิธีนี้ใช้สืบมาตราบจนทุกวันนี้

5. ปัญหาพยากรณ์สัมปทา หรือการบวชด้วยวิธีอุปสัมปทา ได้ทรงประทานแก่สามเณรที่เป็นพระอรหันต์ โดยการถามปัญหานี้ ได้แก่โสปากสามเณร และสุมนสามเณร

6. ครุธรรมปฏิบัติคณุปสัมปทา วิธีนี้พระพุทธเจ้าทรงทำด้วยการให้สตรีผู้ประสงค์จะบวชรับครุธรรม 8 ประการเป็นวิธีที่ได้อนุญาตอุปสมบทให้แก่พระนางมหาปชาบดีโคตมี

7. อัฐฐวาจิกอุปสัมปทา วิธีบรรพชาอุปสมบทนี้เป็นของนางภิกษุณี หมายถึงการบวชด้วยวาจา 8 ครั้ง คือการทำญัตติจตุตถกรรมวาจา 2 ครั้ง จากฝ่ายพระภิกษุสงฆ์ 1 ครั้ง ฝ่ายภิกษุณี 1 ครั้ง

8. ทูเตนอุปสัมปทา วิธีนี้พระพุทธเจ้าทรงทำด้วยการให้ผู้แทนพระองค์ไปบวชแก่ผู้ที่ประสงค์จะบวช เป็นวิธีที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้เป็นการอุปสมบทของนางคณิกาชื่ออัทธมาสี (วิ.มหา 4/45/254)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การบวชในพระพุทธศาสนามีวิธีการบวชทั้งหมด 8 วิธี ในวิธีที่ 6,7,8 เป็นวิธีบวชสำหรับภิกษุณีในสมัยพุทธกาล ส่วนวิธีที่ 1-5 เรียกว่าบรรพชาอุปสมบทเป็นวิธีการบวชให้กับสามเณรและพระภิกษุ วิธีบรรพชาอุปสมบทที่ยังใช้อยู่ถึงปัจจุบันคือติสรณคณูปสัมปทาและญัตติจตุกกกรรมวาจา สำหรับกุลบุตรผู้ที่จะบวชในพระพุทธศาสนาต้องมีความพร้อมที่จะเสียสละความสุขส่วนตนที่เป็นโลกียสุข แล้วมุ่งหวังเข้าประพฤติปฏิบัติเพื่อความดับทุกข์ และงดเว้นจากความชั่วทางกาย วาจาและใจ และการบวชนั้นมีกระบวนการกลั่นกรองผู้ที่จะเข้ามาบวช โดยคณะสงฆ์เป็นผู้พิจารณา ร่วมกัน และให้การยอมรับในที่ประชุมสงฆ์จึงเป็นที่ยุติหลังจากนั้นก็มอบภาระหน้าที่การดูแลอบรมสั่งสอนผู้บวชใหม่ให้กับอุปัชฌาย์ หรืออาจารย์จึงกล่าวได้ว่าพระพุทธ ศาสนามีกระบวนการที่รัดกุมและเข้มงวดในการกลั่นกรองรับผู้ที่จะเข้ามาบวชเพราะว่าผู้ที่บวชแล้วต้องอยู่ในกรอบแห่งพระธรรมวินัย เดียวกันอันเป็นหลักการดำเนินชีวิตนั่นเอง

4) การเสริมสร้างศาสนทายาทไว้สืบทอดพระพุทธศาสนา

ถึงพระพุทธเจ้าจะเสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว พระธรรมวินัย(พระพุทธศาสนา)ก็ยังคงอยู่ เพราะได้รับการปฏิบัติสืบทอดกันมา พุทธบริษัททั้งหลายโดยเฉพาะภิกษุมิหน้าที่สืบทอดพระพุทธศาสนา โดยตรงจึงต้องสร้างศาสนทายาทที่มีคุณภาพไว้ด้วย ศาสนทายาทที่มีดีจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้คือ

- 1) มีความรู้พระพุทธศาสนาดี
- 2) มีความประพฤติดี ปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาจนได้รับผลแห่งการปฏิบัติ
- 3) มีความสามารถในการถ่ายทอด ซึ่งแจ้งหลักการของพระพุทธศาสนาให้คนอื่นเข้าใจได้
- 4) เมื่อมีภัยเกิดขึ้นแก่พระพุทธศาสนา พร้อมที่จะปกป้อง

จากหน้าที่ที่พระสงฆ์ควรจะปฏิบัติแล้ว พระสงฆ์ต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมในหลายด้าน จึงจะสามารถประสบความสำเร็จในกิจการงานที่ทำได้ คือต้องเป็นผู้ที่ประกอบไปด้วยคุณสมบัติสำคัญ 9 ประการ คือ

1. อุตตहितสมบัติ หมายถึง ความเพียรพร้อมด้วยคุณสมบัติส่วนตัวที่เหมาะสมกับการเป็นผู้นำ
2. เป็นผู้มีศีลสมบูรณ์ มีปาติโมกข์สมบูรณ์ หมายถึง การรู้จักสำรวมในการกระทำ มีจรรยา มารยาทอันสมควรแก่สมณะสาธูป คำที่พูดอย่างดียิ่ง มีสติควบคุมกาย วาจา ไม่ปล่อยใจให้ หลวไหลไปตามอารมณ์ คือ รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองให้ดี
3. เป็นผู้มีสมาธิสมบูรณ์ หมายถึง การเป็นผู้ยึดมั่นในอุดมการณ์ขององค์กรอันเป็นหัวใจหลักว่าเป้าหมายเพื่ออะไร มิใช่เพียงเพื่อการเอาแพ้อาชนะกันเท่านั้น มีความตั้งใจอย่างมั่นคงในการ

ประกอบกิจการงานที่ตนเองกำลังทำ ทั้งด้านของการพัฒนาตนเอง และการพัฒนางานที่ทำ ด้วยความประมาท

4. เป็นผู้มีไหวพริบบริบูรณ์ มีปัญญา หมายถึง ความฉลาดรอบรู้ สิ่งที่ควรและไม่ควร รู้กาลรู้เวลา รู้ตนว่าควรจัดการอย่างไร เมื่อใดควรทำอะไรควรยึดหยุ่นอะไรได้บ้างในบางโอกาส เพื่อความอยู่รอดและการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น รอบรู้ในการทำงานหน้าที่ที่ตนจะทำได้ใช้คนเป็นแจกกงานถูก มีปัญญาไหวพริบบริบูรณ์นี้เป็นของเฉพาะบุคคล ในบางคนนั้นไม่มีเลยเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวของบุคคลแม้กระทั่งระดับของพระอรหันต์ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติตนเองจนถึงที่สุดของธรรมคำสั่งสอน ในพระพุทธศาสนาแล้ว ยังมีระดับของปัญญาหรือคุณลักษณะที่แตกต่างกันออกไป แต่สิ่งที่เสมอเหมือนกัน ก็คือ การปล่อยละวาง ตัดกิเลสตัณหาได้อย่างเด็ดขาด ไม่มีความโกรธ ความโลภ ความหลง อีกต่อไป

5. บุคลิกลักษณะท่าทาง รูปร่างหน้าตา ที่ดึงดูดความสนใจแก่ผู้พบเห็น เช่น หุ่นดี หน้าตาดี หน้าเลื่อมใสศรัทธา เป็นต้น

6. พรหิตปฏิบัติ หมายถึง ความมีน้ำใจในการปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวม มีความจริงใจต่อผู้อื่น และการทำงานที่ตนทำเสมอ

7. เป็นกัลยาณมิตรของสัตว์ทั้งหลาย หมายถึง เรื่องของการเป็นผู้รู้จักประสานให้เกิดความกลมเกลียวกัน เพราะว่าผู้นำนั้นมีหน้าที่ที่จะมาประสาน และไม่ใช้มาประสานเฉย ๆ แต่มาประสานให้พากันไป โดยเดินหน้าหรือมุ่งหน้าไปสู่จุดหมายให้ได้ในการประสานตัวผู้นำเข้ากับคนที่ร่วมไปด้วยนั้นก็รวมถึงการประสานคนกับคน คือประสานคนที่อยู่ด้วยกันทั้งหมดนั้นให้เข้ากันและร่วมกันไปได้ และการประสานคนกับสิ่งที่จะทำแต่เริ่มต้นด้วยการประสานตัวผู้นำเองกับคนที่ร่วมไปด้วย เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เรียกว่าเป็นแกนทีเดียว ถ้าไม่มีคุณสมบัตินี้แล้วก็จะไม่สามารถประสานอย่างอื่นได้ ซึ่งต้องอาศัยความ เป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกันจึงจะประสานงานกันได้เข้าใจกันได้ไม่ทำให้เกิดการแตกแยก

8. เป็นผู้รอบรู้จุดหมายชัดเจนและรู้ทางที่จะดำเนินไปสู่จุดหมายนั้นอย่างชัดเจน หมายถึง ต้องเป็นผู้มีความเข้าใจในการทำงานที่จะทำนั้นอย่างถ่องแท้อาศัยความขยันหมั่นเพียรศึกษางานให้เข้าใจอย่างจริงจัง รู้จักจริตนิสัยของผู้ตาม หรือผู้เป็นเป้าหมายที่จะชักจูงให้เข้ามาสู่องค์การ อันจะเป็นเหตุเอื้อให้ผู้ปฏิบัติงานนั้นแห่งถูกจุดง่ายต่อการบรรลุเป้าหมาย รู้จักในการใช้คนในการทำงานแต่ละอย่าง แต่ละประเภทด้วยความเหมาะสม รอบรู้ในหลักธรรมอย่างแตกฉานและทราบเป้าหมายที่แน่นอนว่าจะดำเนินไปเพื่อสิ่งใด เป้าหมายสูงสุดคืออะไร การดำเนินงานควรทำอย่างไร คือตนเองจะต้องมีคุณความดี ความรู้ ความสามารถ เป็นต้น อย่างเพียงพอจนเรียกได้ว่าเป็นแบบอย่าง ซึ่งทำให้เขาเกิดศรัทธาได้ ศรัทธานี้ หมายความว่า ความมั่นใจ คือ ความมั่นใจในตัวผู้นำ ที่เชื่อว่าท่านผู้นี้จะสามารถแก้ปัญหา นำพาพวกเราไปได้ให้ถึงจุดหมายซึ่งทำให้พอใจ เต็มใจและอยากจะร่วมไปด้วย

9. เป็นผู้ช่วยให้คนอื่นได้ฝึกตน ได้เรียนรู้ จนสามารถพึ่งตนเองได้ และช่วยตนเองให้สำเร็จ บรรลุจุดหมายได้ด้วยตัวเขาเอง หมายถึง การที่เป็นผู้รู้จักทำให้เขาเกิด ความมั่นใจในตัวเขาเอง ว่าเขา

มีศักยภาพ มีทุนแห่งความสามารถ ที่จะเอามาปรับมาขัด เอามาพัฒนาให้สามารถทำกิจการงานนี้ให้สำเร็จคือสามารถร่วมไปด้วยกันได้

ดังนั้นการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพไว้สืบทอดพระพุทธศาสนานั้นต้องพร้อมด้วยคุณสมบัติเหล่านี้คือ มีความรู้ดีความประพฤติดีความสามารถดี และพร้อมที่จะปกป้องพระพุทธศาสนา เบื้องต้นนั้นต้องฝึกฝนอบรมตนในธรรมของพระศาสดาทั้งคันถธุระและวิปัสสนาธุระ จนได้บรรลุผลอันเป็นประโยชน์ส่วนตนแล้ว ต่างก็ตระหนักถึงความเป็นศาสนทายาทพร้อมที่จะทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของพระพุทธศาสนาต่อไปตามความสามารถของตน ได้แก่หน้าที่ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยหน้าที่ประกาศเผยแผ่พระพุทธศาสนา หน้าที่สั่งสอนอบรมศิษย์และหน้าที่ในการธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หน้าที่ในการศึกษาเล่าเรียนสำคัญมากต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เราจะเห็นได้ว่าบุคลากรที่มีบทบาทในการสืบทอดพระพุทธศาสนา ได้แก่พระมหินทกุมารครั้งทรงผนวชแล้วได้บรรลุพระอรหันต์ผลในวันนั้น ภายหลังจากทรงผนวชรับได้รับการศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยอยู่ในสำนักพระอุปัชฌาย์ โดยเรียนเถรวาททั้งหมดพร้อมทั้งอรรถกถาแห่งพระไตรปิฎกจบภายใน3พรรษาเมื่อท่านมีพรรษาได้ 12 พรรษา พระโมคคัลลีสบุตรติสสเถระผู้เป็นอุปัชฌาย์ ก็ได้ส่งท่านไปเผยแผ่พุทธศาสนายังเกาะลังกา จนทำให้พระพุทธศาสนาประดิษฐานยังลังกาทวีป เราจะเห็นว่าพระเถระหลายท่านสมัยก่อนพุทธกาลก็ดีหลังพุทธกาลก็ดี เมื่อบุคคลเข้ามาบวชแล้วมีความตั้งใจศึกษาจนเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพและช่วยสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาตราบเท่าทุกวันนี้

5) บทบาทขององค์กรในการสร้างศาสนทายาท

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วัดเป็นสถานที่สำคัญในการสร้างศาสนทายาทสืบทอดกันมาโดยคณะสงฆ์เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนในทุกมิติของสังคม วัดเป็นจุดศูนย์รวมหรือจุดเริ่มต้นทั้งเรื่องการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม ประเพณี วัฒนธรรม จึงถือได้ว่าวัดเป็นบ่อเกิดในการสร้างศาสนทายาทอย่างแท้จริง แม้กาลเวลาเปลี่ยนไป รูปแบบต่างๆก็ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยของสังคม จึงทำให้เกิดองค์กรต่างๆมากมายในการที่จะช่วยผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยใช้กฎระเบียบของสังคมเข้ามาเป็นเครื่องจักร ที่เห็นชัดเจนคือการจัดการศึกษาให้กับพระภิกษุสามเณรตลอดถึงฆราวาสทั่วไปเข้ามาศึกษาในรูปแบบการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับประถม มัธยม อุดมศึกษา ควบคู่ไปพร้อมกับการจัดการศึกษาแผนกธรรม แผนกบาลี และปริยัติสามัญ เพื่อเป็นทางเลือกให้กับสังคม โดยเฉพาะการบวชเรียนที่หลายวัดหลายสำนักเรียนพยายามส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดขึ้น โดยอาศัยการจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างมากมายหนึ่งในนั้นคือโครงการบวชสามเณรภาคฤดูร้อนสำหรับเยาวชนที่จบการศึกษาภาคบังคับ สร้างโอกาสให้เยาวชนได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นตามลำดับ ในรูปแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม แผนกบาลี แผนกปริยัติสามัญ รวมถึงโรงเรียนบาลีสาธิตของสถาบัน อุดมศึกษา และปัจจุบันมีการตื่นตัวเรื่องการศึกษาแผนกบาลีเพิ่มมากขึ้นเห็นได้จากมติมหาเถรสมาคมครั้งที่20/2567 เรื่องทรงพระกรุณาโปรดให้พระราชกฤษฎีกาสามารถสอบเปรียญธรรมและเผยแพร่เรื่องพระรัตนตรัย จากมตินี้

ทำให้พระราชกรณียกิจเป็นแบบที่งดงามนำไปปฏิบัติ เพื่อสนองพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ที่พระองค์ทรงสนับสนุนอย่างเต็มพระราชหฤทัย ด้วยเหตุนี้ ทำให้หลายๆสำนักเรียนพยายามที่จะแสวงหาเยาวชนให้เข้ามาบวชเรียนเพิ่มมากขึ้น และสำนักเรียนเหล่านั้น ก็มีกลยุทธ์ในการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ที่เข้ามาบวชเรียน ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ.2562

แนวทางการจูงใจให้เยาวชนบวชเรียน ได้จัดโครงการสร้างศาสนทายาทของสำนักงานพระพุทธศาสนาไว้ 6 โครงการ ดังนี้(อ้างในพระมหากิตติพัฒน์ ศรีนาค,2550)

1. จัดโครงการบรรพชาภาคฤดูร้อน เฉลี่ยจังหวัดละ 500 รูปต่อปี
2. ส่งเสริมโรงเรียนวิถีพุทธอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เฉลี่ยจังหวัดละ 500 โรงเรียน
3. จัดทำโครงการศาสนทายาท 1 วัด 1 รูป ต่อปี เฉลี่ยจังหวัดละ 200 รูป
4. จัดโครงการครอบครัวอบอุ่นด้วยพระธรรม เฉลี่ยจังหวัดละ 5,000 คนต่อปี
5. โครงการระดมทุนอุดหนุนการศึกษาทางพระพุทธศาสนา
6. โครงการสร้างหลักประกันการศึกษาและอาชีพในทางศาสนจักร

การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงเรียนปริยัติธรรม สำนักเรียน เฉลี่ยจังหวัดละ 5 แห่งระดมทุนอุดหนุนการศึกษาทางพระพุทธศาสนา ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จำนวนผู้บวชเรียนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า 5%
2. เยาวชนผู้ด้อยโอกาสเข้าบวชเรียน เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า 10%
3. โรงเรียนปริยัติธรรม สำนักเรียน จัดการเรียน ตามแผน
4. มีทุนช่วยสนับสนุนที่รองรับการจัดการได้ทันทั่วถึง
5. เยาวชนมีความศรัทธาเชื่อมั่นในหลักคุณธรรมมากขึ้น

เอกสารการประชุมผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาครั้งที่ 4 /2549:5 โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งศาสนทายาทเลขานุการเสนอว่า ด้วยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยกองพุทธศึกษา ได้นำเสนอโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งศาสนทายาทเพื่อที่ประชุมมหาเถรสมาคมพิจารณา เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2549

ในการนี้ มหาเถรสมาคมมีมติให้คณะเลขานุการผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช และที่ปรึกษามหาเถรสมาคมนำไปพิจารณาร่วมกันเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล

วิธีการดำเนินการตามโครงการ คือการประสานขอความร่วมมือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศจัดหาและสนับสนุนส่งเสริมเยาวชนได้บรรพชาเป็นสามเณรเข้าศึกษาเล่าเรียนวิชาพระพุทธศาสนาควบคู่วิชาการทางโลก(เป็นการเพิ่มจำนวนนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา) ให้เป็นศาสนทายาทประจำวัดประจำตำบลสืบต่อพระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โครงการดังกล่าวมีเป้าหมายให้องค์การบริหาร

ส่วนตำบลจัดหาเยาวชน และให้ทุนอุปถัมภ์สนับสนุนให้ทุนการศึกษาแก่เยาวชนผู้จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษาปีที่ 6 และบรรพชาเป็นสามเณรปีละ 1 รูป ให้ทุนการศึกษาต่อเนื่อง 10 ปี จนจบระดับ ปริญญาตรี หากสามารถดำเนินการได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ จะทำให้มีศาสนทายาทที่มีคุณภาพ ตำบลละ 5 รูปรวม 35,000 รูป ทั่วประเทศภายใน 14 ปี (พ.ศ.2563) ได้กล่าวถึงรูปแบบการสร้างศาสน ทายาทและวิธีการอุปถัมภ์ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้ เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ ส่งผลให้พระศาสนา ดำรงอยู่สืบไป
2. ทำให้พระภิกษุสามเณรมีเวลาศึกษาพระธรรมวินัย ได้อย่างเต็มที่ ไม่ต้องมัวกังวลกับเรื่อง การขบฉัน ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และตำราเรียน เป็นต้น
3. ทำให้พระภิกษุสามเณรผู้บวชใหม่มีกำลังใจในการ ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยเพราะเห็น ว่าตนเองกำลังทำ ในสิ่งที่สังคมให้การยกย่องเชิดชู
4. พระพุทธศาสนาสอนให้มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ พระภิกษุสามเณรที่ศึกษาเล่าเรียน ด้วยทุนทรัพย์ ของโยมพ่อโยมแม่ หรือญาติพี่น้องของตน ย่อมเป็นไปได้สูงที่ท่านจะลาสิกขาออกไป ประกอบอาชีพทางโลก เพื่อทดแทนคุณ แต่ถ้าหากพุทธศาสนิกชน ช่วยกันอุปถัมภ์การศึกษาแก่ท่าน อย่างเต็มที่ ก็จะทำให้ท่านสำนึกอยู่เสมอว่า สังคมหวังให้ท่านอยู่เป็นศาสนทายาทสืบไป
5. เป็นการทำบุญอันเลิศ ด้วยการให้โอกาสแก่เพื่อน มนุษย์ที่มีความพากเพียรได้ศึกษาธรรม ของพระพุทธเจ้า อย่างเต็มที่เรียกว่า “ธรรมทาน” เป็นทานที่พระผู้มีพระภาค เจ้าสรรเสริญว่าเป็น เลิศกว่าทานทั้งปวง

ข้อเสนอแนะจากที่รายงานการเสวนาประชุมเสวนาบทบาทที่พึงประสงค์ของวัดและพระสงฆ์ กับการพัฒนาสังคมไทยวันพฤหัสบดีที่ 30 พฤศจิกายน 2543 ณ ห้องคำแห่งกลางสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จากการประชุมเสวนาครั้งนี้ที่ประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. รัฐควรมีนโยบายสนับสนุนที่ชัดเจนเรื่องการศึกษาสงเคราะห์และการสาธารณสุขสงเคราะห์ ของสงฆ์เช่นการสนับสนุนงบประมาณ เป็นต้น เพราะการศึกษาสงเคราะห์โดยเฉพาะพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ เป็นการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนโดยแท้จริง และการฟังอบรมนั้นควรเริ่ม ตั้งแต่เยาว์วัยและต่อเนื่องจึงจะเกิดผลในทางปฏิบัติ
2. หลักสูตรการสอนที่มีวัตถุประสงค์ให้เด็กคิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาเป็นและท่องแบบนกแล้ว นกขุนทองนั้น ควรคำนึงถึงการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีมีคุณธรรมและจริยธรรมของเด็กด้วยการปลูกฝัง สิ่งเหล่านี้ควรเกิดจากความร่วมมือระหว่างบ้านวัดและโรงเรียน โดยอบรมต่อเนื่องตั้งแต่ระดับประถม ศึกษาถึงมัธยมศึกษาซึ่งบทบาทที่แต่ละส่วนจะมีร่วมกันดังนี้

2.1 บทบาทของผู้ปกครอง นำเด็กเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัดได้เรียนรู้ศาสนธรรมทั้ง ภาคปฏิบัติและทฤษฎีจากที่วัดและที่บ้าน ซึ่งจุดเด่นที่พบคือเด็กต่างจังหวัดส่วนมากไปวัดโดยสมัครใจ

และตามผู้ปกครองไปวัดเด็กในกรุงเทพฯมักถูกบังคับให้ไปวัดด้วยกิจกรรมต่างๆ ผลการศึกษาธรรมะจากวัดจึงต่างกัน

2.2 บทบาทของวัดและพระสงฆ์ ตามภารกิจ 6 ด้านของคณะสงฆ์และภายใต้ข้อบังคับของวินัยสงฆ์กิจกรรมที่ทางวัดและพระสงฆ์ควรจัดคือ การศึกษาสงเคราะห์การศาสนสงเคราะห์และการเผยแผ่ศาสนาธรรม พระสงฆ์ควรเป็นผู้ที่เหมาะสมในการฝึกอบรมเยาวชนให้เป็นผู้มีความรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมได้ดีที่สุด และสามารถเป็นตัวอย่างแก่เยาวชนได้ ดังนั้นพระสงฆ์ควรจัดโครงการดึงเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด พัฒนาวัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และเป็นแหล่งพัฒนาฟื้นฟูจิตใจของศาสนิกชนทุกเพศทุกวัยและกิจกรรมที่ชด้นั้นควรจัดตามความสามารถและความพร้อมของวัด ซึ่งจะมีหลากหลายโครงการและกิจกรรมไม่จำเป็นจะต้องทำแบบอย่างเดียวกัน

2.3 บทบาทของโรงเรียน กิจกรรมอบรมเยาวชนด้านศีลธรรมคุณธรรมและจริยธรรมหากโรงเรียนไม่สามารถจัดให้สมบูรณ์ได้ทรัพยากรบุคคลที่ควรคำนึงถึงคือพระและวัด ซึ่งด้วยการกิจของสงฆ์ท่านมีหน้าที่เผยแผ่ศาสนาธรรมเป็นปกติอยู่แล้วดังนั้นควรจัดกิจกรรมอบรมเยาวชนในโรงเรียนโดยขอความร่วมมือจากพระสงฆ์และวัดใกล้เคียงได้

3. สถาบันผลิตพระสังฆาธิการ เช่น มหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่ง กรรมการมหาเถรสมาคมควรคำนึงถึงการพัฒนาศักยภาพของพระสังฆาธิการให้มีความรู้ความสามารถในการเผยแผ่ศาสนาธรรมการคิดพัฒนาวัดเพื่ออุทิศใจศาสนิกชน ตลอดจนการจัดกิจกรรมเพื่อดึงเยาวชนเข้าสู่วัดอันนำไปสู่การพัฒนาจิต การอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นคนดีของสังคมได้

4. รัฐและกรรมการมหาเถรสมาคมผู้ปกครองสงฆ์ของประเทศไทยควรที่จะกำหนดนโยบายให้พุทธศาสนิกชนไปวัดในวันอาทิตย์เช่นศาสนาอื่นๆ ในประเทศไทยที่ต้องไปปฏิบัติศาสนกิจและปฏิบัติศาสนธรรมในทุกสัปดาห์ เป็นการปลูกฝังให้คนไทยใกล้ชิดศาสนาธรรมเพื่อยึดถือเป็นหลักในการดำเนินชีวิตเป็นการสร้างคนไทยให้มีความรู้คู่คุณธรรมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและตามรูปแบบการปกครองรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

5. วัดเป็นเสมือนห้องทดลองทางศาสนา ดังนั้นพระสงฆ์ควรมีบทบาทในการพัฒนาวัดเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้แหล่งฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจ พระสงฆ์เปรียบเสมือนกัลยาณมิตรของศาสนิกชนและฝึกอบรมให้เยาวชนมีภูมิคุ้มกันภัยสังคมโดยปลูกฝังสัมมาทิฐิในการดำรงชีวิตให้แก่เยาวชนไทย

สรุปได้ว่าการเสริมสร้างศาสนทายาทเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจด้วยการการสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนเข้ามาสู่ร่มผ้ากาสาวพัสตร์ การที่จะสร้างศาสนทายาทให้มีความมั่นคงได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการปฏิบัติร่วมกัน การประสานความสามัคคีให้เกิดขึ้นโดยอาศัยพระสงฆ์เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนเป็นไปตามกรอบของกฎหมายเป็นการสร้างสรรค์นำเสนอคุณลักษณะของความเป็นศาสนทายาท และที่สำคัญคือการ

สนองพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะและองค์
ศาสนูปถัมภก

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม

1) แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการ

สวัสดิการเป็นวิธีการบริหารองค์กรโดยอาศัยทรัพยากรมนุษย์เป็นตัวจักรในการขับเคลื่อนให้
บรรลุเป้าหมาย การที่จะให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้จะต้องมีการพัฒนาบุคลากรในองค์กรเป็นหลัก
สำคัญ สิ่งสำคัญที่ผู้บริหารองค์กรจะต้องดำเนินการคือสวัสดิการให้เพียงพอและเหมาะสม ทั้งเรื่อง
สุขภาพอนามัย ความปลอดภัยและความเจริญในหน้าที่การงาน ซึ่งสวัสดิการเป็นขวัญและกำลังใจที่จะ
ทำให้เกิดความสุขในการทำงานของบุคลากร ทั้งนี้ สวัสดิการมี 2 ส่วนใหญ่ๆ ได้แก่ สวัสดิการที่
กฎหมายกำหนด ซึ่งกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน บังคับใช้กฎหมายว่าด้วย
การคุ้มครองแรงงาน แรงงานสัมพันธ์ และความปลอดภัยแรงงาน เพื่อคุ้มครองสิทธิบุคลากรตามที่
กฎหมายกำหนด ส่งเสริม และดำเนินการเพื่อให้สถานประกอบการมีการจัดสวัสดิการและบริหาร
จัดการดูแลบุคลากรได้ตามมาตรฐานแรงงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานสากล เพื่อให้บุคลากร
ได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนดและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ส่วนสวัสดิการที่นายจ้างจัดให้กับ
บุคลากรนอกเหนือกฎหมาย คือบริการ หรือกิจกรรมใดๆ ที่องค์กรจัดให้มีขึ้น เพื่อให้พนักงานได้รับ
ความสะดวกสบายในการทำงาน มีหลักประกันที่แน่นอนในการดำรงชีวิต ได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ
นอกเหนือจากเงินเดือน หรือค่าจ้างที่ได้รับอยู่ประจำ ทั้งนี้เพื่อจูงใจให้พนักงานมีขวัญและกำลังใจที่ดี
มีกำลังกาย กำลังใจ กำลังสติปัญญา และความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องวิตก
กังวลปัญหายุ่งยากทั้งในทางส่วนตัวและครอบครัว ทำให้มีความพอใจในงาน มีความรักงาน และตั้งใจ
ที่จะอยู่ทำงานนั้นให้นานที่สุด (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, 2558)

ดังนั้น การจัดสวัสดิการที่องค์กรมอบให้สามารถสร้างความมั่นคงในอาชีพได้ เพราะทำให้
บุคลากรมีหลักประกันที่แน่นอนในการดำเนินชีวิต หรือประโยชน์อื่นนอกเหนือจากเงินเดือนหรือ
ค่าจ้างที่ได้รับอยู่เป็นประจำ เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญและกำลังใจที่ดี เพื่อจะได้ใช้
ความสามารถทั้งหมดที่มีอยู่ของตนในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ และสวัสดิการอาจอยู่ในรูป
ผลประโยชน์อื่นๆ ของบุคลากรที่องค์กรจ่ายนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้าง ผลประโยชน์ดังกล่าว
อาจเป็นเงินสด สิ่งของ หรือบริการ เช่น อาหารค่าพาหนะ ภาษีเงินได้ที่องค์กรออกให้ เสื้อผ้า ที่พัก
อาศัย ฯลฯ พนักงานสามารถใช้กำลังกายกำลังใจและสติปัญญาความสามารถของตนในการ
ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ไม่ต้องวิตกกังวลปัญหาส่วนตัวและครอบครัว เต็มใจที่จะทำงานให้มีคุณภาพดี
เป็นผลประโยชน์ของหน่วยงานทั้งในขณะที่ปฏิบัติงาน หยุดพักงานชั่วคราวและเมื่อออกจากงาน
สวัสดิการดังกล่าวอาจจะเป็นเงิน สิ่งของ หรือให้เป็นบริการ ความสะดวกสบาย เช่น บริการเกี่ยวกับ

สุขภาพ ความปลอดภัย การศึกษาความมั่นคงในทางการเงิน การพักผ่อนหรือสัมมนาการให้คำปรึกษา เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับงานและปัญหาส่วนตัว (ดารณี คงเอียด, 2554)

2) ทฤษฎีเกี่ยวกับสวัสดิการ

บุญรวย ฤชัย (2543) ได้กล่าวว่า สวัสดิการ ได้แก่ เงินหรือผลประโยชน์ที่พนักงานได้รับเพิ่มเติมจากค่าตอบแทนหลัก ซึ่งจำแนกได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. เงินตอบแทนสำหรับตอนที่ไมทำงาน
2. เงินช่วยเหลือภัยพิบัติของพนักงาน
3. บริการที่จัดให้พนักงานเพื่อใช้ในการครองชีพให้มีความสะดวกยิ่งขึ้น

ซึ่งการดำเนินการนี้ทำให้พนักงานอำนวยการให้เกิดความสะดวกสบาย มีความกินดีอยู่ดีสิ่งๆให้ของพนักงานนี้ไม่ได้เป็นความรับผิดชอบของนายจ้างเอกชนฝ่ายเดียว แต่รัฐบาลและสหภาพแรงงานก็ต้องมีส่วนร่วมด้วย โดยรูปแบบการจัดสวัสดิการออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สวัสดิการตามที่กฎหมายกำหนดและสวัสดิการที่นอกเหนือกฎหมายกำหนด (สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2557)

สวัสดิการที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า สิ่งที่พนักงานคาดหวังนอกเหนือจากเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่ได้รับแล้วยังมีสวัสดิการต่าง ๆ ที่อาจอยู่ในรูปตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงินที่องค์กรต้องจัดให้เพื่อให้พนักงานมีกำลังใจทำงานมากขึ้น ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานผลิตภาพ (productivity) เพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดกำไรแก่องค์กร เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ผูกพันและจงรักภักดีต่อองค์กรมากขึ้นอีกด้วย

การแบ่งประเภทสวัสดิการตามเกณฑ์ของแหล่งที่มาจะได้ 3 ประเภท (กิ่งพร ทองใบ, 2553) ดังนี้ 1) สวัสดิการที่กฎหมายกำหนด เป็นสวัสดิการตามข้อบังคับทางกฎหมาย โดยมีข้อบังคับและระเบียบ ที่บังคับให้นายจ้างหรือองค์กรจะต้องจัดสวัสดิการให้ ซึ่งได้แก่ สวัสดิการที่คุ้มครองคนทำงาน สวัสดิการสำหรับพนักงานที่ทุพพลภาพ สวัสดิการสำหรับพนักงานที่ตกงาน สวัสดิการสำหรับคนหางานทำ และสวัสดิการสำหรับคนที่ต้องการพัฒนาอาชีพและทักษะการทำงาน 2) สวัสดิการที่องค์กรให้ด้วยความสมัครใจ เป็นสวัสดิการที่ให้เพื่อช่วยเหลือบุคลากร โดยเป็นการให้ที่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการจ่ายและนโยบายการบริหารค่าตอบแทนของบริษัท 3) สวัสดิการที่เกิดจากการเจรจาต่อรอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานพ.ศ. 2541 ที่ให้องค์กรที่มีพนักงานตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป ต้องจัดให้มีคณะกรรมการสวัสดิการในองค์กร ซึ่งสามารถนำมากำหนดเป็นข้อตกลงเจรจาสภาพการจ้างได้ การเรียกร้อยค่าตอบแทนต่างๆ

3) ความหมายของสวัสดิการสังคม

ความหมายของคำว่า “สวัสดิการสังคม” (Social Welfare) มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 สวัสดิการ หมายถึง การให้สิ่งที่เป็นอำนวยให้ผู้ที่ทำงานมีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและสะดวกสบายขึ้น เช่น มีสถานพยาบาลให้ที่พักรักษาตัว จัดรถรับส่ง ในทางกฎหมายคำว่าสวัสดิการหรือสวัสดิการแรงงาน คือ การดำเนินการใดๆ ไม่ว่าโดยนายจ้าง สหภาพแรงงาน(บุคลากร) หรือรัฐบาลที่มีความมุ่งหมายเพื่อให้บุคลากรสามารถมีระดับความเป็นอยู่ที่ดีพอสมควร มีความผาสุกทั้งกายและใจ มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีความปลอดภัยในการทำงาน มีความเจริญก้าวหน้า มีความมั่นคงในการดำเนินชีวิตไม่เฉพาะแต่ตัวบุคลากรเท่านั้นแต่รวมถึงครอบครัวของบุคลากรด้วย

พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ได้ให้ความหมายว่า “สวัสดิการสังคม” คือ ระบบการจัดบริการทางสังคม ซึ่งเป็นสิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับและมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสมเป็นธรรม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัยที่ดี ที่อยู่อาศัย การมีงานทำและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

อุทัย หิรัญโต(2530) กล่าวว่า สวัสดิการ หมายถึง การกินดีอยู่ดี Well-being ส่งผลให้เกิดการมีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่ดี มีความสุขและเจริญรุ่งเรือง สวัสดิการในการทำงานจึงหมายถึง สิ่งหรือสถานการณ์ที่หน่วยงานราชการหรือองค์กรธุรกิจจัดให้เพื่อความสะดวก ความสบาย หรือความกินดีอยู่ดีของข้าราชการ หรือพนักงานนั่นเอง

วิจิตร ระวิวงศ์ (2532) ให้ความหมายของสวัสดิการสังคมว่า เป็นกิจกรรมทุกอย่างที่รัฐบาลและเอกชนต่างจัดให้มีขึ้นทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในทุกระดับ เพื่อประกันความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน โดยอาศัยผู้ปฏิบัติงานและนักวิชาการที่มีความรู้จากหลายสาขา ไม่เฉพาะแต่นักสังคมสงเคราะห์เท่านั้น ประชาชนคือจุดศูนย์กลางหรือเป้าหมายของงานสวัสดิการสังคม สวัสดิการสังคมถือเป็นส่วนสำคัญของงานพัฒนาสังคม จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีและมีหลักประกันของประชาชน งานสวัสดิการสังคมนอกจากจะช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาแก่บุคคลที่ประสบความเดือดร้อนแล้ว ยังรวมถึงมาตรการป้องกันและส่งเสริมสวัสดิการสังคมให้ดีขึ้นด้วย

ปฐมาภรณ์ บุชปธำรง(2556) ให้ความหมายของสวัสดิการสังคมว่า เป็นการจัดบริการสังคมให้แก่ประชาชน เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตทั้งกายและใจ การจัดความช่วยเหลือสำหรับสาธารณะซึ่งหมายรวมถึงสภาพสิ่งแวดล้อม การให้ความคุ้มครองทางสังคม การบรรเทาภัยพิบัติ ระดับของอาชญากรรม ระบบศาสนาและความเชื่อ บริการที่ภาครัฐจัดให้แก่ประชาชนโดยครอบคลุมถึงวงจรชีวิต ตั้งแต่เกิดแก่ เจ็บ ตาย นอกจากนี้สวัสดิการสังคมยังหมายรวมถึง การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีรากฐานและการพัฒนาในระบบค่านิยมด้านสังคมและวัฒนธรรม ค่านิยมเรื่องบุญคุณ ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว

ค่านิยมเรื่องความกตัญญู ซึ่งเป็นค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรม ช่วยให้สถาบันทางสังคมมีหน้าที่ดูแลสมาชิกในสังคม

สุदारัตน์ สุตสมบุรณ์ (2557) ให้ความหมายของสวัสดิการสังคมว่า เป็นระบบการบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม การป้องกัน การแก้ปัญหา เป็นสิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับและมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัยที่ดี ที่อยู่อาศัย การงานทำและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคน

ผุด่อง บุปผเวส (2518) ให้ความหมายสวัสดิการไว้ว่า เป็นการบริการที่องค์การมอบให้พนักงานมีวัตถุประสงค์ที่จะเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานให้สูงขึ้น ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท โดยใช้เกณฑ์ส่วนตัวและส่วนรวมดังนี้

1. บริการส่วนบุคคล ได้แก่ การลาป่วย การลาภัก การลาพักร้อน การลาคลอดบุตร การลาอุปสมบท การสงเคราะห์เรื่องที่พักอาศัย การให้กู้ยืมเงิน การช่วยเหลือด้านค่ารักษาพยาบาล การออมทรัพย์ เป็นต้น

2. บริการส่วนรวม ได้แก่ สถานที่เล่นกีฬาออกกำลัง รถรับส่ง สโมสร สหกรณ์ร้านค้า เป็นต้น การพิจารณาถึงความหมายของคำว่าสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลในความเห็นของนักวิชาการหลายๆ คน ถึงแม้ว่าจะใช้คำเรียกต่างกันอย่างไร ส่วนใหญ่ก็ให้ความเห็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกันว่า สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่องค์การพึงจัดให้พนักงานนอกเหนือจากตัวเงินเดือนหรือค่าจ้างที่ได้รับเป็นปกติอยู่แล้ว ทั้งนี้ก็เพื่อช่วยส่งเสริมให้บุคคลเหล่านั้นปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

ธีระ ศรีธรรมรักษ์ (2538) สรุปว่า งานสวัสดิการสังคม คือระบบการบริการสังคมและสถาบันเพื่อช่วยเหลือบุคคล กลุ่ม ให้ได้รับความพอใจ ในมาตรฐานการดำรงชีวิตและสุขภาพ การมีความสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล และสังคมเปิดโอกาสให้เขาได้พัฒนาตนเองได้ภายใต้ความสามารถที่มีอยู่ ตลอดจนการสร้างเสริมสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของครอบครัวและชุมชน ยังรวมถึงกิจกรรมที่รับและเอกชนทุกระดับ จัดให้มีขึ้นเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อประกันความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ทั้งในยามปกติและในยามที่เขาประสบปัญหาของตน ทั้งนี้ด้วยอาศัยวิธีการสังคมสงเคราะห์เป็นหลัก ดังนั้นสวัสดิการสังคมจึงหมายความรวมถึง กฎหมาย โครงการสิทธิประโยชน์และบริการ ซึ่งเป็นหลักประกันและแรงจูงใจให้เกิดการจัดสรรระบบเพื่อการตอบสนอง ความต้องการของสังคมที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนและปฏิบัติหน้าที่ตามที่สังคมกำหนด สวัสดิการสังคมจึงมีขอบเขต

ควบคุมบริการต่างๆ มากมาย เช่น การรักษาความมั่นคงทางรายได้ การศึกษา การพัฒนา การแพทย์ การฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาเมือง ที่อยู่อาศัย สวัสดิการสังคมทำให้เกิดการจัดสรร บริการโดยตรงแก่ บุคคล กลุ่มและชุมชน เพื่อการคุ้มครองบุคคลทุกกลุ่มอายุ กลุ่มอาชีพและกลุ่ม รายได้ โดยผู้ที่สมควรได้รับสวัสดิการมิได้หมายถึงเฉพาะแต่คนยากจนเท่านั้น แต่หมายถึงคนที่ไม่ ยากจน ที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้วย สวัสดิการสังคมจึงต้องเป็นสิ่งที่ให้กับทุกคนที่สมควรจะได้รับ จากความหมายสวัสดิการสังคมที่ได้กล่าวมาแล้ว

สรุปได้ว่า สวัสดิการสังคม หมายถึง การจัดบริการสังคมที่มุ่งช่วยเหลือประชาชนให้มี คุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ในระดับมาตรฐาน รูปแบบการให้ความช่วยเหลือมีทั้งที่ ให้เป็นเงิน สิ่งของ การดูแลหรือการให้บริการ โดยความช่วยเหลือหรือบริการอาจเกี่ยวข้องกับด้าน การศึกษา สาธารณสุข ที่อยู่อาศัยการประกันรายได้ การจ้างงาน นันทนาการ และบริการสังคมอื่นๆ

4) ความสำคัญของงานสวัสดิการสังคม

งานสวัสดิการสังคมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคนในสังคมตั้งแต่เกิดจนตาย แต่ละคนต้อง ได้รับบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น สวัสดิการแกเกิด สวัสดิการด้านสุขภาพ อนามัย สวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย สวัสดิการการดำรงชีพ สวัสดิการด้าน การทำงาน เป็นต้น เหล่านี้ทั้งหลายทั้งมวลรัฐจะต้องเข้ามาดูแลอย่างเป็นธรรม โดยเฉพาะบุคคลที่ด้อย โอกาสทางสังคม ทำอย่างไรที่จะทำให้คนในสังคมได้รับสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึงการกระจาย ทรัพยากรให้กับประชาชนอย่างเป็นธรรม ฉะนั้น สิทธิของประชาชนในฐานะที่เป็นพลเมืองของรัฐ ทุกคนก็ควรจะได้รับบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของรัฐ ในฐานะผู้ปกครองที่มีอำนาจซึ่งมี หน้าที่โดยชอบธรรมที่จะจัดสรรทรัพยากรให้กับประชาชนและรัฐสวัสดิการ (Welfare State) ก็ เป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่มีอิทธิพลสำคัญต่องานสวัสดิการสังคม

กึ่งพร ทองใบ (2553) ได้จัดสวัสดิการ ให้เป็นส่วนหนึ่งของค่าตอบแทนในส่วนที่เป็นค่าตอบแทน เป็นตัวเงินแบบทางอ้อม โดยถือว่าเป็นค่าตอบแทนพิเศษอื่นๆ ที่องค์การจ่ายให้แก่พนักงาน นอกเหนือจากค่าจ้างเงินเดือนและสิ่งจูงใจ ซึ่งอธิบายไว้ด้วยว่าค่าตอบแทนทางอ้อมนี้ จะมีการจ่ายใน หลายลักษณะและอาจมีชื่อเรียกต่างๆ กันออกไปตามลักษณะการจ่าย

หนังสือเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารค่าตอบแทนและประโยชน์เกื้อกูล (2558) มีการขยาย ความหมายของคำว่า สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลไว้ว่ามีความแตกต่างกัน ดังนี้

1. คำว่าสวัสดิการ (Welfare) นั้นเป็นค่าใช้จ่ายที่องค์การจัดให้ผู้ปฏิบัติงานนอกเหนือจาก เงินเดือนและสิ่งจูงใจซึ่งอาจเป็นตัวเงินหรือไม่ก็ได้ ถือเป็นค่าตอบแทนเสริมที่ให้กับสมาชิกเพิ่มเพื่อ ส่งเสริมขวัญกำลังใจ รวมทั้งเสริมสร้างฐานะความเป็นอยู่และความมั่นคงในการดำรงชีวิตของ ผู้ปฏิบัติงาน เช่น สิทธิการลาต่างๆ ค่ารักษาพยาบาล ค่าช่วยเหลือบุตร เป็นต้นหรือหมายถึง ผลประโยชน์และบริการต่างๆ ที่หน่วยงานจัดให้แก่บุคลากรของหน่วยงานทั้งในขณะที่ยังปฏิบัติงาน

อยู่ หยุดพักงานชั่วคราวหรือแม้แต่ฟื้นสภาพจากการปฏิบัติหน้าที่ไปแล้ว เพื่อบำรุงขวัญให้ทำงานได้อย่างสบายใจ มีความพอใจกับงาน และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สวัสดิการสามารถให้ได้ในรูปแบบเงินหรือให้เป็นการบริการความสะดวกต่างๆ ก็ได้ เพียงแต่ว่าจะต้องให้เป็นพิเศษนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างปกติ สวัสดิการที่หน่วยพึงจะจัดให้ นั้นอาจเกี่ยวข้องกับสุขภาพ ความปลอดภัย ความสะดวกสบายต่างๆ การศึกษา ความมั่นคงในด้านการเงิน การพักผ่อนหรือสันทนาการ เป็นต้น

2. ส่วนประโยชน์เกื้อกูล (Fringe Benefits) นั้น มีความหมายใกล้เคียงกันกับคำว่าสวัสดิการ โดยอธิบายว่าแตกต่างจากสวัสดิการตรงที่สวัสดิการนั้นเป็นประโยชน์เกื้อกูลอย่างหนึ่ง แต่ประโยชน์เกื้อกูลบางชนิดไม่ใช่สวัสดิการ เพราะประโยชน์เกื้อกูลจะรวมถึงสิทธิประโยชน์บางอย่างที่องค์กรจัดให้เฉพาะพนักงานในบางตำแหน่งเท่านั้น เช่น รถประจำตำแหน่ง ค่าเลี้ยงรับรอง การเป็นสมาชิกสโมสรหรือสมาคม เป็นต้น

ดังนั้นเพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสะดวกสบายในขอบเขตชีวิตประจำวัน ทั้งในและนอกเวลาปฏิบัติงาน รวมทั้งสงเคราะห์เกื้อกูลตามความจำเป็นในการดำรงชีพแก่บุคลากร สิ่งที่ต้องการมอบให้เป็นค่าตอบแทนเสริมนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างปกติให้กับสมาชิกในองค์กร เพื่อส่งเสริมขวัญและกำลังใจ รวมทั้งเสริมสร้างชีวิต ฐานะความเป็นอยู่ และความมั่นคงในการดำรงชีพให้ดีขึ้น ทั้งของตนเองและครอบครัวจะส่งผลดีต่อการทำงาน ด้วยเหตุนี้สวัสดิการมีความสำคัญต่อการบุคลากรอย่างยิ่งซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนางานองค์กร

5) ประเภทของสวัสดิการ

การจำแนกประเภทของสวัสดิการที่องค์กรจัดให้บุคลากรอาจแบ่งได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับลักษณะการจัด เช่น จัดตามประโยชน์ที่ให้ จัดตามประโยชน์ที่บุคลากรได้รับสวัสดิการขณะที่ทำงาน นอกเวลาทำงาน นอกสถานที่ทำงาน พนักงานที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจล้วนมีความคาดหวังที่องค์กรจะอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กับตน ซึ่งประเภทของสวัสดิการที่ได้รับและการจัดสวัสดิการในองค์กรรัฐวิสาหกิจนั้นก็มิอยู่หลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับมุมมองและนโยบายของผู้บริหารในแต่ละองค์กร อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นไปตามแม่บทกฎหมายแห่งราชอาณาจักรไทย สวัสดิการสามารถถูกแบ่งเป็น 2 ประเภทหลัก (กฎหมายแรงงาน, 2553) ได้ดังนี้

1. สวัสดิการตามที่กฎหมายกำหนด คือสวัสดิการที่รัฐกำหนดให้นายจ้างจัดสวัสดิการต่างๆ ตามความจำเป็นไว้ในด้านการคุ้มครองแรงงาน การกำหนดตามสภาพการทำงานและความปลอดภัยในการทำงาน มีระเบียบข้อบังคับกำหนดให้นายจ้างต้องจัดให้บุคลากร โดยการจัดให้มีน้ำดื่ม ห้องน้ำ ห้องส้วมและเครื่องใช้ที่จำเป็นต่อสุขภาพอนามัยของบุคลากรที่กำหนด รวมทั้งการจัดให้มีเครื่องป้องกันอันตราย การระบายน้ำ ระบายอากาศ การจัดให้มีแพทย์ พยาบาลและอุปกรณ์ในการรักษาพยาบาล เพื่อช่วยเหลือบุคลากรให้ทันทั่วทั้งที่เมื่อประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย และการจ่ายเงิน

สมทบเข้ากองทุนทดแทน เพื่อจ่ายให้แก่บุคลากรที่ประสบอันตราย บาดเจ็บ ทุพพลภาพ หรือเสียชีวิต อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่

2. สวัสดิการนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด คือสวัสดิการที่กำหนดโดยนายจ้างตามความสมัครของนายจ้างเอง หรือเกิดจากการที่นายจ้างและบุคลากรทั้ง 2 ฝ่ายร่วมกันจัดถือเป็นสวัสดิการที่จัดขึ้นสูงกว่ากฎหมายบังคับ เพื่อให้บุคลากรได้มีสภาพการเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จำแนกประเภทได้ 2 ประเภทคือ สวัสดิการทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Welfare) เป็นสวัสดิการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นสิ่งจูงใจในการทำงานของบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนความมั่นคงทางการเงินเป็นหลักประกันให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยนายจ้างเป็นผู้จัดให้ เช่น เงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ การให้บำเหน็จบำนาญ การแบ่งผลกำไร สวัสดิการในเรื่องอาหาร การให้รางวัลในการทำงาน เป็นต้น และสวัสดิการทางสังคมเป็นการจัดสวัสดิการที่คำนึงถึงประโยชน์ทางด้านจิตใจของบุคลากรเป็นหลัก การบำรุงขวัญ และกำลังใจ ความนึกคิด การเพิ่มพูนความรู้ ความสะดวกสบาย ความสนุกสนาน รื่นเริง ซึ่งสวัสดิการนอกเหนือกฎหมาย ที่กองสวัสดิการแรงงานนำเสนอเป็นทางเลือกสำหรับสถานประกอบการกิจการจัดเพิ่มเติม แบ่งออกได้เป็นหมวดใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. สวัสดิการที่มุ่งพัฒนาบุคลากร เช่น การส่งเสริมการศึกษาทั้งในและนอกเวลาทำงาน การจัดตั้งโรงเรียนในโรงงาน การอบรมความรู้เกี่ยวกับการทำงานทั้งในและนอกสถานที่ทำงาน การจัดให้มีห้องสมุด หรือมุมอ่านหนังสือ ฯลฯ เป็นต้น

2. สวัสดิการที่ช่วยเหลือในเรื่องค่าครองชีพ เช่น การจัดตั้งร้านค้าสวัสดิการหรือสหกรณ์ร้านค้า การให้เงินช่วยเหลือต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานอุปสมบท งานศพ การจัดชุดทำงาน การจัดหอพัก การจัดให้มีรถรับ-ส่ง เงินโบนัส ค่าครองชีพ เบี้ยขยัน ค่าเช่ากะ

3. สวัสดิการที่ช่วยเหลือการออมของบุคลากร เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

4. สวัสดิการที่พัฒนาสถาบันครอบครัวของบุคลากร การจัดสถานเลี้ยงดูบุตรของบุคลากร การช่วยค่ารักษาพยาบาลบุคคลในครอบครัว การช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตรของบุคลากร การประกันชีวิตให้กับบุคลากร

5. สวัสดิการที่ส่งเสริมความมั่นคงในอนาคต เช่น เงินบำเหน็จ เงินรางวัลทำงาน ให้บุคลากรซื้อหุ้นของบริษัท กองทุนฌาปนกิจ เงินกู้เพื่อสวัสดิการที่พักอาศัย

6. สวัสดิการนันทนาการและสุขภาพอนามัย เช่น การจัดทัศนศึกษา การแข่งขันกีฬา การจัดงานเลี้ยงสังสรรค์พนักงาน การให้ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัยซึ่งการให้สวัสดิการถือเป็นส่วนหนึ่งของการจ่ายผลตอบแทน และการจ่ายผลประโยชน์แทนก็จะรวมถึงการให้บริการแก่พนักงานด้วยนั้น สามารถทำได้หลายรูปแบบ ทั้งในแบบของการจ่ายที่เป็นตัวเงินหรือผลประโยชน์ทางอ้อมเหมือนดังที่

กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งชนิดของการให้ผลประโยชน์และบริการอาจแยกได้ (ธงชัย สันติวงษ์, 2540 อ้างใน ศศิธร วงษ์ศิริ) ดังนี้

1. การให้บริการทางด้านสุขภาพ (Health Services)
2. การให้การประกันต่างๆ (Insurance Programs)
3. การให้บริการทางการเงิน
4. การให้บริการในด้านคำปรึกษา (Counseling)
5. การให้บริการด้านกฎหมายและการบัญชี
6. การให้บริการทางการพักผ่อน (Recreational Services)
7. การให้บริการเกี่ยวกับการศึกษา (Education)
8. การให้บริการอื่นๆ

สำหรับการแบ่งประเภทของสวัสดิการตามแหล่งที่มา นอกจากเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดแล้ว กิ่งพร ทองใบ (2553) ใช้เกณฑ์แหล่งที่มาเพื่อใช้จัดแบ่งประเภทของค่าตอบแทนทางอ้อมหรือสวัสดิการเพิ่มเติมอีก 2 ประเภทคือ

1. สวัสดิการที่องค์กรให้โดยความสมัครใจ คือการที่นายจ้างกำหนดให้มีการจ่ายค่าตอบแทนทางอ้อมเพื่อช่วยเหลือทางสังคมหรือเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถ (Ability to Pay) ของนายจ้างเอง โดยทั่วไปค่าตอบแทนประเภทนี้จะประกอบไปด้วย วันหยุดพักผ่อน เงินโบนัส เบี้ยขยัน เงินช่วยเหลือการศึกษา เงินค่ารักษาพยาบาล การจัดเลี้ยงด้านสนันทนาการ เป็นต้น

2. ค่าตอบแทนทางอ้อมหรือสวัสดิการที่เกิดจากการเจรจาต่อรอง ซึ่งเกิดจากการเจรจาต่อรองของบุคลากรต่อนายจ้างถือเป็นกระบวนการแรงงานสัมพันธ์ที่จะมีผลกระทบต่อเงื่อนไขสภาพการจ้าง

นอกจากนี้ยังได้จำแนกประเภทของสวัสดิการเพิ่มเติมไว้โดยละเอียด โดยจำแนกประเภทตามเกณฑ์วัตถุประสงค์ 10 ประเภทสำคัญ และจำแนกตามเกณฑ์ลักษณะการจ่าย 3 ลักษณะ รวมเป็น 13 กรณี ดังนี้

1. เพื่อการเสริมรายได้
2. เพื่อความมั่นคงในการทำงาน
3. เพื่อการจูงใจในการทำงาน
4. เพื่อการออมทรัพย์
5. เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมชีวิตด้านสังคม
6. เพื่อชื่อเสียง เกียรติยศและความมีหน้ามีตาในสังคม
7. เพื่อการพัฒนาตนเอง

8. เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน
9. เพื่อนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ
10. เพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ
11. จ่ายให้สำหรับเวลาที่พนักงานไม่ได้ทำงาน
12. จ่ายให้เพื่อช่วยเหลือด้านสุขภาพและความมั่นคง
13. จ่ายเมื่อออกจากงาน

อย่างไรก็ตามในองค์การที่มีพนักงานหลายระดับตั้งแต่ระดับปฏิบัติการจนถึงระดับบริหาร สิทธิประโยชน์หรือสิทธิพิเศษที่พนักงานในแต่ละระดับหรือตำแหน่งพึงได้รับก็จะแตกต่างกันไปตาม ภาระและหน้าที่ รวมถึงโอกาสในการสร้างผลกำไรให้กับองค์การ ประโยชน์เกือบทุกบางชนิดไม่ใช่ สวัสดิการ เพราะประโยชน์เกือบทุกจะรวมถึงสิทธิประโยชน์บางตำแหน่งเท่านั้น

6) หลักการจัดสวัสดิการ

ข้อสำคัญประการหนึ่งของการดำเนินการใดๆ เช่น การจัดสวัสดิการนั้นต้องมีการกำหนด วัตถุประสงค์หลักของการทำสิ่งนั้นให้ชัดเจนว่าสวัสดิการที่จะจัดขึ้นนั้นจะจัดให้ใคร เพื่ออะไร ทั้งนี้ เพื่อให้สวัสดิการที่จัดขึ้นนั้นตรงกับความต้องการของผู้รับและป้องกันมิให้การจัดสวัสดิการนั้นสูญ เปล่า ซึ่งจำแนกเป็นวัตถุประสงค์หลักที่น่าสนใจ 4 หัวข้อ (กุลธน ธนาพงศธร อ่างในศศิธร วงษ์ศิริ) ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างหรือเพิ่มพูนขวัญกำลังใจแก่บุคลากรต่างๆ ในการปฏิบัติงาน ให้เกิด ความรู้สึกพึงพอใจและมั่นคงในการทำงาน
2. เพื่อเป็นการลดอัตราการลาออกของบุคลากร อำนวยรักษาบุคลากรเหล่านี้ให้คงอยู่ทำงาน กับองค์การต่อไป ซึ่งเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการว่าจ้าง อบรมพนักงานใหม่ และในขณะเดียวกัน สวัสดิการที่องค์การจัดให้ นั้นจะเป็นสิ่งจูงใจทางอ้อมให้คนภายนอกที่มีความรู้ความสามารถอยากเข้า มาร่วมงานกับองค์การ
3. เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือและความอนุเคราะห์แก่พนักงานในองค์การ ให้สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน เพราะการให้สวัสดิการถือว่าการใช้ความช่วยเหลือด้าน มนุษยธรรม นอกจากนี้ยังถือเป็นการรักษาผลประโยชน์ให้กับองค์การในเรื่องของการช่วยป้องกัน ไม่ให้องค์การได้รับผลกระทบกระเทือนจากการที่พนักงานประสบปัญหาหรือเผชิญกับภาวะกังวลใจ จนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มความรู้ความสามารถ
4. เพื่อช่วยทำให้การบริหารขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพราะ เมื่อพนักงานในองค์การได้รับสวัสดิการอย่างเพียงพอแล้ว ย่อมก่อให้เกิดความจงรักภักดีต่อองค์การ และตั้งใจปฏิบัติงานในหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างเต็มที่อย่างไรก็ดี การที่องค์การเริ่มประกอบการ

มาเป็นระยะเวลาหลายสิบปีแล้ว ประชากรหรือพนักงานก็จะยังมีความแตกต่างและหลากหลาย ไม่เพียงแต่อายุพนักงานมีช่องว่างระหว่างวัยมากขึ้น รวมถึงลักษณะของพนักงานแต่ละกลุ่มบุคคล

สุรางค์รัตน์ วศินารมณ, (2540 อ่างในศศิธร วงษ์ศิริ)นำเสนอหลักการการจัดสวัสดิการของ Flippo นักวิชาการด้านสวัสดิการว่า มีหลักด้วยกัน 5 ประการคือ

1. หลักความพอใจและความต้องการที่แท้จริง ซึ่งหมายถึงเมื่อจัดสวัสดิการแล้วบุคลากรควรมีความพึงพอใจและตรงกับความต้องการที่แท้จริงของบุคลากร

2. หลักครอบคลุมส่วนนวมมากกว่าส่วนบุคคล ซึ่งหมายถึงสวัสดิการที่จัดให้มันั้นควรมีขอบเขตที่ครอบคลุมต่อบุคลากรส่วนใหญ่มากกว่าเพียงบุคลากรกลุ่มน้อย เช่น การประกันชีวิตแบบกลุ่ม เป็นต้น

3. หลักการยืดหยุ่น ซึ่งหมายถึงควรคำนึงถึงบุคลากรแต่ละกลุ่มบุคลากรที่จะได้รับสวัสดิการสามารถคำนึงได้ถึง เพศ อายุ สถานภาพการสมรส เป็นต้น

4. หลักแห่งประโยชน์ หมายความว่าหน่วยงานได้ที่จัดสวัสดิการให้บุคลากรนั้นควรได้รับประโยชน์จากการจัดนี้ด้วย เพราะถ้าสวัสดิการที่ได้ขึ้นนั้นได้ถูกวางแผนและสื่อสารที่ดีแล้วจะต้องเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งสองฝ่าย

5. หลักความสมเหตุสมผล หรือหลักแห่งงบประมาณ ซึ่งการจัดสวัสดิการนี้ต้องถูกนำมาคำนวณรวมในส่วนของค่าใช้จ่าย ดังนั้นก็พิจารณาให้เกิดความคุ้มค่าแก่การลงทุน

กิงพร ทองใบ (2553) แนะนำถึงหลักการดำเนินการในการจัดสวัสดิการว่าถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าตอบแทนดังนั้นจะต้องมีความเสมอภาคและเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงผลที่องค์กรได้รับเพราะจะเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น รวมถึงการให้นี้ต้องเข้าถึงได้ง่ายสำหรับพนักงานบุคลากร จึงเพิ่มหลักการการจัดสวัสดิการให้ครอบคลุมเป็น 6 ประการดังต่อไปนี้

1. ต้องตอบสนองความต้องการอย่างแท้จริง กล่าวคือ ก่อนจัดสวัสดิการให้พนักงานควรจะต้องมีการสำรวจความต้องการหลักการที่แท้จริงของพนักงานก่อน เพื่อนำมากำหนดให้สอดคล้องกับความต้องการของพนักงานอย่างเหมาะสม เพราะจะส่งผลให้องค์กรได้ลงทุนค่าใช้จ่ายในด้านนี้อย่างคุ้มค่า

2. ต้องตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่ เพราะหากองค์กรลงทุนใช้จ่ายเพียงเพื่อตอบสนองความต้องการของพนักงานเฉพาะกลุ่มจะก่อให้เกิดความไม่คุ้มค่า

3. ต้องคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ต้องจัดสวัสดิการให้มีความกว้างในแง่ของการที่ทำให้พนักงานทุกคนสามารถใช้สวัสดิการนั้นๆ ได้อย่างทั่วถึง เพื่อให้พนักงานมีส่วนร่วมในการใช้สวัสดิการให้ได้มากที่สุด

4. ต้องคำนึงถึงหลักความเสมอภาค คือ สวัสดิการที่พนักงานจะได้รับทุกคนต้องมีความเท่าเทียมและเหมือนกัน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน อันจะส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่นั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. ต้องคำนึงความสะดวก กล่าวคือ สวัสดิการที่จัดให้พนักงานนั้นจะต้องมีขั้นตอนในการขอใช้บริการไม่ยุ่งยากซับซ้อน

6. ต้องคำนึงถึงความประหยัดเพราะการจัดสวัสดิการให้พนักงานนั้นเป็นค่าใช้จ่ายที่องค์กรต้องแบกรับดังนั้นการสวัสดิการที่ดีนั้นจะต้องมีความคุ้มค่า มีการควบคุมค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นบวกกับการวัดผลการปฏิบัติงานของพนักงานเพื่อประเมินว่าคุ้มค่างับลงทุนหรือไม่

ไฉไล เปลี่ยนสิน (2514) กล่าวว่า การให้สวัสดิการขององค์กรนั้นเป็นสิ่งที่หน่วยงานต่างๆ จัดให้พนักงานของตนนอกเหนือจากการจ่ายเงินเดือน ซึ่งการกำหนดนโยบายสวัสดิการนี้มักถือเอาประโยชน์ของพนักงานเป็นที่ตั้ง แต่ในความเป็นจริงแล้วประโยชน์ได้จะไม่สิ้นสุดแค่เพียงพนักงานเท่านั้น แต่จะส่งผลถึงเจ้าของกิจการและองค์กร เพราะเสมือนเป็นเครื่องมือในการจูงใจให้คนเกิดความศรัทธาเลื่อมใสที่จะเข้ามาทำงานในหน่วยงานนั้นๆ ดังนั้นต้องมีขอบเขตที่เหมาะสมในการให้สวัสดิการและต้องช่วยระงับบรรเทาความเดือดร้อนปัญหาที่สำคัญโดยต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมเสมอเพราะองค์กรหรือรัฐวิสาหกิจไม่ใช่หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ มิเช่นนั้น การช่วยเหลือมอบสวัสดิการและบริการให้แก่พนักงานจะเป็นเท่ากับเป็นดาบสองคมนั่นคือ ส่งเสริมให้พนักงานไม่มีความพอเพียงและไม่ช่วยเหลือตนเอง

สรุปได้ว่า“สวัสดิการสังคม” (Social Welfare) เป็นระบบการจัดบริการสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคมและพัฒนาสังคมรวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สวัสดิการสังคมที่สำคัญ ได้แก่ ด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ด้านความปลอดภัย สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ ด้านปัจจัยสนับสนุน มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษา ในการทำงาน ตลอดถึงนันทนาการ ด้านปัจจัยสี่ มีสุขภาพอนามัยที่ดี ที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม เครื่องนุ่งห่มที่สะดวกสบาย เครื่องอุปโภคบริโภคอย่างสมบูรณ์ และบริการทางสังคมทั่วไป และจะต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิที่ประชาชนต้องได้รับและการเข้ามีส่วนร่วมในระบบการจัดบริการสังคมทุกภาคส่วนในทุกระดับ ซึ่งระบบการจัดบริการสังคมที่จัดขึ้นโดยภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม ได้แก่ ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรชุมชน ที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นพื้นฐานของประชาชนตามสิทธิที่ประชาชนพึงจะต้องได้เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

2.3 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

2.3.1 ประวัติความเป็นมาของการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาแบบหนึ่งของการศึกษาคณะสงฆ์ ที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของการศึกษา(พระราชวรมณี, 2521:355) ซึ่งมีมูลเหตุมาจากการจัดตั้งโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาและบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัด กล่าวคือภายหลังจากที่การศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง คือ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย และสภาการศึกษามหามงกุฎราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2432 และ พ.ศ. 2489 ตามลำดับ ได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ทางมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย จึงได้จัดแผนกมัธยมขึ้นมา เรียกว่าโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา กำหนดให้การเรียนบาลี นกธรรม และความรู้ชั้นมัธยม โดยรับรู้ผู้ที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อมาเมื่อโรงเรียนบาลีมัศึกษานี้ได้แพร่ขยายออกไปยังต่างจังหวัดมีพระภิกษุและสามเณรสนใจเรียนกันมากขึ้น ทางคณะสงฆ์โดยองค์การศึกษาจึงได้กำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ใหม่ว่า โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัดโดยมติคณะสังฆมนตรีและกระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกระเบียบกระทรวงให้โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัดนี้ เปิดทำการสอบสมทบในชั้นตัวประโยค คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา และเมื่อสอบได้แล้วจะได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พระภิกษุและสามเณรนิยมเรียนกันมากโรงเรียนประเภทนี้จึงแพร่หลายออกไปยังจังหวัดต่างๆ อย่างกว้างขวาง จนทำให้ทางการคณะสงฆ์เกรงว่าการศึกษารวม และบาลีจะเสื่อมลง เพราะพระภิกษุและสามเณรต่างมุ่งศึกษาวิชาทางโลกมากไป เป็นเหตุให้ต้องละทิ้งการศึกษารวมและบาลีเสีย แต่ทางการคณะสงฆ์ก็ยังพิจารณาเห็นความจำเป็นของการศึกษาวิชาในทางโลกอยู่

ดังนั้นแม่กองบาลีสนามหลวง พระธรรมปัญญาบดี (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์, ฟั้น ชุตินธรมหาเถระ) จึงได้ตั้งคณะกรรมการ ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีขึ้นใหม่มีวิชาบาลี วิชาธรรม และวิชาทางโลก เรียกว่า บาลีศึกษาสามัญศึกษา และปริทัศน์ศึกษา ได้ประกาศเมื่อ พ.ศ. 2507 พร้อมกับได้ยกเลิกระเบียบของคณะสังฆมนตรีว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัดเสีย และกำหนดให้พระภิกษุสามเณรเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีที่คณะสงฆ์ได้จัดขึ้นใหม่ แต่การณปรากฏต่อมาว่า การตั้งสำนักเรียนตามแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีใหม่นี้มีน้อย นักเรียนก็นิยมเรียนกันน้อย เพราะภิกษุสามเณรส่วนใหญ่ยังพอใจที่จะเรียน โดยได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอยู่ ดังนั้น นักเรียนในโรงเรียนดังกล่าว จึงได้พากันเข้าชื่อกันเป็นนักเรียนโรงเรียนราษฎร์ของวัดซึ่งตั้งขึ้นโดยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการบ้าง สมัครสอบเทียบบ้าง เข้าเป็นนักเรียนผู้ใหญ่บ้าง ทำให้การศึกษาของคณะสงฆ์ในช่วงนี้ระยะนั้นเกิดความสับสนเป็นอันมาก (กรมการศาสนา 2521 : 7-9)

ในขณะที่เดียวกันได้มีผู้แทนราษฎรได้ยื่นเรื่องราวขอให้กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอบ สมทบในชั้นตัวประโยคให้แก่พระภิกษุสามเณร แต่กรมการศาสนาร่วมกับกรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ พิจารณาถึงความเห็นร่วมกันว่าควรจะต้องตั้งโรงเรียนขึ้นประเภทหนึ่ง เพื่อสนองความต้องการของ พระภิกษุสามเณร โดยให้เรียนทั้งวิชาธรรม และวิชาสามัญศึกษาควบคู่กันไป โดยไม่มีการสอบสมทบ แต่ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการสอบเอง และโดยพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) “การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้า มากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษาพระปริยัติธรรม ก็จำเป็นต้องอนุวัตไปตามความ เปลี่ยนแปลงของโลกบ้าง จึงเห็นสมควรที่จะมี หลักสูตรในการเรียนพระปริยัติธรรมเพิ่มขึ้นอีกแผนก หนึ่ง คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็น ประโยชน์ได้ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป”

ในที่สุด กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาขึ้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2514 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาพ.ศ.2535 (ตามระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2546) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ การศึกษาดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายศาสนจักรและฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือ ทางฝ่ายศาสนจักรก็จะ ได้ศานตทายาทที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เป็นผู้ประพฤติ ดีปฏิบัติชอบ ดำรงอยู่ในสมณธรรม สมควรแก่ภาวะ สามารถธำรงและสืบต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญ สถาพรต่อไปและถ้าหากพระภิกษุสามเณรเหล่านี้ลาสิกขาไปแล้วก็สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษา ของรัฐได้หรือเข้ารับราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าให้แก่ตนเองและบ้านเมืองสืบต่อไปด้วยเช่นกัน ใน ระยะเวลาเริ่มแรกมีเจ้าอาวาส 51 แห่งรายงานเสนอจัดตั้งต่อกรมศาสนา (คู่มือการปฏิบัติงานโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วิชัย ธรรมเจริญ, 2541 : 3-4)

เดิมนั้นโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดกรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันสังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และจัดการศึกษาตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษารายวิชาเพิ่มเติม ภาษาบาลีและธรรมวินัย ภายใต้กฎกระทรวงว่าด้วย สิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2548

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เป็นสถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และเป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาทั้งแผนกบาลีสนามหลวงและธรรมสนามหลวง ควบคู่กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีคณะกรรมการการศึกษาพระ ปริยัติธรรม(กศป.)เป็นผู้กำหนดนโยบายแผนการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และมาตรฐานสถาน ศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ควบคุมดูแล และกำกับจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยมีสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นหน่วยงาน

กลางในการส่งเสริมสนับสนุน ประสานงานการศึกษาพระปริยัติธรรมและมีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม(กศป.) มีหน้าที่ด้านงานธุรการสนับสนุนงานวิชาการ และการอุดหนุนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีจากรัฐบาลให้จัดการศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นไปตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 รวมทั้งมีหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติและปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2558 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น(ม.3),มัธยมศึกษาตอนปลาย(ม.6)ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.), ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ให้แก่ พระภิกษุ และ สามเณร ปัจจุบันสังกัด สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มหาเถรสมาคม ในการกำกับดูแลของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

2.3.2 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาเขต 1 ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม ปทุมธานี สมุทรปราการ นนทบุรี สมุทรสาคร และ สมุทรสงคราม

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 2 ประกอบด้วย สุราษฎร์ธานี จังหวัดชุมพร นครศรีธรรมราช สงขลา กระบี่ ตรัง ระนอง พังงา ภูเก็ต พัทลุง สตูล ยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 3 ประกอบด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท อุทัยธานี สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี กาญจนบุรี และ ประจวบคีรีขันธ์

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 4 ประกอบด้วย จังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ พิจิตร ตาก และ เพชรบูรณ์

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 5 ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และ แม่ฮ่องสอน

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 6 ประกอบด้วย จังหวัดแพร่ น่าน พะเยา เชียงราย และ ลำปาง

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 7 ประกอบด้วย จังหวัดขอนแก่น เลย และ หนองบัวลำภู

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 8 ประกอบด้วย จังหวัดหนองคาย อุดรธานี สกลนคร และ บึงกาฬ

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 9 ประกอบด้วย จังหวัดอุบลราชธานี ยโสธร อำนาจเจริญ และ มุกดาหาร

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 ประกอบด้วย จังหวัดร้อยเอ็ด มหาสารคาม กาฬสินธุ์ และ นครพนม

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 11 ประกอบด้วย จังหวัด นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และ ชัยภูมิ

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 12 ประกอบด้วย จังหวัด ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระแก้ว นครนายก ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และ ตราด

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 13 คณะสงฆ์เงินนิกาย ท้าวราช อาณาจักร

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 14 คณะสงฆ์อนัมนิกาย ท้าวราช อาณาจักร

2.3.3 โรงเรียนวัดจันทรประสิทธิ์ ตำบลในเมือง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

โรงเรียนวัดจันทรประสิทธิ์ ที่ตั้งวัดจันทรประสิทธิ์ เลขที่ 397 หมู่ที่ 2 ตำบลในเมือง อำเภอ บ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40110 โทรศัพท์ 0-4327-4600

สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 7, สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2567 เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 ห้องเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 27 รูป โรงเรียนมีเนื้อที่ 3 ไร่ ปัจจุบันมีบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 8 รูป/คน

เมื่อ พ.ศ.2488 โรงเรียนวัดจันทรประสิทธิ์ ได้ดำเนินการเปิดสอน พระปริยัติธรรม แผนกธรรม แก่พระภิกษุสามเณร ทั้งภายในวัดและวัดที่ใกล้เคียงโดยใช้ชื่อสำนักตามชื่อวัด คือสำนักเรียนวัดจันทรประสิทธิ์ ต่อมาปี พ.ศ.2481 ทางวัดได้เปิดให้มีการเรียนแผนกบาลี ควบคู่กับเรียนนักธรรม และเป็นสำนักเรียนที่มุ่งเน้นการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี เป็นสำนักเรียนที่มีนักเรียนสอบธรรมสนามหลวงและบาลีสสนามหลวงได้เป็นจำนวนมากและเป็นสนามสอบบาลีแห่งแรกที่แยกตัวออกเป็นสนามสอบบาลีสสนามหลวง โดยไม่ต้องเดินทางไปสอบที่สนามสอบกรุงเทพฯ เมื่อจำนวนพระภิกษุสามเณรเพิ่มมากขึ้น จึงได้เล็งเห็นความสำคัญในแผนกสามัญศึกษา เพื่อให้พระภิกษุสามเณรที่จากบ้านมาศึกษาเล่าเรียนได้มีโอกาสเรียนแผนกสามัญศึกษาควบคู่กันไปด้วย ดังนั้นปี พ.ศ.2515 ทางโรงเรียนจึงเปิดหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้น โดยเปิดสอนในระดับ 3-4 สามารถผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความสามารถ เป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อสังคมเป็นอย่างมาก

ต่อมาเมื่อการศึกษาเจริญขึ้น ประกอบกับความต้องการของพระภิกษุสามเณรที่จะศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป จำเป็นต้องไปศึกษาในตัวเมืองใหญ่ ๆ ที่เปิดสอนในระดับที่สูง ทำให้เกิดความลำบาก

ในการเดินทางไปและกลับ ในระหว่างปี พ.ศ.2538 ทางโรงเรียนจึงได้ดำเนินการขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาขึ้น โดยใช้ชื่อว่า “โรงเรียนวัดจันทรประสิทธิ์” โดยเปิดทำการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้รับอนุญาตจัดตั้งเมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ.2538 โดยมีพระครูจันทรสารประสิทธิ์ เป็นผู้รับใบอนุญาต มีพระครูอาทรกิจจานุกิจ เป็นผู้จัดการในครั้งนั้น และพระมหาไพฑูรย์ สุทธิวิจิโร เป็นครูใหญ่ยังในครั้งนั้นจนถึงปัจจุบัน

2.3.4 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญวัดโพธิ์กลาง ตำบลกุดเค้า อำเภอมัญจาคีรี

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญวัดโพธิ์กลาง 86 หมู่ 2 ตำบลกุดเค้า อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น 40160

ประวัติความเป็นมา:วัดโพธิ์กลาง ตั้งเมื่อ พ.ศ.2385 มีเนื้อที่จำนวน 13 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลกุดเค้า อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น เปิดการเรียนการสอนแผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกปริยัติสามัญ ได้รับวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ.2498

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาวัดโพธิ์กลาง เดิมชื่อว่าโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่วัดโพธิ์กลาง เปิดสอนในระดับ 3 (ป.6) และระดับ 4 (ม.3) เมื่อ พ.ศ.2515 โดย พระครูพิเศษสารกิจ(ต่อมา เป็นพระมงคลสารเวที) อดีตเจ้าอาวาสวัดโพธิ์กลางและเจ้าคณะอำเภอมัญจาคีรี

เมื่อ พ.ศ.2546 ได้ดำเนินการเปลี่ยนเป็น โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาวัดโพธิ์กลาง สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 7, สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1-6 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 21 รูป มีอาคารเรียน 1 หลัง เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้นเรียน ตั้งอยู่ภายในวัดโพธิ์กลาง ปัจจุบันมีบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 รูป/คน โดยพระครูอนุกุลสารธรรม (สถิตย์ ธีรธมโม ป.ธ. ๔, พธ.บ..ศษ.ม.) เจ้าอาวาสวัดโพธิ์กลาง เจ้าคณะอำเภอมัญจาคีรี เป็นผู้อำนวยการ

2.3.5 โรงเรียนนพคุณวิทยา วัดอโศการาม ตำบลโสกนกเต็น อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

ตั้งอยู่ที่ วัดอโศการาม เลขที่ 1 ตำบลโสกนกเต็น อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40120 โทรศัพท์:0872330466 สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

โรงเรียนนพคุณวิทยาเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีเนื้อที่ 20 ไร่ 2 งาน ปีการศึกษา 2567 เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวน 3 ห้องเรียน นักเรียนมีจำนวน 26 รูป มีครู จำนวน 7 รูป/คน

โรงเรียนนพคุณวิทยา เป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7, สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ/มหาเถรสมาคม ผู้ริเริ่มก่อตั้งโรงเรียนคือ พระอธิการกฤษณพงษ์ เตชปณโณ (สีเทา) เจ้าอาวาสวัดอโศการาม

(ณ ขณะนั้น) พร้อมด้วยคณะกรรมการหมู่บ้านและชาวบ้านโสภนุกเต็นทั้ง 3 หมู่บ้าน เปิดทำการเรียนการสอนเมื่อวันที่ 16 เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช 2543 อาคารเรียนเป็นอาคารชั่วคราวมุงด้วยหญ้าแฝก สร้างด้วยเงินบริจาคจากชาวบ้านเป็นจำนวนเงิน 30,000 บาท มีห้องเรียน 3 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 40 รูป มีครูจำนวน 4 คน และได้รับความอนุเคราะห์จากคณะครูโรงเรียนบ้านโสภนุกเต็น 5 คนมาช่วยสอน

โรงเรียนนพคุณวิทยาได้รับงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานอีก 60,000 บาท จากพุทธศาสนิกชนผู้มีจิตศรัทธา ได้เริ่มจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานปีพุทธศักราช 2544 ในปัจจุบันได้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานปีพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2561) โดยมีพระครูโสภณธรรมวงศ์ เป็นผู้อำนวยการ

2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระครูวินัยธรดวงจันทร์ อานัน(2551), ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบและวิธีการสร้างศาสนทายาทของคณะสงฆ์อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่า คำว่า ศาสนทายาท ที่ถูกใช้ในพระไตรปิฎกนั้นคือ คำว่า ธรรมทายาท หมายถึง ทายาทแห่งธรรม ซึ่งธรรมในที่นี้หมายถึงศาสนานั่นเอง ดังนั้น ศาสนทายาท จึงหมายถึงผู้สืบทอดธรรมหรือสืบทอดพระศาสนา ในความหมายทางพระพุทธศาสนาแล้วหมายถึง พุทธบริษัททั้ง 4 มี ฆราวาสทำหน้าที่อุปถัมภ์บำรุงพระศาสนา และบรรพชิต มีหน้าที่ศึกษาหลักธรรม ปฏิบัติตามหลักคำสอนและเผยแผ่พระศาสนา รูปแบบและวิธีการสืบทอดศาสนทายาทของคณะสงฆ์อำเภอพร้าวนั้น มีรูปแบบและวิธีการสร้างศาสนทายาท โดยได้รับความร่วมมือจากพระสังฆาธิการทุกวัดในเขตอำเภอพร้าว และชุมชนของแต่ละวัดในการสนับสนุนส่งเสริมด้านปัจจัย 4 ให้กับพระภิกษุสามเณรที่เข้ามาบรรพชาอุปสมบทตามโครงการบรรพชาอุปสมบทที่ทางคณะสงฆ์และชุมชนร่วมกันจัด เช่นโครงการบวชภาคฤดูร้อน โครงการบวชเฉลิมพระเกียรติ โครงการเข้าค่ายธรรม เป็นต้น เพื่อชักชวนให้เยาวชนเข้ามาบวชเรียนให้มีการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม ได้มีการจัดหาทุนงบประมาณสนับสนุนส่งเสริมในรูปแบบต่างๆ คือ ทุนจากพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาสตามวัดในชุมชนนั้น ๆ ทุนจากกิจกรรมและพิธีกรรมทางศาสนา เช่น ปัจจัยกัณฑ์เทศน์ ปัจจัยขันตั้ง ปัจจัยจากบาตรทุน และหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ที่สมทบทุนร่วมบริจาค ซึ่งรูปแบบ และวิธีการเหล่านี้ ทางคณะสงฆ์อำเภอพร้าวได้วางแผนร่วมกันมา และถือปฏิบัติจนทำให้จำนวนของศาสนทายาทในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอพร้าวรวมจำนวนคงที่อยู่เสมอ

บัญชายุทธ นาคมุจลินท์(2557) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาศาสนทายาทที่พึงประสงค์ในพระพุทธศาสนา, ผลการวิจัยพบว่า สภาพการพัฒนาศาสนทายาทในเขตการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น เป็นการพัฒนาในลักษณะการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมซึ่งเป็นการศึกษารูปแบบพิเศษ มี

3 แผนก คือ แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาดำเนินไปตามนโยบายรัฐและมหาเถรสมาคมมีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติและกระทรวง ศึกษาธิการ คอยกำกับดูแลด้านหลักสูตร ด้านการวัดผลประเมินผล และการจัดสรรงบประมาณ ส่วนการบริหารจัดการให้เป็นหน้าที่ของเจ้าอาวาส ในการพัฒนาศาสนทายาทให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ต้องให้ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะด้านวิชาการและการศึกษาเชิงพุทธโดยบูรณาการเข้ากับทฤษฎีไตรสิกขา ของพระพุทธเจ้าทฤษฎีแรงจูงใจและทฤษฎีบุคลิกภาพของนักจิตวิทยาสมัยใหม่ แนวทางในการพัฒนา ศาสนทายาทที่พึงประสงค์ในพระพุทธศาสนานั้น พบว่า แนวนโยบายการจัดการศึกษายังขาดการ วางแผนร่วมกัน การจัดกระบวนการเรียนการสอนยังขาดความเข้าใจในการนำทฤษฎีการศึกษาและ ทฤษฎีจิตวิทยามาใช้ในการสร้างแรงจูงใจสร้างความมุ่งมั่นที่จะศึกษาให้สำเร็จ การศึกษาแผนกธรรม และแผนกบาลี เป็นการศึกษาเฉพาะทางยังไม่บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่การพัฒนาคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ให้ศาสนทายาทเกิดการเรียนรู้และประพฤติตนตามหลักศีลาจารวัตรและการพัฒนาบุคลิก ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่สังคมจะยอมรับได้ จึงได้เสนอแนวทางพัฒนาใหม่ตามกระบวนการ PTCC Model มองผ่านระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2553

ปวีณา อุดมสถาผล และ พระปราโมทย์ วาทโกวิโท(2566) ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศาสน ทายาทเพื่อรักษาพระพุทธศาสนาโดยพุทธสันติวิธี:ศึกษากรณีวัดธรรมมงคลเถาบุญนนทวิหาร กรุงเทพ มหานคร” ผลการวิจัยพบว่า 1. ศาสนทายาทมีปริมาณน้อยลง ขาดความเชื่อมั่นและไม่กล้าแสดงออก ขาดภาวะความเป็นผู้นำ ไม่สามารถกำหนดเป้าหมายในชีวิตได้ ขาดความกระตือรือร้น มีสิ่งรบกวน จากภายนอกมากเกินไปจนความจำเป็น ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ รายวิชาเรียน ส่งผลให้สามเณรไม่มีเวลา ในการฝึกหัดพัฒนาตนในด้านอื่นๆ โดยมีสภาพปัญหาเชิงโครงสร้าง 2. หลักพุทธสันติวิธีที่เอื้อต่อการ พัฒนาศาสนทายาทเพื่อรักษาพระพุทธศาสนา คือ หลักพละ 5 ประกอบด้วย ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา ใช้หลักธรรมภาวนา 4 เป็นผลลัพธ์ ประกอบด้วย กายภาวนา ศีลภาวนา จิตภาวนา และ ปัญญาภาวนา โดยมีหลักไตรสิกขาเป็นเครื่องบ่งชี้ 3. กระบวนการพัฒนาศาสนทายาทเพื่อรักษา พระพุทธศาสนาโดยพุทธสันติวิธี พบว่า ICP Process ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) Inspiration (การสร้างแรงบันดาลใจ) 2) Collaboration (การปฏิบัติร่วมกัน) 3) Production (การสร้างสรรค นำเสนอ) โดยมีการพัฒนา 6 ด้าน ประกอบ ด้านทักษะชีวิต ด้านแรงจูงใจและเป้าหมายในชีวิต ด้าน สันติภายใน ด้านพุทธสันติวิธี ด้านการสื่อสารและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการเป็นศาสน ทายาทต้นแบบ

พระอธิการอำพน จารุโณ (ดาราศาสตร์), พระครูสุตธรรมภาสิริ (ยีนยง), พระครูปริยัติกิตติ วรธม (ได้ทุกทาง), พระเสกสรรค์ ฐานยุตโต (ศรีทน), ธนรัฐ สะอาดเอี่ยม(2567) ศึกษาเรื่อง “รูปแบบ การพัฒนาศาสนทายาทอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาวัดเกียรติก้าวสามัคคี อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเก

เกษ” ผลการศึกษาพบว่า 1) หลักการพัฒนาศาสนทายาทตามแนวทางพระพุทธศาสนานั้น คือ คันถ
 ธุระและวิปัสสนาธุระ อันเป็นหลักการที่พระพุทธเจ้าทรงแนะนำให้พระภิกษุทั้งหลายได้ทำหน้าที่เป็น
 กิจธุระ ที่พึงกระทำและศึกษาในด้าน ศิล สมาธิ และปัญญา ให้สมบูรณ์ต่อการดำเนินชีวิต 2) แนวคิด
 เรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูนความรู้
 ความเข้าใจ จากกระบวนการศึกษา อันเป็นความรู้ที่จะเกิดขึ้นกับทุกคน แล้วนำมาพัฒนานำใช้ในการ
 ดำเนินชีวิต ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ในปัจจุบัน 3) รูปแบบการพัฒนาศาสนทายาทของวัด
 แก้วสามัคคี อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ สู่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ เน้นศึกษาพระบาลีเป็นหลัก
 ส่วนวิชาสามัญจะเป็นวิชาการ โดยยึดแนวทางในพระพุทธศาสนา คือ คันถธุระอันเป็นหน้าที่หลักของ
 พระภิกษุสามเณร ที่ต้องเรียนด้านปริยัติ ศึกษาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า และวิปัสสนาธุระ
 อันเป็นกิจที่เนื่องจากคันถธุระ นำมาปฏิบัติเรียนรู้ให้เข้าใจ ตามความเป็นจริง

นางสาวพัชชา กานต์ เชื้อเมืองพาน(2558) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาการจัดสวัสดิการและการ
 สงเคราะห์ผู้ต้องขังสูงอายุของนักสังคมสงเคราะห์และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานกรมราชทัณฑ์” ซึ่งผลการ
 ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 36-45 ปี จบการศึกษาในระดับ
 ปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการในระดับชำนาญการ ระยะเวลารับราชการในกรมราชทัณฑ์
 ระหว่าง 11-15 ปี มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานกับผู้ต้องขังสูงอายุระหว่าง 6-10 ปี การดำเนินงาน
 การจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ผู้ต้องขังสูงอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติมากในช่วงแรกรับ
 ตัวและช่วงระหว่างต้องโทษ และกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติน้อยในช่วงก่อนปล่อย 3-6 เดือน มีทัศนะ
 เห็นด้วยต่อการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ผู้ต้องขังสูงอายุในภาพรวมและมีทัศนะเห็นด้วยในด้าน
 การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านนโยบายและการสนับสนุนจากองค์กร และด้านการดูแล
 สุขภาพร่างกายและจิตใจส่วนความต้องการในการพัฒนาการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ผู้ต้องขัง
 สูงอายุ พบว่า มีความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการพัฒนาด้านการสร้าง
 เครือข่ายความร่วมมือจากภายนอกของกรมราชทัณฑ์ คือ การพัฒนาด้านบุคลากร และการพัฒนาด้านแนวทาง
 ปฏิบัติงานขององค์กร ส่วนผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร พบว่า เพศ ตำแหน่ง
 และระยะเวลาในการปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์กัน ส่วนการดำเนินงานการจัดสวัสดิการและการ
 สงเคราะห์ผู้ต้องขังสูงอายุในขณะที่ระดับการศึกษาและตำแหน่งมีผลต่อทัศนคติที่มีต่อการจัดสวัสดิการ
 และการสงเคราะห์ผู้ต้องขังสูงอายุและความต้องการในการพัฒนาการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์
 ผู้ต้องขังสูงอายุ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ระดับนโยบาย ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ควรมีการบังคับใช้คู่มือการ
 ปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ผู้ต้องขังสูงอายุอย่างจริงจัง ควรมีการศึกษ
 นวัตกรรมใหม่ เช่น กำไลข้อเท้าอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น มาปรับใช้กับผู้ต้องขังสูงอายุ ควรกำหนด
 มาตรฐานตัวชี้วัดด้านพัฒนาการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ผู้ต้องขังสูงอายุให้กับเรือนจำ

และทัศนสถาน และควรมีนโยบายด้านการจัดให้มีเรือนจำ/ทัศนสถานเฉพาะผู้ต้องขังสูงอายุ โดยเฉพาะ หรือจัดแดนเฉพาะในกลุ่มผู้ต้องขังสูงอายุ ส่วนในระดับปฏิบัติ ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ควร สนับสนุนงบประมาณในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุให้มากขึ้น ควรจัดอบรมให้ความรู้เพื่อ เป็นเวทีแลกเปลี่ยน และการประเมินผลให้แก่เจ้าหน้าที่ และควรมีการประสานงานกับองค์กร ภายนอกที่มีงบประมาณและสามารถสนับสนุนช่วยเหลือด้านการจัดสวัสดิการให้กับผู้ต้องขังสูงอายุ เรือนจำ/ ทัศนสถานควรมีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีความเหมาะสมกับผู้ต้องขังสูงอายุ ควรนำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ผู้ต้องขังสูงอายุมานำปฏิบัติอย่าง จริงจัง ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและรณรงค์ให้สังคมภายนอกเข้ามาช่วยเหลือผู้ต้องขังสูงอายุ ให้มากขึ้น ควรมีการจัดทำกิจกรรมโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุ ควรสร้าง เครือข่ายความร่วมมือจากภายนอกในการเข้ามาดูแลช่วยเหลือผู้ต้องขังสูงอายุ และควรสนับสนุน วิธีการพักโทษสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุ

สุภาพร ประทีปก้องเจริญ(2559) ทำวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อนโยบายการ ให้บริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตาด อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อนโยบายการให้บริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพขององค์การ บริหารส่วนตำบลบ้านตาดอำเภอบ้านดุงจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ด้านสังคม โดยการให้บริการอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ด้าน สาธารณสุขมีการตั้งสาธารณสุขตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ และด้านนันทนาการ มีการส่งเสริมการรวมกลุ่ม ผู้สูงอายุตามลำดับ 2) ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ และการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อนโยบายการ ให้บริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตาด อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการให้บริการสวัสดิการเบี้ย ยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตาดอำเภอบ้านดุงจังหวัดอุดรธานี โดยเรียงลำดับความสำคัญ จากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา ด้านนันทนาการ การเดินทางในวันสำคัญทาง ศาสนา เดินทางไกล บุตรหลานมีภาระในการเดินทางไปวัด รองลงมาได้แก่ ด้านสังคม ต้องการให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าถึงและช่วยเหลือผู้ที่อยู่ห่างไกลและยากจนเข้าถึงงานกลุ่มและรับเบี้ยยังชีพ ด้านสาธารณสุข ต้องแวนสายตาสำหรับผู้สูงอายุฟรี แนวทางแก้ไขปัญหา ดังนี้ ด้านนันทนาการ อบรมได้จัดรถรับส่งในการเดินทางไปวัดในวันสำคัญ เช่น วันพระ รองลงมา ได้แก่ ด้านสังคม จัดหา อาชีพเสริมตามความเหมาะสมให้กับผู้สูงอายุได้ทำงานอยู่กับบ้านไม่เป็นภาระผู้อื่น ด้านสาธารณสุข จัดหาหน่วยงานที่สามารถสงเคราะห์แวนสายตาฟรีแก่ผู้สูงอายุ

นางสาวปณิตดา ปาลวัฒน์, นางสาวรัตนา เจริญรัมย์, นางสาวอารยา หวังดีกลาง (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การเข้าถึงกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการ ขององค์กรสวัสดิการสังคม ในจังหวัด นครราชสีมา” ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการศึกษาการเข้าถึงกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการของ

องค์กรสวัสดิการสังคมใน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีความรู้เกี่ยวกับการเสนอโครงการขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนฯ รู้จักกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการฯ สามารถเข้าถึงกองทุนและงบประมาณไปใช้เพื่อพัฒนาชุมชนของท่าน ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการขอรับเงินจากกองทุนฯ กระบวนการติดตามการดำเนินของกองทุนฯ และเข้าใจแนวทางปฏิบัติในการจัดการเงินของกองทุนฯ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์/ น่าสนใจ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ข้อมูลข่าวสารถูกต้อง/เที่ยงตรงและสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย มีสถานที่ให้บริการ สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ให้บริการ มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ให้บริการ เช่น ที่นั่งรอรับบริการ ฯ และเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ มีความสุภาพในการให้บริการ แต่ความพร้อมขององค์กรในการบริการให้คำปรึกษาที่ยังมีแต่น้อย มีเอกสาร/แผ่นพับ/ป้ายประกาศ/บอร์ดแจ้งข้อมูลต่างๆ อย่างชัดเจน มีผู้แสดงความคิดเห็นหรือรับแบบประเมินการบริการ มีขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยากซับซ้อนมีความชัดเจนและมีขั้นตอนการให้บริการที่สะดวกและรวดเร็ว 2) ผลการศึกษาสภาพปัญหาการเข้าถึงกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการขององค์กรสวัสดิการสังคมในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า กฎระเบียบของกองทุน ฯ ไม่มีความยืดหยุ่นต่อสมาชิก เพื่อให้สมาชิกได้รับประโยชน์สูงสุด กฎระเบียบของกองทุนต้องไม่เอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และการกำหนดขอบเขตแนวทางการจัดทำข้อบังคับของกองทุนฯ ไม่ชัดเจน ปัญหาด้านกระบวนการจัดทำโครงการพบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินกองทุนฯ การบันทึกสรุปการใช้จ่ายงบประมาณกองทุน และความครบถ้วนของข้อมูลที่จัดทำโครงการเพื่อเสนอขอรับทุนและปัญหาด้านความพร้อมของบุคลากรผู้มีสิทธิขอใช้เงินกองทุนมากที่สุดได้แก่ ส่งเสริมกลุ่มคนรุ่นใหม่รวมกลุ่มเพื่อพัฒนาท้องถิ่นขาดประสบการณ์ในการทำงานและค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานและพบว่าการดำเนินการนั้นผู้มีสิทธิขอใช้เงินกองทุนจำเป็นจะต้องมีตัวกลางคอยประสานงานต้องมีจิตอาสาเข้ามาช่วยเหลือ ขาดจิตอาสาที่จะช่วยเหลือจริงจัง มีผู้ประสานงานแต่ยังมีจำนวนที่น้อยและบุคลากรยังขาดองค์ความรู้ในการเข้าถึงกองทุน 3. แนวทางการพัฒนาการเข้าถึงกองทุนส่งเสริมสวัสดิการขององค์กรสวัสดิการสังคมในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ควร มีช่องทางการสื่อสารเพิ่มกลุ่มงานที่มีส่วนได้ส่วนเสียให้ชัดเจนมากขึ้น มีบุคลากรที่จะเป็นสื่อกลาง แนะนำการเข้าถึงได้รวดเร็วและมากขึ้น แจ้งช่องทางการสื่อสารเพิ่มมากขึ้น มีการอบรมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดทำโครงการ การเขียนโครงการที่ถูกต้องและการบริการให้คำปรึกษา การกำหนดขอบเขตการทำงาน รอยต่อระหว่างองค์กร เช่น หน่วยงาน มูลนิธิ องค์กรต่างๆ และความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นควรจัดระบบการทำงานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และควรแต่งตั้งคณะทำงานในเชิงเครือข่ายทุกอำเภอ ทุกตำบล เพื่อส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้านมีการจัดตั้งกองทุน ฯ และมีการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องทุกปี จัดทำคู่มือบริการประชาชนในการเขียนโครงการตาม

ขั้นตอนพร้อมแนวทางปฏิบัติที่ดีให้กับประชาชนในการศึกษาข้อมูลด้วยตนเองตลอดถึงทำเป็นรูปแบบ CD แจกทุกตำบล และออกกฎระเบียบในการจัดตั้งกองทุนให้สอดคล้องกับ หน่วยงานต่าง ๆ และมีความยืดหยุ่นตามสภาพพื้นที่

นางสาวศศิธร วงษ์ศิริ(2560) ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการใช้สวัสดิการและคุณภาพชีวิตของพนักงานธนาคาร” ผลการศึกษาพบว่า พนักงานมองว่าสวัสดิการที่ได้รับจากธนาคารดีกว่าถ้าเทียบกับธนาคารหรือองค์กรอื่น สวัสดิการส่วนใหญ่ด้านเงินกู้นั้นมีให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันถึงแม้ว่าพนักงานจะมองว่าธนาคารมีสวัสดิการโดยรวมให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตเบื้องต้นก็มีความคิดเห็นว่าสวัสดิการทั้งหมดยังไม่สามารถช่วยส่งเสริม และช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตในแต่ละมิติได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ นอกจากนี้สวัสดิการบางอย่างที่ธนาคารกล่าวว่าเป็นการจัดสวัสดิการให้แก่พนักงานนั้น พนักงานมองว่าสิ่งเหล่านั้นไม่ใช่สวัสดิการที่แท้จริง อีกทั้งยังมีความเหลื่อมล้ำในการใช้สวัสดิการบางอย่างอยู่

นางสิริกาญจน์ เหล่าพาณิชยางกูร (2561) ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจและความต้องการในการจัดสวัสดิการ ของบุคลากรโรงพยาบาลธนบุรี” ผลการศึกษา พบว่าช่วงอายุของบุคลากรที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่แตกต่างกันในสวัสดิการตรวจสุขภาพประจำปี ประกันสังคม ทูการศึกษา/ทูนทำงาน วันลาพักร้อนตามอายุงาน กิจกรรมสันทนาการประจำปี ค่ารักษาพยาบาล/ค่าคลอดบุตร ชุดฟอร์มพนักงาน ห้องออกกำลังกาย และสวัสดิการส่วนลดพันตกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05 โดยกลุ่มอายุมากกว่า 55 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจมากที่สุด เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีอายุการทำงานยาวนาน มีความผูกพันต่อองค์กรมากกว่ากลุ่มอื่น อีกทั้งชีวิตมีความมั่นคง จึงมีความรู้สึกพอใจเพียงกับสวัสดิการที่ได้รับ กลุ่มอายุ น้อยกว่า 24 ปียังมีความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการ/สุขอนามัย/ดุลยภาพชีวิต เนื่องจากเป็นช่วงอายุที่ต้องการปัจจัยพื้นฐานเพื่อดูแลตนเอง กลุ่มอายุ 24-39 ปี ยังมีความต้องการสวัสดิการด้านการศึกษา ต้องการสั่งสมความรู้พัฒนาตนเอง ใฝ่หาความก้าวหน้าในอาชีพหน้าที่การงานอยู่เสมอ กลุ่มอายุ 40-55 ปี ยังมีความต้องการสวัสดิการด้านเศรษฐกิจ เป็นช่วงอายุที่ให้ความสำคัญกับครอบครัว

พระสิทธิศักดิ์ พรหมสิทธิ์ และคณะ(2562) บทความวิชาการเรื่อง “แนวทางการจัดการศึกษาของศาสนทายาทในบริบท ของสังคมไทยในศตวรรษที่ 21” กล่าวว่า การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของประเทศไทย พระพุทธศาสนาเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของการศึกษา แต่เดิมวัดเป็นแหล่งที่มาของการศึกษา พระเป็นครูสอนให้การศึกษาในด้านต่างๆ วัดจึงเป็นแหล่งพัฒนาการศึกษาของไทยมาตั้งแต่อดีตกาล และมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประชาชนในชาติให้มีความรู้ความสามารถมีคุณธรรมจริยธรรม สามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอย่างสงบสุข สังคมไทยส่วนใหญ่เป็นสังคมที่นับถือพระพุทธศาสนา การปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำเอาพระพุทธศาสนาเข้ามา

เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยนำเอาการเรียนการสอนพระพุทธศาสนามาประยุกต์ให้สัมพันธ์กลมกลืนไปกับวิชาต่างๆ ที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศ

ไพฑูรย์ เสริมศิริมงคล(2562) ทำวิจัยเรื่อง “บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า: 1.ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองมะเดื่อ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีสุขภาพอนามัยที่ดี ด้านนันทนาการ และด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ และอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองมะเดื่อ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้สูงอายุที่มีรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. ข้อเสนอแนะทางการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองมะเดื่อ มีดังนี้ 1) ด้านการมีสุขภาพอนามัยที่ดี ได้แก่ เพิ่มการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการรับประทานอาหาร การใช้ยา และการดูแลสุขภาพอนามัยผู้สูงอายุให้กับผู้สูงอายุและคนในครอบครัว 2) ด้านการมีงานทำ และการมีรายได้ ได้แก่ ควรเพิ่มโครงการอบรมส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุมากขึ้น มีกองทุนให้กู้ยืมสนับสนุนการประกอบอาชีพโดยจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าในบริเวณที่เหมาะสม มีการประชาสัมพันธ์ให้ช่วยกันอุดหนุนสินค้าของผู้สูงอายุ และ 3) ด้านนันทนาการ ได้แก่ ควรเพิ่มโครงการกระตุ้นเชิญชวนให้ผู้สูงอายุหันมาออกกำลังกายให้มากขึ้น มีการดูแลให้มีสวนสาธารณะหรือสวนสุขภาพที่สะดวกปลอดภัยและมีอุปกรณ์การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุอย่างเพียงพอ

นางสาวสุรรา นาคยศ(2564) ทำวิจัยเรื่อง “พัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย” ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินงานโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐพบว่า บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นบัตรที่ส่งเสริมการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยที่ลงทะเบียนกับหน่วยงานภาครัฐ ถือว่าเป็นสวัสดิการทางสังคมที่ภาครัฐพึงดำเนินการให้กับประชาชน โดยเทคนิคการช่วยเหลือด้านการเงินด้วยการใช้บัตรเติมเงิน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างระบุว่า โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีส่วนช่วยเหลือประชาชนในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีพในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ 2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ พบว่า ปัจจัยทั้งด้านนโยบายที่มุ่งแก้ไขปัญหาความยากจน การกระจายเงินลงสู่บุคคลและชุมชน การบริหารจัดการ ระบบเทคโนโลยีที่นำมาใช้ และปัจจัยของผู้มีรายได้น้อยที่เข้าร่วมโครงการ เช่น การใช้จ่ายที่เหมาะสม รวมทั้งปัจจัยการรวมกลุ่มกันในชุมชน การมีกองทุนสวัสดิการ การสนับสนุนของภาครัฐที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความยั่งยืนของโครงการ

บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความเห็นในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ขณะเดียวกันปัจจัยอาจจะส่งผลให้ความยั่งยืนน้อยลง ได้แก่ ระบบเทคโนโลยีในการจัดการของภาครัฐ 3.การพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทยพบว่า บัตรสวัสดิการแห่งรัฐถือเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย เป็นกิจกรรมสังคมสงเคราะห์ เป็นสวัสดิการเพื่อให้พึ่งพาตนเองได้ โดยมีระบบและเทคโนโลยีตามที่ภาครัฐกำหนดไว้ปัจจัยที่สำคัญต่อการสร้างความยั่งยืน คือ การพัฒนาระบบสวัสดิการที่มั่นคง โดยมีแนวทางในการสร้างโอกาส 4 มิติ คือ การส่งเสริมการมีงานทำ การฝึกอบรมการประกอบอาชีพ การส่งเสริมการเรียนรู้ การส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ และการพัฒนาสิ่งจำเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีรายได้น้อย อย่างไรก็ตามรัฐบาลควรตระหนักและเร่งดำเนินการขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมและความยากจนอย่างเป็นระบบควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจฐานราก การจัดการสิ่งแวดล้อมและการสร้างสังคมแห่งความเป็นธรรม จึงนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนอย่างแท้จริง

พรพิทักษ์ เหมบาสัตย์ (2564) ทำวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการจัดการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุสู่การเสริมสร้างสุขภาวะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการจัดการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลดงลิง มี 2 ลักษณะ คือ 1) การจัดการสวัสดิการสังคมที่มาจากรัฐ 2) การจัดการสวัสดิการสังคมที่มาจากประชาชน ในท้องถิ่น 2) แนวทางการพัฒนาการจัดการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุสู่การเสริมสร้างสุขภาวะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลดงลิง พบว่ามี 3 แนวทาง คือ 1) การจัดการสวัสดิการสังคมที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างสุขภาวะด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมและด้านปัญญาหรือจิตวิญญาณให้กับผู้สูงอายุ 2. การจัดการสวัสดิการสังคมที่หลากหลายสำหรับผู้สูงอายุ และ 3. การจัดการสวัสดิการสังคมจากฐานของชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ

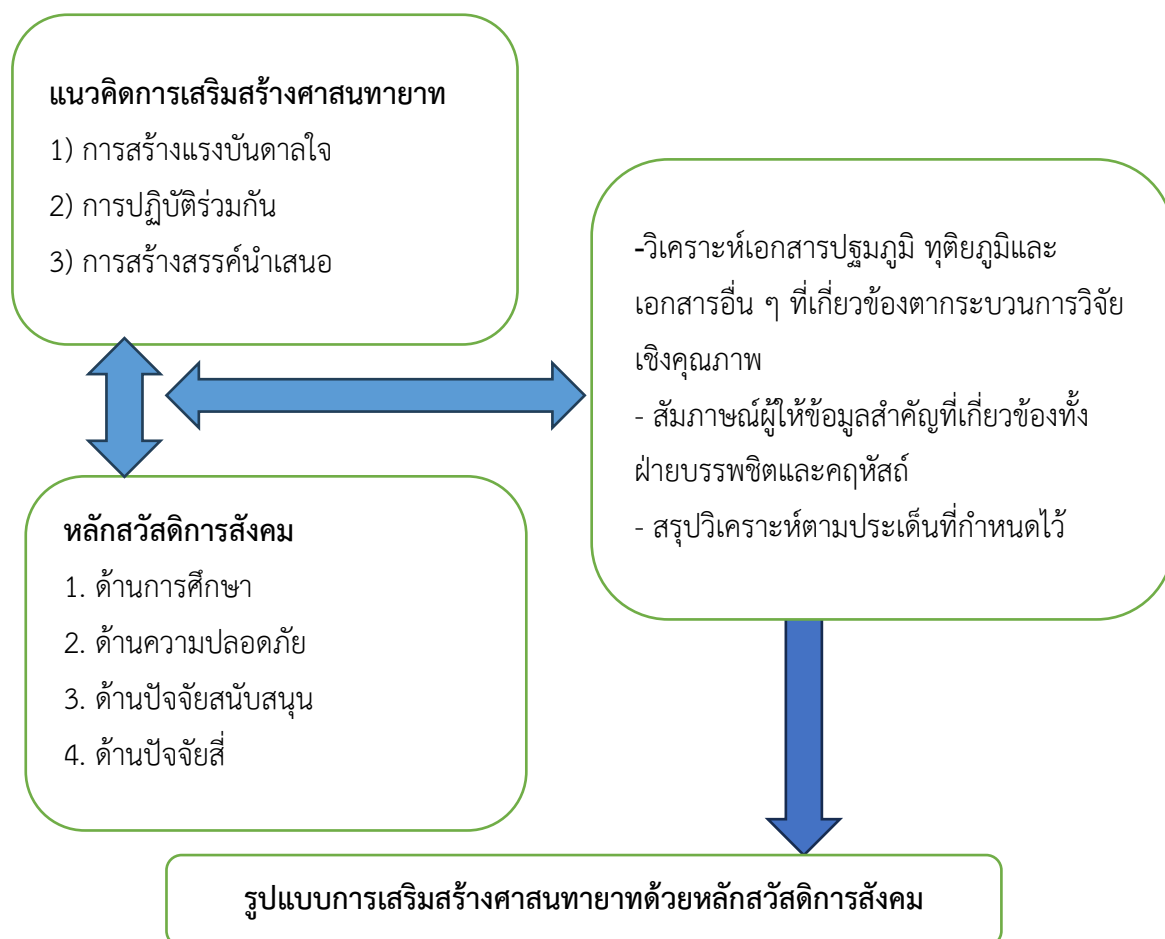
ธัญพิชชา แซ่วุ่น(2566) ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” ผลการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุ ในพื้นที่ 6 หมู่บ้านของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีสภาพปัญหาการดำเนินงานการจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพและการรักษา ด้านการเงินและรายได้และด้านนันทนาการโดยเมื่อนำมาจัดลำดับพบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ ด้านนันทนาการ ด้านสุขภาพและการรักษา ด้านการเงินและรายได้ ตามลำดับ ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ด้านรายได้เฉลี่ย โรคประจำตัว ลักษณะที่อยู่ ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายและด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงานส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับ

ผู้สูงอายุสำหรับข้อเสนอแนะ คือ การส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่ จัดให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่างๆ รวบรวมความคิดเห็นและความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งช่วยให้เทศบาลเมืองควนลังสามารถจัดทำแผนพัฒนาสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุผ่านการประเมินกลุ่มผู้สูงอายุ และเพิ่มจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ของแต่ละหมู่บ้าน เข้าพบปะพูดคุย สอบถามสภาพความเป็นอยู่ และการเข้าตรวจสุขภาพเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

ธนิศร ศรีก๊กเจริญ, นรินทร์ สังข์รักษา และ วรณวีร์ บุญคุ้ม(2566) ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนแบบพึ่งพาตนเองของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตภาคกลาง ตอนล่าง” ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการณ์คนในชุมชนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและออมเงินร่วมกัน ทำให้มีทุนประกอบอาชีพ และใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และช่วยเหลือด้านอื่น ๆ การปฏิบัติที่เป็นเลิศ พบว่า มาจากคณะกรรมการ และสมาชิกมีความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ฯ ด้วยระบบ คุณธรรม สร้างวินัยใช้เงิน ให้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ แล้วนำผลกำไรมาจัดสวัสดิการ การจัดสวัสดิการที่ดีควรให้ทุกคนมีส่วนร่วม ตกลกกติกาและใช้ร่วมกันจากความต้องการของคนในชุมชน 2. ผลการพัฒนาแบบชื่อว่า “TONMAI Model” ได้แก่ 1) Trust (ความไว้วางใจ) 2) Opportunities (โอกาส) 3) Networking (เครือข่าย) 4) Management (การจัดการ) 5) Activity (กิจกรรม) 6) Impression (ความประทับใจ) ที่ผ่านการรับรองแล้ว 3. ผลการทดลองรูปแบบผู้ที่เข้ารับการอบรมมีความรู้หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 4.ผลของการประเมิน มีความพึงพอใจในภาพรวมของกลุ่มทดลองที่มีต่อรูปแบบอยู่ในระดับมาก และผลการถอดบทเรียน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคนให้เรียนรู้และทำงานร่วมกัน และใช้ “เงิน” เป็นเครื่องมือในการสร้างวินัยการออมเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และใช้ผลกำไรเป็นสวัสดิการดูแลตั้งแต่เกิดแก่เจ็บตาย และการศึกษา รวมถึงสาธารณสุข ประโยชน์ศาสนสถานในชุมชนสะท้อนว่า "คนในชนบท จนเงินแต่ไม่จนน้าใจ" การจัดสวัสดิการชุมชนเป็นวิถีของการพึ่งพาตนเองของชุมชน

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า สวัสดิการเป็น ความต้องการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ดังนั้นการบริการด้านสวัสดิการสังคมจากภาครัฐ และเอกชนจึงเป็นสิ่งจำเป็น จะเป็นที่พักทางหนึ่งที่จะช่วยให้การเสริมสร้างศาสนทายาทให้มีความ ยั่งยืน เป็นการสืบทอดและสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง

2.5 สรุปกรอบแนวความคิด



แผนภูมิที่ 1.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวางแผนเขียนกรอบในการวิจัย กล่าวคือ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี โดยเริ่มจากประเด็นที่ต้องการวิจัยแล้วนำไปสู่การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงมาออกแบบการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1. การออกแบบการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยคุณลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพและตรงกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยมากที่สุด 3 ประการ ดังนี้

1) ทำการวิจัยในสถานที่จริงโดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวคำถามตามแนวทางการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมเป็นหลัก ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญสามารถตอบได้ตามความสมัครใจและสะดวกใจ โดยผู้วิจัยจะสัมภาษณ์อย่างเป็นธรรมชาติและเป็นกันเองโดยการพูดคุยหรือการสนทนากัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการบันทึกทุกเรื่องที่ถูกสัมภาษณ์ให้ข้อมูล

2) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เน้นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบสัมภาษณ์ จึงใช้ข้อมูลและเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก เช่น การสัมภาษณ์เจาะลึกข้อมูลที่ได้จึงเป็นลักษณะเชิงพรรณนาปรากฏการณ์ที่พบ ข้อมูลส่วนใหญ่จึงไม่อยู่ในลักษณะของตัวเลข

3) การติดต่อโดยตรง และมีความใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยผู้วิจัยได้เริ่มต้นจากการขอเข้าพบเพื่อพูดคุย และอธิบายวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยให้กับ 1. บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา 2. สามเณรที่เป็นนักเรียน และ 3. ผู้ปกครองสามเณรที่เป็นนักเรียน ได้ทราบและชี้แจงถึงความสำคัญในการวิจัยครั้งนี้

3.2 ประชากรในการวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างแบบเจาะจงจากประชากรที่กำหนดไว้ ได้แก่ 1. บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จำนวน 5 รูป/คน 2. สามเณรที่เป็นนักเรียน จำนวน 7 รูป และ 3. ผู้ปกครองสามเณรที่เป็นนักเรียน จำนวน 5 รูป/คน ทั้ง 3 กลุ่มนี้เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เนื่องจากผู้วิจัยเป็นหัวหน้าโครงการ จึงมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี จึงสามารถเลือกบุคคลที่จะให้ข้อมูลได้กระจ่างและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้ได้อย่างดียิ่ง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่จะนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา 2) สามเณรที่เป็นนักเรียน 3) ผู้ปกครองสามเณรที่เป็นนักเรียน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม เป็นแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับหลักสวัสดิการสังคม ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการศึกษา
2. ด้านความปลอดภัย
3. ด้านปัจจัยสนับสนุน
4. ด้านปัจจัยสี่

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสวัสดิการสังคม ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการศึกษา
2. ด้านความปลอดภัย
3. ด้านปัจจัยสนับสนุน
4. ด้านปัจจัยสี่

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม

3.4 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม

2) ศึกษาการสร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

3) นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความถูกต้องของการใช้ภาษา แล้วนำมาแก้ไข ปรับปรุงสำนวนภาษาให้เหมาะสม แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปเก็บข้อมูล

3.5 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการเก็บรวบรวมออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนระหว่างทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และขั้นตอนหลังการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนเตรียมการก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนนี้เริ่มจากการติดต่อประสานไปยังผู้ให้ข้อมูลจนถึงก่อนเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ดังนี้

1.ติดต่อประสานกับผู้ให้ข้อมูลอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งบางส่วนเป็นการติดต่อประสานทางโทรศัพท์ และบางส่วนเป็นการติดต่อประสานด้วยตัวผู้วิจัยเอง เมื่อได้รับการตอบรับแล้วจึงได้กำหนดตารางเวลาในการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกัน เพื่อให้ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในการวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลล่วงหน้า

2.ยืนยันกำหนดการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลที่ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง ทั้งในเรื่องของวัน เวลา และสถานที่ทั้งสองฝ่าย โดยผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในแผนวิจัยในการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนเมษายน - ตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงไตรมาสที่สามและสี่ของปีงบประมาณ 2567

ขั้นตอนระหว่างทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นตอนนี้เริ่มจากการเดินทางไปยังสถานที่ที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล จนถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจนแล้วเสร็จ ดังนี้

- 1.เดินทางไปยังสถานที่ที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.การรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา

ขั้นตอนหลังทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นตอนนี้จะเริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแล้วเสร็จ จนถึงการจัดระบบข้อมูลทั้งหมดเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ อภิปรายผล และสรุปผลนำไปสู่ข้อเสนอแนะต่อไป ดังนี้

1.เนื่องจากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ผู้วิจัยเป็นผู้จัดบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง จึงสะดวกต่อการนำมาสังเคราะห์ข้อมูล

2.ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่สังเคราะห์แล้วทั้งหมดคัดกรองเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ทำการศึกษา เพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบ การวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.เมื่อจัดระบบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลมาหาข้อสรุปก่อนนำมาอภิปรายผลต่อไป

4.นำเอกสารที่ได้รับมาทำการแยกแยะและจัดระเบียบข้อมูลว่ามีส่วนใดเกี่ยวข้อง กับประเด็นที่ทำการศึกษา เพื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลประเภทอื่นๆ

5.กำหนดรูปแบบการแสดงผลข้อมูล ซึ่งเป็นกระบวนการนำเสนอข้อมูลรายงานผลการวิจัย ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในรูปของการพรรณนา ซึ่งเป็นผลจากการเชื่อมโยงข้อมูลที่จัดระเบียบแล้วเข้าด้วยกันตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จึงต้องมีการจัดระเบียบโครงสร้างและหาความหมายของข้อมูลที่รวบรวมมา เป็นการค้นหาข้อความทั่วไปที่จะบอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ แล้วนำผลมาวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ และใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลส่วนแรกเชิงบรรยาย ส่วนที่สองคือการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งเป็นเทคนิคที่สามารถใช้วิเคราะห์ข้อมูล ทั้งในรูปของเอกสารหรือข้อเขียนและคำพูดที่ได้จากการสัมภาษณ์หรือสนทนา เป็นการวิเคราะห์ทั้งความหมายทางภาษาโดยตรงจากเอกสารหรือตัวบท และความหมายทางความรู้สึกหรือวิเคราะห์นัยที่แอบแฝงอยู่ รวมถึงการตีความทางบริบทหรือสภาพแวดล้อมประกอบข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ด้วย เป็นการวางเค้าโครงของข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์และอภิปรายผลโดยเริ่มจากการนำเสนอข้อมูลทั่วไปและข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสาร

2. อภิปรายผลจากข้อมูลที่น่าเสนอ โดยวิเคราะห์ทั้งในส่วนที่เป็นคำพูดจากการสัมภาษณ์และเอกสารไปพร้อมๆ กัน โดยให้ความสำคัญทั้งความหมายในทางภาษาและตีความจากความรู้สึกที่แฝงอยู่ในข้อมูลนั้น ๆ ภายใต้กรอบแนวคิดในการวิจัย

3.7 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการทางสังคมนี้ ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบว่าข้อมูลนั้นเพียงพอหรือยังและตอบปัญหาของการวิจัยหรือไม่ รวมทั้งความถูกต้องของข้อมูลประกอบไปด้วยกระบวนการวิธีที่หลากหลาย เช่น การตรวจสอบด้านข้อมูล ได้แก่ เวลา สถานที่ และบุคคลผู้ให้ข้อมูล การตรวจสอบด้านแนวคิด ทฤษฎี เป็นต้น

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม โดยการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indebt Interview) จาก1) บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ 2) สามเณรที่เป็นนักเรียน 3) ผู้ปกครองของสามเณรที่เป็นนักเรียน รวมทั้งหมดจำนวน 17 รูป/คน การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant observation) สภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนพระปริยัติธรรม และนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผลการวิเคราะห์เนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน

- ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ
- ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
- ส่วนที่ 3 สรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจทั่วไป

จากการที่ผู้วิจัย ได้ข้อค้นพบจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสารบันทึก ทำให้ทราบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ 1) โรงเรียนนพคุณวิทยา วัดโสภา ราม ตำบลโสกนกเต็น อำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น 2) โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดจันทร์ประสิทธิ์ ตำบลในเมือง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น 3) โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญวัดโพธิ์กลาง ตำบลกุดเค้า อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยจึงได้ร่วมกันทำการสำรวจสภาพทางกายภาพ สถานที่ตั้ง และสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งอาศัยข้อมูลจากเอกสารทั้งของราชการและเอกชน มาประกอบการวิเคราะห์ และเรียบเรียงรวบรวมเพื่อสนับสนุนในการตอบโจทย์วิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังต่อไปนี้

1.สรุปข้อค้นพบจากการสำรวจ

สรุปเป็นข้อค้นพบได้ว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ทั้ง 3 แห่งนี้ มีอาคารเรียนแบบคอนกรีตเสริมเหล็กตั้งอยู่ภายในบริเวณวัด มีห้องสำนักงานสำหรับการบริหาร ห้องพัสดุ ห้องประชุม ห้องเรียนรวม ห้องเรียนแต่ละระดับชั้น ห้องสมุด และห้องน้ำ มีป้ายบอกชัดเจนเกี่ยวกับชั้นเรียน จำนวนนักเรียน ผู้บริหาร อาคารหลังนี้ใช้เป็นสถานที่เรียนทั้ง 3 แผนก ได้แก่ แผนกนักธรรม แผนกบาลี และแผนกปริยัติสามัญ และแยกเวลาในการเรียนแต่ละแผนกอย่างชัดเจน ช่วงเช้าเรียนแผนกบาลี ช่วงบ่ายเรียนแผนกสามัญ และช่วงเย็นเรียนแผนกนักธรรม

สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้แต่ละห้องเรียนไม่สมบูรณ์ เช่น วัสดุอุปกรณ์ ไมค์ เครื่องเสียง โปรเจ็คเตอร์ โทรทัศน์ ทั้งอินเทอร์เน็ตรวมถึงข้อมูลในเว็บไซต์

บุคลากรที่เป็นครูและเจ้าหน้าที่ส่วนมากอาศัยอยู่ในพื้นที่ มีจิตอาสาที่เข้ามาช่วยงาน รวมทั้งบุคลากรในส่วนราชการที่อาสาเสียสละเวลาเข้ามาช่วยสอน ส่วนค่าตอบแทนนั้นไม่เป็นไปตามที่รัฐกำหนด

นักเรียนที่เป็นสามเณรส่วนหนึ่งอาศัยอยู่ในวัดนี้ และบางส่วนอาศัยอยู่วัดอื่นๆ ส่วนมากมาจากต่างจังหวัด ต่างอำเภอ หรือต่างตำบล เดินทางมาเรียนโดยเพื่อนแนะนำบ้าง ครูอาจารย์นำมาฝากบ้างด้วยความคุ้นเคยกับเจ้าอาวาส และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโซเชียลต่างๆ

ตำแหน่งตามโครงสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ไม่มีบุคลากรเพียงพอ ด้วยปัจจัยหลายอย่าง หนึ่งในนั้น เช่น จำนวนนักเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้การมอบหมายงานมีความสำเร็จไม่เป็นไปตามเป้าหมาย รวมถึงเงินประจำตำแหน่ง และความมั่นคงในวิชาชีพ ตลอดจนคุณวุฒิของครูผู้สอนไม่สอดคล้องกับปริญญาบัตร

2. ข้อค้นพบจากการสำรวจข้อมูลต่างๆ คณะผู้วิจัยได้สรุปประเด็นปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ไว้ 3 ประเด็นดังนี้

2.1. สภาพปัญหาด้านจำนวนนักเรียน

จากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลวิจัยทำให้ทราบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญทั้ง 3 แห่งนี้ อยู่ในเขตพื้นที่ที่แตกต่างกัน โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดจันทร์ประสิทธิ์ ตำบลในเมือง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น และโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญวัดโพธิ์กลาง ตำบลกุดเค้า อำเภอมัธยาศิรี อยู่ในตลาดตัวอำเภอ มีความสะดวกในการออกรับบิณฑบาต อาหารหรือปัจจัยสี่มีเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคมีความสมบูรณ์เท่าที่ควร ส่วนโรงเรียนนพคุณวิทยา วัดอโศการาม ตำบลโสภนกเต็น อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น อยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 10 กิโลเมตร ไม่สะดวกในการติดต่อกับงานราชการเท่าไรนัก ส่วนการจัดการศึกษาโรงเรียนวัดจันทร์ประสิทธิ์ และโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญวัดโพธิ์กลาง เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ส่วนโรงเรียนนพคุณวิทยา เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เท่านั้น แต่สิ่งที่คล้ายกันทั้ง 3 แห่ง คือ จำนวนนักเรียนแต่ละแห่งมีไม่เกิน 20 รูป ทั้งที่อาศัยอยู่ในวัดและอยู่วัดอื่นๆ

2.2. สภาพปัญหาด้านงบประมาณ

พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ.2562 ได้เกิดขึ้น เพื่อสนับสนุนการศึกษาของคณะสงฆ์ให้มีความมั่นคงและยั่งยืน บุคลากรทางการศึกษาต้องได้รับการบรรจุ มีอัตราเงินเดือนสวัสดิการ เป็นตามที่รัฐกำหนด เนื่องจากจำนวนนักเรียนไปผูกติดกับอัตรการบรรจุและงบประมาณที่ได้รับ ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารจัดการ งบประมาณที่ได้รับหมดไปกับการจ้างครูสอนที่เป็นครูสัญญาจ้างรายปี แต่จำนวนชั้นเรียน และรายวิชาที่ต้องเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่สอดคล้องกัน

การที่จะใช้จ่ายงบประมาณไปกับการจัดกิจกรรมอื่นๆจึงไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งแนวคิด วิธีคิดของคนในสมัยปัจจุบัน

2.3. สภาพปัญหาการบริหารจัดการ

จากการที่โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีจำนวนนักเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด กำลังพลที่จะเข้ามาช่วยบริหารจัดการก็มีน้อย ทำให้เกิดช่องว่างในการช่วยกันคิด ช่วยกันบริหารงานในทุกมิติที่จะออกมาเป็นกำลังเสริมและสอดคล้องกับบริบทของคณะสงฆ์ บางอย่างสงฆ์เองก็ถูกกดทับด้วยวินัยสงฆ์และวินัยชาวบ้านไม่อาจจะกระทำได้ ต้องใช้ฆราวาสช่วยเป็นไม้เป็นมือในการบริหารจัดการและสนองงานอย่างเต็มที่ ทั้งช่วยวางแผน ลงปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุง

3. คณะผู้วิจัยได้สรุปประเด็นแนวทางแก้ไขของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ไว้ 3 ประเด็นดังนี้

3.1. จัดสวัสดิการให้กับผู้ปกครอง

หัวใจหลักของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ คือจำนวนนักเรียนน้อย ซึ่งจำนวนผู้ที่เข้ามาบวชเรียนมีจำนวนลดลงซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายสาเหตุ ประเด็นที่เห็นว่าผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของเยาวชนในการเข้ามาบวชคือพ่อแม่หรือผู้ปกครองเนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุดการประชาสัมพันธ์ให้เยาวชนเข้ามาบวชอย่างเดียวยังคงไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจได้ แต่ถ้ามีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ร่วมกัน ก็เป็นเครื่องยืนยันว่าเยาวชนเมื่อมาบรรพชาเป็นสามเณรแล้วจะตั้งใจเรียนจนจบการศึกษา นั่นก็คือการจัดสวัสดิการให้กับผู้ปกครองเป็นรายเดือน โดยส่วนมากแล้วสามเณรที่เข้ามาบวชเรียน มาจากฐานะค่อนข้างยากจน ส่วนหนึ่งสามเณรมีโอกาสได้เรียน ส่วนหนึ่งก็ช่วยแบ่งเบาภาระผู้ปกครอง

3.2. จัดทำวารสารเข้าสู่ฐาน TCI/อื่นๆ ที่ทำให้เกิดมูลค่า

เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจากภาครัฐ มีความไม่เพียงพอในการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โรงเรียนพระปริยัติธรรมจำเป็นต้องแสวงหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้อะไรและโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนให้มีความโดดเด่นด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งความรู้และคุณธรรมจริยธรรม การจัดทำวารสารเพื่อรองรับการตีพิมพ์บทความวิชาการ/บทความวิจัย หรือผลงานวิชาการในลักษณะอื่น เช่น การจัดภูมิทัศน์ศูนย์การเรียนรู้พุทธศาสนาหรือศิลปวัฒนธรรมประเพณี ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการแสวงหางบประมาณซึ่งแตกต่างจากสถาบันการศึกษาทั่วไป

3.3. สร้างความร่วมมือ (MOU) กับหน่วยงานต่างๆ

ค่านิยมในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงและอันดับต้นๆของประเทศมีมาช้านาน โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีความยากลำบากที่จะประชาสัมพันธ์หรือเชิญชวนให้เยาวชนมาบวชเรียนได้ง่าย สิ่งที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับยุคสมัยก็คือการสร้างความร่วมมือทางวิชาการ

กับสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นมัธยมศึกษา และความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดำเนินงานแบบองค์รวมในทุกมิติ นอกจากนี้

ดังนั้นจึงสรุปเป็นความจริงขั้นพื้นฐานได้ว่า สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม ถูกหมักหมมมาช้านาน แม้จะมีพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ.2562 แล้ว พระสงฆ์ที่มุ่งมั่นเสียสละก็ยังคงทำหน้าที่ในการสร้างศาสนทายาทให้กับพระพุทธศาสนา แม้จะอุปสรรคมากมาย ท่านก็พยายามดำเนินการจนถึงปัจจุบัน เป็นการดำเนินงานที่ขาดทุนแต่ได้กำไรอย่างมหาศาล

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

จากการที่ผู้วิจัย ได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคลตามแบบเครื่องมือการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งอาศัยข้อมูลจากเอกสารทั้งของราชการและเอกชนมาประกอบ การวิเคราะห์และเรียบเรียงรวบรวมเพื่อสนับสนุนในการตอบโจทย์วิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มปรากฏ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม

1) ท่านมีวิธีการให้กุลบุตรเข้ามาบรรพชา ได้อย่างไร? ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1 กล่าวว่า ทางวัดได้ดำเนินการจัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในช่วงปิดภาคเรียนเป็นประจำทุกปี โดยรับสมัครเยาวชนตั้งแต่อายุ 7-18 ปี ซึ่งทางวัดได้ประชาสัมพันธ์ผ่านเครื่องขยายเสียงของชุมชนบ้าง ส่งเอกสารแผ่นพับและหนังสือไปตามหมู่บ้านต่างเพื่อให้ผู้นำชุมชนประกาศเสียงตามสายช่วยประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้เยาวชนเข้ามาบรรพชาพร้อมทั้งประชาสัมพันธ์บอกบุญร่วมกันเป็นเจ้าภาพ และกำหนดวันในการนำสามเณรเข้ามาบิณฑบาตตามหมู่บ้านในแต่ละวัน ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2 กล่าวว่า ในเทศกาลวันสำคัญหรือมีงานบุญประเพณี ทางวัดได้นำสามเณรเข้าร่วมกิจกรรมในงานประเพณีต่างๆอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะบ้านเกิดของสามเณรที่เป็นนักเรียนเพื่อให้ญาติโยมเห็นภาพลักษณ์และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน รวมถึงสถานศึกษาเดิมของสามเณรที่จบระดับประถมศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมกับนักเรียนเยาวชน ตลอดถึงการอบรมเยาวชนระดับประถม 4-5-6 เข้าสอบธรรมศึกษาสนามหลวงแผนกธรรมเป็นประจำ

2) การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมด้านการศึกษา อย่างไร? ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 13 กล่าวว่า นอกจากการจัดการศึกษาตามหลักสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญแล้ว ทางวัดยังได้ดำเนินการให้นักเรียนทุกรูปได้ศึกษาเล่าเรียนแผนกนักธรรมตรี โท และเอก บางแห่งก็จัดให้มีการเรียนการสอนแผนกบาลีด้วย นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมให้สามเณรเข้าร่วมโครงการวิชาการในระดับกลุ่มและระดับประเทศ เพื่อทดสอบองค์ความรู้และแข่งขันชิงรางวัลในระดับประเทศ ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 14 กล่าวว่า ในแต่ละภาคการศึกษาได้นำบุคลากรและนักเรียนไปทัศนศึกษาหรือ

ศึกษาดูงานนอกสถานที่โดยเยี่ยมชมสถานศึกษาในแต่ละภูมิภาคของประเทศ ทั้งกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมด้วยกัน โรงเรียนกลุ่มสามัญศึกษาตลอดถึงโรงเรียนกลุ่มสายอาชีพ เช่น วิทยาลัยการอาชีพ นอกจากนี้ยังได้เข้าร่วมโครงการตอบปัญหาธรรมะในระดับอุดมศึกษา ที่ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 15 กล่าวว่า ในแต่ละวัดที่มีงานปฏิบัติธรรม หรืองานปริวาสกรรม ได้นำนักเรียนที่เป็นสามเณรเข้าร่วมโดยช่วยจัดสถานที่ ทำความสะอาด และถวายเป็นการต้อนรับ พร้อมเข้าร่วมปฏิบัติธรรมตามความเหมาะสมของแต่ละสถานที่ เป็นศึกษาเรียนรู้และฝึกประสบการณ์ให้กับสามเณรที่เป็นนักเรียน และเป็นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับสามเณรที่เป็นนักเรียนอย่างยิ่ง

3. การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมด้านความปลอดภัยอย่างไร? ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 9 กล่าวว่า มีการทำประกันชีวิตให้กับสามเณรที่เป็นนักเรียนทุกระดับจนจบการศึกษาเมื่อถึงเวลาเจ็บป่วยก็มียานพาหนะรับส่งฟรี ตลอดถึงการรักษาพยาบาลที่ต้องดูแลเอาใจใส่ นอกจากนี้สถานที่อยู่อาศัยมีจัดให้มีเครื่องอำนวยความสะดวกและมีความปลอดภัยในทุกๆด้าน รวมถึงการดูแลทรัพย์สินต่างๆที่พึงมี ให้มีความปลอดภัย ตลอดถึงมีมาตรการการป้องกันการทะเลาะวิวาทในการอยู่ร่วมกันโดยมีพระอาจารย์ฝ่ายปกครองดูแลอย่างใกล้ชิด ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 10 กล่าวว่า นักเรียนที่ทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียนทางโรงเรียนมีวิธีการการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างเคร่งครัด โดยกฎระเบียบที่ใช้เป็นไปเพื่อสร้างสรรค์ ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะและสอดคล้องกับหลักพระธรรมวินัย เช่น การเสริมบารมีความดีด้วยการให้สวดมนต์/นั่งสมาธิ เก็บกวาดทำความสะอาดอาวาสวิหาร ลานพระเจดีย์ ตลอดถึงความสะอาดสถานศึกษา เป็นต้น

4. การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมด้านปัจจัยสนับสนุน อย่างไร? ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 11 กล่าวว่า ในแต่ละปีทางวัดหรือโรงเรียนจัดให้มีการมอบทุนการศึกษาให้กับพระภิกษุสามเณร โดยกำหนดในวันสำคัญๆเช่น งานทำบุญอายุวัฒนมงคลของเจ้าอาวาส เป็นต้น ในงานมีการจัดกิจกรรมต่างๆโดยอาราธนาในมนต์พระเถรานุเถระ เชิญชวนสาธุชนรวมถึงผู้ปกครองนักเรียน เข้าร่วมงานมีการถวายผ้าป่าสามัคคีเพื่อสมทบทุนการศึกษา และมอบทุนให้กับพระภิกษุสามเณรที่สอบได้แผนกนักธรรม แผนกบาลี และทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนแผนกสามัญ พร้อมมอบทุนการศึกษาสงเคราะห์ให้กับเยาวชนทั่วไป ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 12 กล่าวว่า กิจกรรมในงานมีการประชาสัมพันธ์และมีการแสดงผลงานของนักเรียนแต่ละชั้นปี พร้อมทั้งหลักสูตรการศึกษาแผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญ ติดป้ายไว้นิเวศน์ของผู้ที่สอบได้และได้รับทุนการศึกษา ในขณะเดียวกันทางโรงเรียนก็ได้จัดบูธแนะนำในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เน้นไปที่มหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นอกจากนี้ยังได้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนส่วนงานราชการและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 17 กล่าวว่า สำหรับนักเรียนที่อยู่ต่างวัดมีความจำเป็นที่ต้องเดินทางมาเรียน ทางสำนักเรียนมีรถไว้บริการรับส่งตลอดภาคการศึกษา ในขณะที่เดียวกันทางวัดก็สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นในระดับปริญญาโท และเอก เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพมากขึ้น

5. การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านปัจจัยสี่ อย่างไร? ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 16 กล่าวว่า เรื่องปัจจัยสี่ ทางวัดมีความพร้อมและเพียงพอต่อการดำรงชีพของนักเรียนอย่างสมบูรณ์ รวมถึงวัสดุอุปกรณ์การศึกษา ได้แก่สมุด ปากกา ดินสอ เอกสารตำราเรียน หนังสือสำหรับค้นคว้าสืบค้นข้อมูลทางการศึกษา

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม

1) ท่านมีวิธีการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทให้กุลบุตรเข้ามาบรรพชาได้อย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2 กล่าวว่า เขียนโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนเสนอไปยังเจ้าคณะปกครองให้ทราบ และขออนุมัติงบประมาณจากส่วนงานที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งของบประมาณสนับสนุนจากส่วนงานราชการ

-ติดต่อบรรพชาสามเณรกับผู้ชุมชน ประชาสัมพันธ์ พูดคุยกับผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียน ระดับประถมในเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พร้อมใบสมัครบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนและกำหนดการที่ชัดเจนในโครงการบรรพชาฯ

-ติดต่อบรรพชาสามเณรให้ผู้ปกครองบรรพชาสามเณรให้ทราบวัตถุประสงค์ในการบรรพชาและการศึกษาเล่าเรียน พร้อมกับกำหนดวันเวลาในการบรรพชา และเชิญชวนสาธุชนเข้าร่วมโครงการดังกล่าวตามวันเวลาที่กำหนด

-จัดทำโครงการความร่วมมือกับผู้นำชุมชนและสถาบันการศึกษาในการสนับสนุนส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามาบวชเรียนในทุกปีอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดในการที่จะได้รับสวัสดิการอะไรบ้างสำหรับนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และสถาบันการศึกษา

2) ท่านมีวิธีการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมด้านการศึกษา ได้อย่างไร? ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3 กล่าวว่า ในส่วนของการศึกษาแผนกธรรม มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับให้นักศึกษาสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน และข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา เน้นการศึกษาดูงานนอกสถานที่ และจัดกิจกรรมจิตอาสาแบบเชิงปฏิบัติกร เพื่อฝึกฝนอบรมพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถมากขึ้น ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4 กล่าวว่า เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมวิชาการเฉพาะกลุ่ม จัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักศึกษา กิจกรรมที่เสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละระดับชั้น นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมในการจัดแสดงนิทรรศการวิชาการกับสถาบันการศึกษาแผนกสามัญในเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนการ

ภาคปฏิบัติได้มีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมปฏิบัติธรรมในวาระสำคัญๆ เช่น การปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ

3) ท่านมีวิธีการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมด้านความปลอดภัยได้อย่างไร? ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5 กล่าวว่า ดำเนินงานประสานงานกับภาครัฐและเอกชนจัดทำประกันชีวิตให้กับนักเรียนทุกรูปและเชิญเจ้าหน้าที่ดับเพลิงมาสาธิตการป้องกันอัคคีภัยที่เกิดจากไฟฟ้าลัดวงจรบ้าง เกิดจากถังแก๊สระเบิดบ้าง ตลอดถึงเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลมาสาธิตการปฐมพยาบาลเบื้องต้น กรณีเจ็บไข้ได้ป่วยต่างๆ หรือเกิดจากสัตว์มีพิษกัดต่อย ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 6 กล่าวว่า แต่ละวัดมีกฎระเบียบชัดเจนในเข้านอนหรือจำวัด บุคลากรฝ่ายปกครองจะผลัดกันดูแลความปลอดภัยของนักเรียน รวมถึงเวลาหลับนอน และมีระเบียบอย่างหนึ่งคือการสวดมนต์ทำวัตรเช้าเย็น มีการเช็คเวลาตลอดเดือน ถ้าอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดก็จะได้รับรางวัล หรือถ้าเกินเกณฑ์ที่กำหนดก็มีวิธีลงโทษตามเหตุปัจจัยที่เหมาะสม ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 7 กล่าวว่า มีการเปิดบัญชีสมุดเงินฝากให้กับนักเรียน เพื่อสะดวกในการเก็บรักษา และเมื่อได้รับทุนการศึกษาหรือได้รับปัจจัยต่างๆ เข้ามา ฝ่ายปกครองจะใช้วิธีโอนเข้าบัญชีให้เรียบร้อย พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักระบบการออมเงินอย่างถูกวิธี

4) ท่านมีวิธีการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านปัจจัยสนับสนุน ได้อย่างไร? ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1 กล่าวว่า ทุนการศึกษาที่มอบให้ในแต่ละปีมีจำนวนไม่เท่ากันในแต่ละแผนกการศึกษา ขึ้นอยู่กับระเบียบการให้ทุนการศึกษาและคณะกรรมการกองที่อนุมัติเห็นชอบ เช่น แผนกนักธรรม นักธรรมชั้นตรี จำนวน 1,000บาท ต่อ/รูป นักธรรมชั้นโท จำนวน 2,000บาท ต่อ/รูป นักธรรมชั้นเอก 3,000บาท ต่อ/รูป ส่วนแผนกบาลี มีการถวายตามประโยชน์ที่สอบได้ เช่น เปรียญธรรม 3 ประโยค จำนวน 3,000บาท เปรียญธรรม 6 ประโยค จำนวน 6,000บาท เปรียญธรรม 9 ประโยค จำนวน 10,000บาท ส่วนแผนกสามัญ พิจารณาจากผลการเรียนแต่ละภาคการศึกษา ซึ่งทั้ง 3 แผนกนี้ แต่แต่วัดมีการให้ทุนที่แตกต่างกัน ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 8 กล่าวว่า นอกจากทุนการศึกษาที่มอบให้ขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญแห่งนี้แล้ว แม้จบการศึกษาระดับมัธยมปลายแล้ว ไปศึกษาต่อยังสถาบันอุดมศึกษา ระดับอื่นๆ ทางวัดก็ยังสนับสนุนทุนการศึกษาจนจบระดับปริญญาตรี รวมทั้งสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนที่เป็นครูและเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นในระดับปริญญาโทและเอกอีกด้วย ซึ่งบางแห่งก็สนับสนุนทุนการศึกษาเป็นค่าพาหนะในการเดินทางบ้าง สนับสนุนทุนการศึกษาเป็นค่าเทอมบ้าง หรือบางครั้งก็สนับสนุนการศึกษาด้วยวิธีรับส่งทุกวัน

5) ท่านมีวิธีการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านปัจจัยสี่ ได้อย่างไร? ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2 กล่าวว่า ทางวัดมีมุมกาแฟไว้บริการนักเรียนตลอด นอกจากนี้ก็มีร้านจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนบางอย่างที่เหมาะสมกับสมณสาธูป พร้อมทั้ง

ห้องพยาบาลที่เตรียมพร้อมเกี่ยวกับยารักษาโรค การจัดให้มีโรงครัวสำหรับการจัดทำภัตตาหารถวายเช้า-เพล เป็นสิ่งสำคัญที่จะขาดมิได้ในทุกวันเสาร์หรืออาทิตย์ จะใช้วิธีบิณฑบาตข้าวสารอาหารแห้ง โดยมีการประชาสัมพันธ์และประสานงานไปตามชุมชนต่างๆ มีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนชุมชนที่จะไปรับบาตร หรือบางครั้งก็มีหน่วยราชการ หรือสถานศึกษาเข้ามาติดต่อนิมนต์ให้ไปรับบิณฑบาต อาหารที่ไปรับบิณฑบาตมาก็จะนำไปเก็บไว้ที่โรงครัว แม่ครัวที่จัดหาไว้ประจำมีหน้าที่ในการแปรรูปอาหาร แล้วนำมาถวายพระสงฆ์สามเณรในแต่ละวัน

ส่วนที่ 3 สรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ตามที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ได้ให้ความหมายว่า “สวัสดิการสังคม” คือ ระบบการจัดบริการทางสังคม ซึ่งเป็นสิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับและมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนในมิคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสมเป็นธรรม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกันการแก้ไขปัญหาการพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมและให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัยที่ดี ที่อยู่อาศัย การมีงานทำและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้น

จากที่กล่าวมา นำไปสู่การเสริมสร้างศาสนทายาทด้านการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นพระสังฆาธิการที่ได้ทุ่มเทสรรพกำลังสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรของศาสนาด้วยการทำงานปฏิบัติร่วมกันของทุกภาคส่วน เป้าหมายคือการสร้างศาสนทายาทที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคตด้วยการให้การศึกษาเป็นอันดับแรก เป็นการศึกษาที่ให้เปล่าโดยสามเณรที่เข้ามาบรรพชาไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น นอกจากนี้แล้วยังมีการให้ทุนการศึกษาที่เป็นไปตามกฎระเบียบของแต่ละโรงเรียน และเป็นการศึกษาที่เป็นไปตามหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ด้านความปลอดภัยนั้น โรงเรียนพระปริยัติธรรมแต่ละแห่งต้องดูแลรักษาชีวิตและทรัพย์สินของสามเณรอย่างทั่วถึง รวมถึงการทำประกันชีวิตให้กับสามเณรทุกรูป ด้านปัจจัยสนับสนุนนั้น มีการส่งเสริมให้ได้รับความรู้ทักษะในด้านต่างๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีพที่เหมาะสมกับสมณสาธูปและด้านปัจจัยสี่ ได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค มีอย่างเพียงพอและเหมาะสม ซึ่งการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมนี้ จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามเณรผู้ที่เป็นศาสนทายาท เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพและศักยภาพต่อไปในอนาคตได้

บทที่ 5

สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมนี้ ผู้วิจัยมีการสำรวจพื้นที่ก่อนลงภาคสนามและการวางแผนก่อนการปฏิบัติงาน เครื่องมือวิจัยในการรวบรวมข้อมูลภาคสนามได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล แล้วนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความหมายตามเนื้อความหลัก ในประเด็นที่สำคัญ ๆ ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอด้วยวิธีพรรณนาการโดยสรุปประเด็นได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมนี้ คำว่า “ศาสนทายาท” หมายถึง พระภิกษุและสามเณรที่ได้รับการบรรพชาอุปสมบทถูกต้องตามพระธรรมวินัยคำว่า “ศาสนทายาท” มีความหมาย 2 ประการ คือ ประการแรก หมายถึง ผู้ดำรงรักษาพระศาสนาด้วยการศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยและสั่งสอนสืบต่อกันมา ส่วนประการที่ 2 หมายถึง ศาสนทายาทในความหมายว่า ผู้อุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนา โดยรวม “ศาสนทายาท” หมายถึง พุทธบริษัททั้ง 4 ประกอบด้วย ภิกษุ(รวมสามเณรด้วย) ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา ซึ่งแต่ละกลุ่มก็มีบทบาททำหน้าที่ของตนเอง

กระบวนการสืบต่อศาสนาโดยการสร้างศาสนทายาทนี้ ต้องเป็นไปตามพระธรรมวินัยที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้ซึ่งมีวิธีการที่ถูกกำหนดไว้ด้วยเหตุปัจจัยหลายประการ ประการที่สำคัญก็คือ พระอุปัชฌาย์ ซึ่งมีหน้าที่ให้การบรรพชาอุปสมบทและมุ่งสอนศิษย์ให้ความรู้แก่ศิษย์ในหลักของพระธรรมและพระวินัยอย่างเป็นระบบมากขึ้นดังนั้นกระบวนการสืบต่อศาสนทายาทในระยะหลังจึงไม่เพียงแต่การบวชเข้ามาแล้วบำเพ็ญเพียรจนบรรลุธรรม และอบรมสั่งสอนศิษย์ให้บรรลุตามเท่านั้น แต่ยังมี การสืบสานความรู้ทางด้านพระธรรมวินัยโดยมีการเรียนการสอนด้วย โดยสรุปว่าการสืบศาสนทายาทในพระพุทธศาสนา ก็คือ “การบวชเรียน” นั่นเอง การเสริมสร้างศาสนทายาท เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ด้วยการการสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนเข้ามาสู่ร่มผ้ากาสาวพัสตร์ การที่จะสร้างศาสนทายาทให้มีความมั่นคงได้นั้นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการปฏิบัติร่วมกันการประสานความสามัคคีให้เกิดขึ้นโดยอาศัยพระสงฆ์เป็นผู้นำในการขับเคลื่อน เป็นการสร้างสรรค์นำเสนอคุณลักษณะของความเป็นศาสนทายาทและที่สำคัญคือการสนองพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะและองค์ศาสนูปถัมภ์

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม มีการจัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนทุกปี และขออนุมัติงบประมาณจากส่วนงานที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งของงบประมาณสนับสนุนจากส่วนงานราชการ ติดต่อประสานงานกับผู้ชุมชน ประชาสัมพันธ์ พูดคุยกับผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมในเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พร้อมใบสมัคร บรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนและกำหนดการที่ชัดเจนในโครงการบรรพชาฯ พร้อมกับกำหนดวันเวลา ในการบรรพชา และเชิญชวนสาธุชนเข้าร่วมโครงการดังกล่าวตามวันเวลาที่กำหนด

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมด้านการศึกษา มีส่วน ร่วมในการจัดประชุมวิชาการเฉพาะกลุ่ม จัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักศึกษา กิจกรรมที่เสริม ทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละระดับชั้น นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการวิชาการ กับสถาบันการศึกษาแผนกสามัญในเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนการภาคปฏิบัติได้มีการส่งเสริมให้นักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมปฏิบัติธรรมในวาระสำคัญๆเช่น การปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านความปลอดภัย ทางโรงเรียนได้ดำเนินงานประสานงานกับภาครัฐและเอกชน จัดทำประกันชีวิตให้กับนักเรียนทุกรูป และเชิญเจ้าหน้าที่ดับเพลิงมาสาธิตการป้องกันอัคคีภัยที่เกิดจากไฟฟ้าลัดวงจรบ้าง จากถังแก๊สระเบิด บ้าง ตลอดจนเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลมาสาธิตการปฐมพยาบาลเบื้องต้น กรณีเจ็บไข้ได้ป่วยต่างๆ หรือ เกิดจากสัตว์มีพิษกัดต่อย มีการเปิดบัญชีสมุดเงินฝากให้กับนักเรียนเพื่อสะดวกในการเก็บรักษา และ เมื่อได้รับทุนการศึกษาหรือได้รับปัจจัยต่างๆเข้ามา ฝ่ายปกครองนักเรียนจะโอนเข้าบัญชีให้เรียบร้อย พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักระบบการออมเงินอย่างถูกวิธี

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านปัจจัยสนับสนุน มีการมอบทุนการศึกษา แผนกนันทกรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญ นอกจากทุนการศึกษาที่มอบให้ ขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญแห่งนี้แล้ว แม้จากการศึกษาระดับมัธยม ปลายแล้ว ไปศึกษาต่อยังสถาบันอุดมศึกษา ระดับอื่นๆ ทางวัดก็ยังสนับสนุนทุนการศึกษาจนจบระดับ ปริญญาตรี รวมทั้งสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนที่เป็นครูและ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นในระดับปริญญาโทและเอกอีกด้วย ซึ่งบางแห่งก็นับสนุนทุนการศึกษา เป็นค่าพาหนะในการเดินทางบ้าง สนับสนุนทุนการศึกษาเป็นค่าเทอมบ้าง หรือบางครั้งก็สนับสนุน การศึกษาด้วยวิธีรับส่งทุกวัน

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านปัจจัยสี่ ทางวัดมี มุมกาแฟและร้านจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนบางอย่างที่เหมาะสมกับสมณสาธูป มีห้องพ บาบาล มีโรงครัวสำหรับการจัดทำภัตตาหารถวายเช้า-เพล ในทุกวันเสาร์หรืออาทิตย์ จะใช้วิธี บิณฑบาตข้าวสารอาหารแห้ง โดยมีการประชาสัมพันธ์และประสานงานไปตามชุมชนต่างๆ มีการ ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนชุมชนที่จะไปรับบาตร หรือบางครั้งก็มีหน่วยราชการ หรือสถานศึกษาเข้ามา

ติดต่อกันจนทำให้ไปรับบิณฑบาต อาหารที่ไปรับบิณฑบาตมาก็จะนำไปเก็บไว้ที่โรงครัว แม่ครัวที่จัดหาไว้ประจำมีหน้าที่ในการแปรรูปอาหารแล้วนำมาถวายพระสงฆ์สามเณรในแต่ละวัน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีข้อค้นพบที่ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่และมีคุณค่าทางวิชาการ ซึ่งพร้อมที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป จึงนำมาอภิปรายผลโดยใช้หลักตรรกวิทยาในการให้เหตุผล เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งมีดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม คำว่า “ศาสนทายาท” หมายถึง พระภิกษุและสามเณร ที่ได้รับการบรรพชาอุปสมบทถูกต้องตามพระธรรมวินัย คำว่า “ศาสนทายาท” มีความหมาย 2 ประการ คือ ประการแรก หมายถึงผู้ดำรงรักษาพระศาสนา ด้วยการศึกษาล่าเรียนพระธรรมวินัยและสั่งสอนสืบต่อกันมา ส่วนประการที่ 2 หมายถึง ศาสนทายาทในความหมายว่า ผู้อุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนา โดยรวม “ศาสนทายาท” หมายถึง พุทธบริษัททั้ง 4 ประกอบด้วย ภิกษุ(รวมสามเณรด้วย) ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา ซึ่งแต่ละกลุ่มก็มีบทบาททำหน้าที่ของตนเอง **สอดคล้องกับงานวิจัยของ** พระครูวินัยธรดวงจันทร์ อานันท์ ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบและวิธีการสร้างศาสนทายาทของคณะสงฆ์อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่า คำว่า ศาสนทายาท ที่ถูกใช้ในพระไตรปิฎกนั้นคือ คำว่า ธรรมทายาท หมายถึง ทายาทแห่งธรรม ซึ่งธรรมในที่นี้หมายถึงศาสนานั้นเอง ดังนั้น ศาสนทายาท จึงหมายถึงผู้สืบทอดธรรมหรือสืบทอดพระศาสนา ในความหมายทางพระพุทธศาสนาแล้วหมายถึง พุทธบริษัททั้ง 4 มี ฆราวาสทำหน้าที่อุปถัมภ์บำรุงพระศาสนา และบรรพชิต มีหน้าที่ศึกษาหลักธรรม ปฏิบัติตามหลักคำสอนและเผยแผ่พระศาสนา รูปแบบและวิธีการสืบทอดศาสนทายาทของคณะสงฆ์อำเภอพร้าวนั้น มีรูปแบบและวิธีการสร้างศาสนทายาท โดยได้รับความร่วมมือจากพระสังฆาธิการทุกวัดในเขตอำเภอพร้าว และชุมชนของแต่ละวัดในการสนับสนุนส่งเสริมด้านปัจจัย 4 ให้กับพระภิกษุสามเณรที่เข้ามาบรรพชาอุปสมบทตามโครงการบรรพชาอุปสมบทที่ทางคณะสงฆ์และชุมชนร่วมกันจัด เช่นโครงการบวชภาคฤดูร้อน โครงการบวชเฉลิมพระเกียรติ โครงการเข้าค่ายธรรม เป็นต้น เพื่อชักชวนให้เยาวชนเข้ามาบวชเรียนให้มีการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม ได้มีการจัดหาทุนงบประมาณมาสนับสนุนส่งเสริมในรูปแบบต่างๆ คือ ทุนจากพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาสตามวัดในชุมชนนั้น ๆ ทุนจากกิจกรรมและพิธีกรรมทางศาสนา เช่น ปัจจัยกัณฑ์เทศน์ ปัจจัยขันตั้ง ปัจจัยจากบาตรทุน และหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ที่สมทบทุนร่วมบริจาค ซึ่งรูปแบบ และวิธีการเหล่านี้ ทางคณะสงฆ์อำเภอพร้าวได้วางแผนร่วมกันมา และถือปฏิบัติจนทำให้จำนวนของศาสนทายาทในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอพร้าวรวมจำนวนคงที่อยู่เสมอ

กระบวนการสืบต่อศาสนาโดยการสร้างศาสนทายาทนี้ ต้องเป็นไปตามพระธรรมวินัยที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้ ซึ่งมีวิธีการที่ถูกกำหนดไว้ด้วยเหตุปัจจัยหลายประการ ประการที่สำคัญก็คือ พระอุปัชฌาย์ ซึ่งมีหน้าที่ให้การบรรพชาอุปสมบทและมุ่งสอนศิษย์ให้ความรู้แก่ศิษย์ในหลักของพระธรรมและพระวินัยอย่างเป็นระบบมากขึ้นดังนั้นกระบวนการสืบต่อศาสนทายาทในระยะหลังจึงไม่เพียงแค่การบวชเข้ามาแล้วบำเพ็ญเพียรจนบรรลุธรรม และอบรมสั่งสอนศิษย์ให้บรรลุตามเท่านั้น แต่ยังได้มีการสืบสานความรู้ทางด้านพระธรรมวินัยโดยมีการเรียนการสอนอีกด้วยกล่าวโดยสรุปว่าการสืบศาสนทายาทในพระพุทธศาสนาคือ “การบวชเรียน” นั่นเอง การเสริมสร้างศาสนทายาทเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจด้วยการสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนเข้ามาสู่ร่มผ้ากาสาวพัสตร์ การที่จะสร้างศาสนทายาทให้มีความมั่นคงได้นั้นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการปฏิบัติร่วมกันการประสานความสามัคคีให้เกิดขึ้นโดยอาศัยพระสงฆ์เป็นผู้นำในการขับเคลื่อน เป็นการสร้างสรรค์นำเสนอคุณลักษณะของความเป็นศาสนทายาทและที่สำคัญคือการสนองพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะและองค์ศาสนูปถัมภก **สอดคล้องกับงานวิจัยของ** บัญชาอุท นาคมุจลินท์ ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาศาสนทายาทที่พึงประสงค์ในพระพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการพัฒนาศาสนทายาทในเขตการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น เป็นการพัฒนาในลักษณะการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมซึ่งเป็นการศึกษารูปแบบพิเศษ มี 3 แผนก คือ แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา การจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นดำเนินไปตามนโยบายของรัฐและมหาเถรสมาคม โดยมีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการคอยช่วยกำกับดูแลด้านหลักสูตร ด้านการวัดผล ประเมินผล และการจัดสรรงบประมาณ ส่วนการบริหารจัดการให้เป็นหน้าที่ของเจ้าอาวาส ในการพัฒนาศาสนทายาทให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะด้านวิชาการและการศึกษาเชิงพุทธโดยบูรณาการเข้ากับทฤษฎีไตรสิกขาของพระพุทธเจ้า ทฤษฎีแรงจูงใจและทฤษฎีบุคลิกภาพของนักจิตวิทยาสมัยใหม่ แนวทางการพัฒนาศาสนทายาทที่พึงประสงค์ในพระพุทธศาสนา นั้น พบว่าแนวนโยบายการจัดการศึกษายังขาดการวางแผนร่วมกัน การจัดกระบวนการเรียนการสอนยังขาดความเข้าใจในการนำทฤษฎีการศึกษาและทฤษฎีจิตวิทยาไปใช้ในการสร้างแรงจูงใจสร้างความมุ่งมั่นที่จะศึกษาให้สำเร็จ การศึกษาแผนกธรรมและแผนกบาลี เป็นการศึกษาเฉพาะทางยังไม่บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้ศาสนทายาทเกิดการเรียนรู้และประพฤติตนตามหลักศีลาจารวัตรและการพัฒนาบุคลิกภาพ ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่สังคมยอมรับ จึงได้เสนอแนวทางพัฒนาใหม่ตามกระบวนการ PTCC Model มองผ่านระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2553

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม มีการจัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนทุกปี และขออนุมัติงบประมาณจากส่วนงานที่รับผิดชอบ

พร้อมทั้งของงบประมาณสนับสนุนจากส่วนงานราชการ ติดต่อประสานงานกับผู้ชุมชน ประชาสัมพันธ์ พุดคุยกับผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมในเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พร้อมใบสมัคร บรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนและกำหนดการที่ชัดเจนในโครงการบรรพชาฯ พร้อมกับกำหนดวันเวลา ในการบรรพชา และเชิญชวนสาธุชนเข้าร่วมโครงการดังกล่าวตามวันเวลาที่กำหนด

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคมด้านการศึกษามีส่วน ร่วมในการจัดประชุมวิชาการเฉพาะกลุ่ม จัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักศึกษา กิจกรรมที่เสริม ทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละระดับชั้น นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมในการจัดแสดงนิทรรศการ วิชาการกับสถาบันการศึกษาแผนกสามัญในเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนการภาคปฏิบัติได้มีการส่งเสริมให้ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมปฏิบัติธรรมในวาระสำคัญๆ เช่น การปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ **สอดคล้อง กับงานวิจัยของ พระสิทธิศักดิ์ พรหมสิทธิ์ และคณะ บทความวิชาการเรื่อง “แนวทางการจัดการศึกษา ของศาสนทายาทในบริบทของสังคมไทยในศตวรรษที่ 21”** กล่าวว่า การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของประเทศชาติ พระพุทธศาสนาเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของการศึกษา แต่เดิมวัดเป็นแหล่งที่มาของการศึกษา พระเป็นครูสอนให้การศึกษาในด้านต่างๆ วัดจึงเป็นแหล่งพัฒนาการศึกษาของไทยมาตั้งแต่อดีตกาล และมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประชาชนในชาติให้มีความรู้ความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอย่างสงบสุข สังคมไทยส่วนใหญ่เป็นสังคมที่นับถือ พระพุทธศาสนา การปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำเอาพระพุทธศาสนาเข้ามา เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยนำเอาการเรียนการสอนพระพุทธศาสนามาประยุกต์ให้สัมพันธ์กลมกลืนไป กับวิชาต่างๆ ที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศ **และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ พระอธิการอำพน จารุโณ (ดาราศาสตร์), พระครูสุตธรรมมารัต (ยี่นยง), พระครูปริยัติกิตติวรณ (ได้ทุกทาง), พระเสกสรรค์ ฐานยุโต(ศรีทน), ธนรัฐ สะอาดเอี่ยม ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาศาสน ทายาทอย่างยั่งยืน:กรณีศึกษาวัดเกียรติแก้วสามัคคี อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ”** ผลการศึกษา พบว่า 1) หลักการพัฒนาศาสนทายาทตามแนวทางพระพุทธศาสนานั้น คือ คันถุระและวิปัสสนาธุระ อันเป็นหลักที่พระพุทธเจ้าทรงแนะนำให้พระภิกษุทั้งหลายได้ทำหน้าที่เป็นกิจธุระที่พึงกระทำและ ศึกษาในด้าน ศิล สมาธิ และปัญญา ให้สมบูรณ์ต่อการดำเนินชีวิต2) แนวคิดเรื่อง การพัฒนาทรัพยากร มนุษย์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ จากกระบวนการ ศึกษาอันเป็นความรู้ที่จะเกิดขึ้นกับทุกคนแล้วนำมาพัฒนาตนใช้ในการดำเนินชีวิต ตามความเหมาะสม ของสถานการณ์ในปัจจุบัน 3) รูปแบบการพัฒนาศาสนทายาทของวัดแก้วสามัคคี อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ เน้นศึกษาพระบาลีเป็นหลักส่วนวิชาสามัญจะเป็นวิชาการ โดยยึดแนวทางในพระพุทธศาสนา คือ คันถุระอันเป็นหน้าที่หลักของพระภิกษุสามเณร ที่ต้องเรียน ด้านปริยัติ ศึกษาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า และวิปัสสนาธุระอันเป็นกิจที่เนื่องจากคันถุระ นำมาปฏิบัติเรียนรู้ให้เข้าใจ ตามความเป็นจริง

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านความปลอดภัยทางโรงเรียนได้ดำเนินงานประสานงานกับภาครัฐและเอกชน จัดทำประกันชีวิตให้กับนักเรียนทุกรูปและเชิญเจ้าหน้าที่ดับเพลิงมาสาธิตการป้องกันอัคคีภัยที่เกิดจากไฟฟ้าลัดวงจรบ้าง เกิดจากถังแก๊สระเบิดบ้าง ตลอดถึงเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลมาสาธิตการปฐมพยาบาลเบื้องต้น กรณีเจ็บไข้ได้ป่วยต่างๆ หรือเกิดจากสัตว์มีพิษกัดต่อย มีการเปิดบัญชีสมุดเงินฝากให้กับนักเรียน เพื่อสะดวกในการเก็บรักษา และเมื่อได้รับทุนการศึกษาหรือได้รับปัจจัยต่างๆเข้ามา ฝ่ายปกครองจะใช้วิธีโอนเข้าบัญชีให้เรียบร้อย พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักระบบการออมเงินอย่างถูกวิธี **สอดคล้องกับงานวิจัยของ** พรพิทักษ์ เหมบาสัตย์ ทำวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุสู่การเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลดงลิง มี 2 ลักษณะ คือ 1) การจัดสวัสดิการสังคมที่มาจากภาครัฐ 2) การจัดสวัสดิการสังคมที่มาจากประชาชนในท้องถิ่น 2) แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุสู่การเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลดงลิง พบว่ามี 3 แนวทาง คือ 1) การจัดสวัสดิการสังคมที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างสุขภาพด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมและด้านปัญญาหรือจิตวิญญาณให้กับผู้สูงอายุ 2. การจัดสวัสดิการสังคมที่หลากหลายสำหรับผู้สูงอายุ และ 3. การจัดสวัสดิการสังคมจากฐานของชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านปัจจัยสนับสนุน มีการมอบทุนการศึกษา แผนกนักรธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญ นอกจากทุนการศึกษาที่มอบให้ขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญแห่งนี้แล้ว แม้จากการศึกษาระดับมัธยมปลายแล้ว ไปศึกษาต่อยังสถาบันอุดมศึกษา ระดับอื่นๆ ทางวัดก็ยังสนับสนุนทุนการศึกษาจนจบระดับปริญญาตรี พร้อมทั้งสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนที่เป็นครูและเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นในระดับปริญญาโทและเอกอีกด้วย ซึ่งบางแห่งก็นับสนับสนุนทุนการศึกษาเป็นค่าพาหนะในการเดินทางบ้าง สนับสนุนทุนการศึกษาเป็นค่าเทอมบ้าง หรือบางครั้งก็สนับสนุนการศึกษาด้วยวิธีรับส่งทุกวัน **สอดคล้องกับงานวิจัยของ** ไพฑูรย์ เสริมศิริมงคล ทำวิจัยเรื่อง “บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองมะเดื่อ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีสุขภาพอนามัยที่ดี ด้านนันทนาการ และด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ และอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองมะเดื่อ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้สูงอายุที่มีรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. ข้อเสนอแนะทางการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองมะเดื่อ มีดังนี้ 1) ด้านการมีสุขภาพอนามัยที่ดี ได้แก่ เพิ่มการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการรับประทานอาหาร การช้ยา และการดูแลสุขภาพอนามัยผู้สูงอายุให้กับผู้สูงอายุและคนในครอบครัว 2) ด้านการมีงานทำ และการมีรายได้ ได้แก่ ควรเพิ่มโครงการอบรมส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุมากขึ้น มีกองทุนให้กู้ยืมสนับสนุนการประกอบอาชีพ โดยจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าในสถานที่ที่เหมาะสม มีการประชาสัมพันธ์ให้ช่วยกันอุดหนุนสินค้าของผู้สูงอายุ และ3) ด้านนันทนาการ ได้แก่ ควรเพิ่มโครงการกระตุ้นเชิญชวนให้ผู้สูงอายุหันมาออกกำลังกายให้มากขึ้น มีการดูแลให้มีสวนสาธารณะหรือสวนสุขภาพที่สะดวกปลอดภัยและมีอุปกรณ์การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุอย่างเพียงพอ

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านปัจจัยสี่ ทางวัดมีมุงกาแพ และร้านจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนบางอย่างที่เหมาะสมกับสมณสาธูป มีห้องพยาบาล มีโรงครัวสำหรับการจัดทำภัตตาหารถวายเช้า-เพล ในทุกวันเสาร์หรืออาทิตย์ จะใช้วิธีบิณฑบาตข้าวสารอาหารแห้ง โดยมีการประชาสัมพันธ์และประสานงานไปตามชุมชนต่างๆ มีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนชุมชนที่จะไปรับบาตร หรือบางครั้งก็มีหน่วยราชการ หรือสถานศึกษาเข้ามาติดต่อนิมนต์ให้ไปรับบิณฑบาต อาหารที่ไปรับบิณฑบาตมาก็นำไปเก็บไว้ที่โรงครัว แม่ครัวที่จัดหาไว้ประจำมีหน้าที่ในการแปรรูปอาหารแล้วนำมาถวายพระสงฆ์สามเณรในแต่ละวัน **สอดคล้องกับงานวิจัยของ** ธัญพิชชา แซ่วุ่น ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” ผลการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุ ในพื้นที่ 6 หมู่บ้านของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีสภาพปัญหาการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางสามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพและการรักษา ด้านการเงินและรายได้และด้านนันทนาการ โดยเมื่อนำมาจัดลำดับพบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ ด้านนันทนาการ ด้านสุขภาพและการรักษา ด้านการเงินและรายได้ตามลำดับ ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล คือ ด้านรายได้เฉลี่ย โรคประจำตัว ลักษณะที่อยู่ ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายและด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงานส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ สำหรับข้อเสนอแนะ คือ การส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่ จัดให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่างๆ รวบรวมความคิดเห็นและความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งช่วยให้เทศบาลเมืองควนลังสามารถจัดทำแผนพัฒนาสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุผ่านการประเมิณกลุ่มผู้สูงอายุและเพิ่มจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขสุข (อสม.) ของแต่ละหมู่บ้านเข้าพบปะพูดคุยสอบถามสภาพความเป็นอยู่และการเข้าตรวจสุขภาพเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการสัมภาษณ์บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม สามเณรที่เป็นนักเรียน ผู้ปกครองของสามเณรที่เป็นนักเรียน คณะผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยมาดำเนินการจัดทำเป็นข้อเสนอแนะไว้เป็น 3 ระดับดังนี้

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

พบว่าปัจจุบันจำนวนสามเณรแต่ละโรงเรียนมีจำนวนน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เขตการศึกษาแต่ละเขตควรมีโครงการการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ให้กับสามเณรทุกปีการศึกษาสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้และการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เบื้องต้นให้เฉพาะในเขตการศึกษา ก่อนต่อไปค่อยดำเนินการนอกเขตของตนเอง และอีกประการหนึ่ง ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดนิทรรศการวิชาการประกอบกับวิชาชีพให้มีความเข้มแข็งมากกว่าเดิม และเชิญสถาบันการศึกษาอื่นๆเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

2) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

แต่ละโรงเรียนพระปริยัติธรรม ควรจัดให้มีสถานที่เรียนรู้ที่เกี่ยวกับสังฆนียสถานเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของเยาวชนโรงเรียนอื่นๆด้วย นอกจากนี้ห้องเรียนควรเป็นห้องศูนย์การเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระ มากกว่าการฟังการบรรยายจากครูผู้สอน ลักษณะเช่นนี้ ผู้บริหารสามารถที่จะสร้างความร่วมมือกับปราชญ์ชาวบ้าน และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับห้องศูนย์การเรียนรู้ เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

3) ข้อเสนอแนะสำหรับศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนพระปริยัติธรรมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

3.2 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้พระพุทธศาสนาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ เขต 7”

3.3 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการองค์การยุคใหม่เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ”



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศาสนาและปรัชญา โทร. ๑๐๗๕

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๐๕๒๙

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

กราบเรียน พระศรีรัชชมงคัลบัณฑิต, รศ.ดร.

ด้วย รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม” ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ วันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ระเบียบวาระที่ ๕.๑๐.๓ มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

บัดนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำวิจัยในขั้นตอนออกแบบเครื่องมือวิจัย คณะศาสนาและปรัชญา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญมีประสบการณ์ด้านการวิจัย จึงขออนุมัติครุภัณฑ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเรื่องดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อขออนุมัติครุภัณฑ์

(พระครูวินัยธรเจริญ หนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

ได้ทราบและเห็นด้วย
นางนันทิณี

พว:ดร.รัชชมงคัลบัณฑิต

๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๗



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศาสนาและปรัชญา โทร. ๑๐๗๕

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๐๕๒๙ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เจริญพร แม่ชีเนตรนภา สุทธิรัตน์, ดร.

ด้วย รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม” ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ วันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ระเบียบวาระที่ ๕.๑๐.๓ มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

บัดนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำวิจัยในขั้นตอนออกแบบเครื่องมือวิจัย คณะศาสนาและปรัชญา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญมีประสบการณ์ด้านการวิจัย จึงขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเรื่องดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อขออนุญาต



(พระครูวินัยธรเจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

ได้ตรวจเครื่องมือวิจัย
ฉบับนี้เรียบร้อยแล้ว

แม่ชีเนตรนภา

๒๑ ส.ค ๒๕๖๗



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศาสนาและปรัชญา โทร. ๑๐๗๗

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๐๕๒๙

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุมัติเป็นผู้อยู่ควบคุมตรวจสอบเครื่องมือ

เจริญพร ดร.สิริพร ครอบชัย

ด้วย รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม” ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ วันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ระเบียบวาระที่ ๕.๑๐.๓ มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

บัดนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำวิจัยในขั้นตอนออกแบบเครื่องมือวิจัย คณะศาสนาและปรัชญา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญมีประสบการณ์ด้านการวิจัย จึงขออนุมัติเป็นผู้อยู่ควบคุมตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเรื่องดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อขออนุมัติ

(พระครูวินัยธรเจริญ ทนตจิตฺโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

ตรวจสอบและอนุมัติเรียบร้อยแล้ว

(ดร. สิริพร ครอบชัย)

๒๓ ส.ค. ๖๗



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โทร. ๑๐๗๕

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๐๕๒๔ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เจริญพร ดร.ประเวช วัฒนาแก้ว

ด้วย รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคัม” ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ วันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ระเบียบวาระที่ ๕.๑๐.๓ มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

บัดนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำวิจัยในขั้นตอนออกแบบเครื่องมือวิจัย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญมีประสบการณ์ด้านการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเรื่องดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

✓ *ได้ทราบเรื่องแล้วสั่งกองฯ
ณ ม.นี้ เว้น ม.ระยอง*

ท.ม.ค.

๒๑ ส.ค. ๒๕๖๗

นางพรวิมล อรรถพร

(พระครูวินัยธรเจริญ ทนตจิตโต, ดร.)
คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศาสนาและปรัชญา โทร. ๑๐๗๕
ที่ อว ๗๙๐๖/ว๐๕๒๘ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๗
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เจริญพร แม่ชีบุญช่วย ศรีเปรม, ผศ.ดร.

ด้วย รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม” ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ วันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ระเบียบวาระที่ ๕.๑๐.๓ มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

บัดนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำวิจัยในขั้นตอนออกแบบเครื่องมือวิจัย คณะศาสนาและปรัชญา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญมีประสบการณ์ด้านการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเรื่องดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์


(พระครูวินัยธรเจริญ ทนตจิตโต, ดร.)
คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

ได้ตรวจเครื่องมือนักวิจัยแล้ว
แม่ชีบุญช่วย ศรีเปรม ผศ.ดร.
๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๗



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศาสนาและปรัชญา โทร. ๑๐๗๕

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๕๒๘

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เจริญพร ดร.สุรัชย์ พุดชู

ด้วย รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิกาลังคม” ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ วันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ระเบียบวาระที่ ๕.๑๐.๓ มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

บัดนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำวิจัยในขั้นตอนออกแบบเครื่องมือวิจัย คณะศาสนาและปรัชญา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญมีประสบการณ์ด้านการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัยเรื่องดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

(พระครูวินัยธรเจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

(ดร.สุรัชย์ พุดชู)
๒๒ ธ.ค. ๒๕๖๗



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศาสนาและปรัชญา โทร. ๑๐๗๕

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๐๕๒๖

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้อยู่ตรวจสอบเครื่องมือ

เจริญพร ดร.เชษฐนิติภัทร พรหมชิน

ด้วย รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคัม” ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ วันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ระเบียบวาระที่ ๕.๑๐.๓ มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

บัดนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำวิจัยในขั้นตอนออกแบบเครื่องมือวิจัย คณะศาสนาและปรัชญา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญมีประสบการณ์ด้านการวิจัย จึงขออนุญาตเป็นผู้อยู่ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเรื่องดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อขออนุญาต

(พระครูวินัยธรเจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

ได้ตรวจเรียบร้อยแล้ว

(ดร.เชษฐนิติภัทร พรหมชิน)
๒๓ ส.ค. ๒๕๖๗

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

ชชจ/ททช/ว.๑๖๖



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๒๖

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย

เรียน/เจริญพร **กรมเศรษฐีธรรม มุทราช(๑๖๖)**

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัย เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวัน และเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยการ

พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.

(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อำนวยการในชื่อของ
รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

โทร. ๐ ๒๔๔๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗

ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)

มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๒๖

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย

เรียน/เจริญพร พระครูมงคลวิลาสธรรม

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสูตรสังคัม” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัย เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวัน และเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยการ

พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.

(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อนันต์ ใจรุ่งอรุณ
พระครูมงคลวิลาสธรรม

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

โทร. ๐ ๒๔๔๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗

ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)

มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๒๖

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย

เรียน/เจริญพร *พระครูวินัยธร ฑิตยา*

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคัม” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัย เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวัน และเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยการ

พระครูวินัยธร ฑิตยา
นางอุบลกัญญา คำงาม

พระครูวินัยธร ฑิตยา

(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

โทร. ๐ ๒๔๔๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗

ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)

มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒

๗๗๑๑๖๖/ว๑๒๖



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๗๑๑๖๖/ว๑๒๖

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย
เรียน/เจริญพร *สว.เกษียรวิชิตพงษ์ ชุมแก้ว*

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน
พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคัม”
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า
ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัย
เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวัน
และเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยการ

พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตฺโต

(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตฺโต, ดร.)
คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ชินยง ๒๖๒๖๖๖
รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา
โทร. ๐ ๒๔๔๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗
ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)
มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๒๖

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย

เรียน/เจริญพร **ศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา**

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสูตรสังคัม” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัย เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวัน และเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยการ

พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.

(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผ้ายอนใจจ๋อง

ศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

โทร. ๐ ๒๔๔๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗

ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)

มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๒๖

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย

เรียน/เจริญพร พระมหาอลงกรณ์ (ศิลา) อธิการบดี

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัย เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวัน และเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต
อธิการบดี

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยการ

พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต

(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อ.บุญร่วม
คำเมืองแสน

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

โทร. ๐ ๒๔๔๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗

ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)

มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๒๖

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย

เรียน/เจริญพร *พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต*

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัย เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวัน และเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยพร

พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต

(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รับทราบสัมภาษณ์

OK

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

โทร. ๐ ๒๔๔๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗

ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)

มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๒๖

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย

เรียน/เจริญพร *ศาสตราจารย์ ดร.พรหม*

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิกการสังคัม” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัย เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวัน และเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยพร

ยิ่งดีใจที่ได้มีโอกาส

ศาสตราจารย์ ดร.พรหม

พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.

(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

โทร. ๐ ๒๔๔๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗

ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)

มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๒๖

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย

เรียน/เจริญพร สาม เกษร อนันต์ เม้าทอย

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคัม” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัย เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวัน และเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยพร

ยินดี ให้สัมภาษณ์

สาม เกษร อนันต์

พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.

(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

โทร. ๐ ๒๔๔๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗

ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)

มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๒๖

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย

เรียน/เจริญพร *พระครูวินัยธร วัฒนคุณ*

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขออนุญาตให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวันและเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมาเพื่อขออนุญาตและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยการ

ผศ.ดร.วิมล วัฒนคุณ
พระครูวินัยธร วัฒนคุณ

พระครูวินัยธร วัฒนคุณ

(พระครูวินัยธร เจริญ ทัศนจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

โทร. ๐ ๒๔๔๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗

ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)

มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๒๖

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย

เรียน/เจริญพร *พระวิฑูรย์ไพศาล สุขุมโอ*

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคัม” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัย เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวัน และเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยการ

พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.

(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผศ.ดร.บุญร่วม สุขุมโอ

พระวิฑูรย์ไพศาล สุขุมโอ

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

โทร. ๐ ๒๔๔๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗

ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)

มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๒๖

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย

เรียน/เจริญพร **พระภาณุวัฒน์ กมลศรี**

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคัม” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัย เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวัน และเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยการ

พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.

(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ยื่นให้ข้อมูล

พระภาณุวัฒน์ กมลศรี

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

โทร. ๐ ๒๔๔๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗

ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)

มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒

พระภาณุวัฒน์ กมลศรี



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๒๖

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย

เรียน/เจริญพร **พระมหาดิถีพล ชัยฉลาด**

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสูตรสังคัม” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัย เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวัน และเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยการ

ยินดีให้ข้อมูล

พระมหาดิถีพล

พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.

(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

โทร. ๐ ๒๕๕๕ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗

ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)

มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒

พระครูวินัยธร



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๒๖

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย

เรียน/เจริญพร **พระภิกษุณัฐ ฐินแก้ว**

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสูตรสังคัม” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัย เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวัน และเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยการ

พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.

(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ยินดีให้ข้อมูล
พระภิกษุณัฐ ฐินแก้ว

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

โทร. ๐ ๒๕๕๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗

ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)

มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒

พระภิกษุณัฐ ฐินแก้ว



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๒๖

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย

เรียน/เจริญพร **สามพรตกรวี ชมพุดม**

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคัม” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัย เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวัน และเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยการ

พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.

(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อติไฉ่ขอม
วรสร์ ชมพุดม

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

โทร. ๐ ๒๕๕๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗

ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)

มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒

นางกรรณ



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๒๑

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย

เรียน/เจริญพร **ศาสตราจารย์ ดร. วิไลพร ไชยศรี**

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคัม” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัย เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวัน และเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยการ

พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.

(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิไลพร ไชยศรี
ศาสตราจารย์ ดร. วิไลพร ไชยศรี

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

โทร. ๐ ๒๔๔๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗

ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)

มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒

Handwritten signature



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๖/ว๑๒๖

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย

เรียน/เจริญพร ทอ มีตร ชัยพรอริหาร

ตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสูตรสังคัม” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ตามมติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๐๒๓/๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัย เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย โดยมี รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย สำหรับวัน และเวลาการสัมภาษณ์นักวิจัยจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ/ขออำนวยการ

(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร.)

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

โทร. ๐ ๒๔๔๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๕, ๑๐๗๗

ผู้ประสานงาน รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน (นักวิจัย)

มือถือ ๐๘๒ ๒๕๓ ๒๒๘๒

ภาคผนวก ข

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

- ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1. พระครูอนุกุลสารธรรม
น.ธ.เอก, ป.ธ.4, ศษ.ม
โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญวัดโพธิ์กลาง
ต.กุดเค้า อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น
- ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2. พระมหาอลงกรณ์ สุธีราลงกรโณ
ป.ตรี น.ธ.เอก ป.ธ.4
โรงเรียนวัดจันทรประสิทธิ์ ต.ในเมือง
อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น
- ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3. พระมหาอำพล ชัยฉลาด
น.ธ.เอก ป.ธ.3 ป.ตรี
โรงเรียนนพคุณวิทยา วัดอโศการาม
บ้านโสกนกเต็น อ.พล จ.ขอนแก่น
- ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4. พระสมุห์ชะฤทธิ์ ติสสเทโว
ป.ตรี น.ธ.เอก
โรงเรียนวัดจันทรประสิทธิ์ ต.ในเมือง
อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น
- ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5. พระภาณุวัฒน์ กมลคร
ป.ตรี น.ธ.เอก
โรงเรียนนพคุณวิทยา วัดอโศการาม
บ้านโสกนกเต็น อ.พล จ.ขอนแก่น
- ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 6. พระใบฎีกาไพศาล สุขเมธ
ม.6 น.ธ.เอก
โรงเรียนวัดจันทรประสิทธิ์ ต.ในเมือง
อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น
- ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 7. พระณัฐพงษ์ สีมาพล
ม.6 น.ธ.เอก
โรงเรียนวัดจันทรประสิทธิ์ ต.ในเมือง
อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น
- ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 8. พระวุฒินันท์ มีแก้ว ม.6 น.ธ.เอก

- ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 9 โรงเรียนนพคุณวิทยา วัดอโศการาม
บ้านโสกนกเต็น อ.พล จ.ขอนแก่น
สามเณรณัฐพล โมรี
น.ธ.ตรี ม.2
- ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 10 โรงเรียนนพคุณวิทยา วัดอโศการาม
บ้านโสกนกเต็น อ.พล จ.ขอนแก่น
สามเณรกรวีร์ ชมพุด
น.ธ.โท ม.3
- ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 11 โรงเรียนนพคุณวิทยา วัดอโศการาม
บ้านโสกนกเต็น อ.พล จ.ขอนแก่น
สามเณรธีรวัฒน์ แสนแก้ว
ม.6 น.ธ.เอก
- ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 12 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญวัดโพธิ์กลาง
ต.กุดเค้า อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น
สามเณรชิตชน พุทลอด
ม.6 น.ธ.เอก
- ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 13 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญวัดโพธิ์กลาง
ต.กุดเค้า อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น
สามเณรชนพล เจริญศิลป์
ม.4 น.ธ.โท
- ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 14 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญวัดโพธิ์กลาง
ต.กุดเค้า อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น
สามเณรอนันต์ เบ้าทอง
ม.6 น.ธ.โท
- ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 15 โรงเรียนวัดจันทรประสิทธิ์ ต.ในเมือง
อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น
สามเณรเจษฎา สาระพล
ป.4 น.ธ.โท
- ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 16 โรงเรียนวัดจันทรประสิทธิ์ ต.ในเมือง
อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น
นางอุดมลักษณ์ คำงาม

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 17

ปริญญาตรี (ศษ.บ.)

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญวัดโพธิ์กลาง

ต.กุดเค้า อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น

นางพัตรี ชัยพระอินทร์

ป.ตรี

โรงเรียนนพคุณวิทยา วัดอโศการาม

บ้านโสกนกเต็น อ.พล จ.ขอนแก่น

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

โครงการวิจัย

เรื่อง การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม

ขอความกรุณาท่านในฐานะผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้กรุณาใช้เวลาตอบคำถามต่อไปนี้อย่างละเอียด
ลึกซึ้งและครอบคลุมตามความเป็นจริงเพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการการเสริมสร้างศาสนทายาท
ด้วยหลักสวัสดิการสังคมต่อไป โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม

ตอนที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี

2. ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน.....เลขที่.....หมู่ที่.....

ถนน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทร.....

E-mail.....

3. ชื่อสถานศึกษา.....

เลขที่.....หมู่ที่..... ถนน.....

ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทร.....

4. ระดับการศึกษา(เรียงลำดับคุณวุฒิจากสูงสุด)

ก.ทางโลก

1.....

ข.ทางธรรม

1.....

5. ตำแหน่ง

1.....

2.....

3.....

6. สถานภาพ

- 1) บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
- 2) สามเณรที่เป็นนักเรียน
- 3) ผู้ปกครองของสามเณรที่เป็นนักเรียน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม

1. ท่านมีวิธีการให้กุลบุตรเข้ามาบรรพชา ได้อย่างไร?
 - 1).....(โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน)
 - 2).....(กิจกรรมออกแนะแนวประชาสัมพันธ์)
 - 3).....(โครงการความร่วมมือ (MOU) กับชุมชน)
 - 4).....(โครงการกิจกรรมความสัมพันธ์)
2. การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา อย่างไร?
 - 1).....(โครงการจิตอาสา)
 - 2)..... (กิจกรรมภาคปฏิบัติ)
 - 3)..... (เข้าร่วมโครงการวิชาการอื่นๆ)
 - 4)..... (โครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่)
3. การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านความปลอดภัย อย่างไร?
 - 1)..... (ระบบประกันชีวิตของนักเรียน)
 - 2)..... (มีการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างเคร่งครัด)
 - 3)..... (มีมาตรการป้องกันภัยทั้งร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน)
 - 4)..... (มีบุคลากรฝ่ายปกครองดูแลเกี่ยวกับความปลอดภัย)
4. การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านปัจจัยสนับสนุน อย่างไร?
 - 1)..... (มีทุนการศึกษาและระเบียบที่ชัดเจน)
 - 2)..... (มียานพาหนะสำหรับไว้บริการรับส่ง)
 - 3)..... (มีสวัสดิการเบี่ยงชีฟให้กับผู้ปกครอง)
 - 4)..... (มีการแนะแนวในการศึกษาต่อ)
5. การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านปัจจัยสี่ อย่างไร?
 - 1)..... (เครื่องนุ่งห่ม)
 - 2)..... (อาหาร)
 - 3)..... (ที่อยู่อาศัย)
 - 4)..... (ยารักษาโรค)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลัก สวัสดิการสังคม

1. ท่านมีวิธีการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทให้กลุ่มบุตรเข้ามาบรรพชา ได้อย่างไร?
 - 1).....(โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน)
 - 2).....(กิจกรรมออกแนะแนวประชาสัมพันธ์)
 - 3).....(โครงการความร่วมมือ (MOU) กับชุมชน)
 - 4).....(โครงการกิจกรรมความสัมพันธ์)
2. ท่านมีวิธีการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา ได้อย่างไร?
 - 1).....(โครงการจิตอาสา)
 - 2)..... (กิจกรรมภาคปฏิบัติ)
 - 3)..... (เข้าร่วมโครงการวิชาการอื่นๆ)
 - 4)..... (โครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่)
3. ท่านมีวิธีการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านความปลอดภัย ได้อย่างไร?
 - 1)..... (ระบบประกันชีวิตของนักเรียน)
 - 2)..... (มีการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างเคร่งครัด)
 - 3)..... (มีมาตรการป้องกันภัยทั้งร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน)
 - 4)..... (มีบุคลากรฝ่ายปกครองดูแลเกี่ยวกับความปลอดภัย)
4. ท่านมีวิธีการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านปัจจัยสนับสนุน ได้อย่างไร?
 - 1)..... (มีทุนการศึกษาและระเบียบที่ชัดเจน)
 - 2)..... (มียานพาหนะสำหรับไว้บริการรับส่ง)
 - 3)..... (มีสวัสดิการเบี้ยยังชีพให้กับผู้ปกครองของสามเณร)
 - 4)..... (มีการแนะแนวในการศึกษาต่อ)
5. ท่านมีวิธีการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม ด้านปัจจัยสี่ ได้อย่างไร?
 - 1)..... (เครื่องนุ่งห่ม)
 - 2)..... (อาหาร)
 - 3)..... (ที่อยู่อาศัย)
 - 4)..... (ยารักษาโรค)

ตอนที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการ
สังคม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ มา ณ โอกาสนี้
บุญร่วม คำเมืองแสน และคณะ
หัวหน้าโครงการวิจัย



ที่ จว. ๑๔๑/๒๕๖๗

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑. ชื่อโครงการวิจัย

ชื่อเรื่อง: การเสริมสร้างศาสนทายาทด้วยหลักสวัสดิการสังคม

TITLE: STRENGTHENING RELIGIOUS HEIRS WITH SOCIAL WELFARE PRINCIPLES

๒. ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๗ วันอังคารที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗ มติที่ ๑๓๙/๒๕๖๗ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง และผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ ตั้งแต่วันที่ออกเอกสารรับรองผลการพิจารณาการวิจัยในมนุษย์ฉบับนี้ จนถึงวันที่ ๑๐ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ออกให้ ณ วันที่ ๑๑ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗

ลงนาม

(พระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ, ผศ.ดร.)

ประธานกรรมการ

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก จ
ประวัตินักวิจัย

ประวัตินักวิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล นายสมบูรณ์ วัฒนะ
2. ว/ด/ป 28 ธันวาคม 2510
บ้านเลขที่ 119/63 หมู่ 7 ต.มหาสวัสดิ์ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130

3. ประวัติ/สถานที่ทำงาน

1 มิถุนายน 2551 ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รหัสพนักงานมหาวิทยาลัย 13300038
วิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
เลขที่ 999 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
โทรศัพท์ 02-8002630 โทรสาร 02-8002659

4. ที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านเลขที่ 119/63 หมู่ 7 ต.มหาสวัสดิ์ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130
E-mail : Somboon.wat@mahidol.ac.th มือถือ 089-9262574

5. รางวัลที่ได้รับ

-ไม่มี-

6. ตำแหน่งทางวิชาการ

ตำแหน่ง	คำย่อ	สาขา	พ.ศ.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ผศ.	ศาสนศึกษา	2559

7. ตำแหน่งบริหาร

ตำแหน่ง	สังกัด	พ.ศ.
รักษาการแทนรองคณบดีวิทยาลัยศาสนศึกษา	มหาวิทยาลัยมหิดล	2559-2561
รองคณบดีวิทยาลัยศาสนศึกษา	มหาวิทยาลัยมหิดล	2555-2559
รักษาการแทนรองคณบดีวิทยาลัยศาสนศึกษา	มหาวิทยาลัยมหิดล	2554-2555
ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนศึกษา วิทยาลัยศาสนศึกษา	มหาวิทยาลัยมหิดล	2554-2560
ผู้ช่วยคณบดีวิทยาลัยศาสนศึกษา	มหาวิทยาลัยมหิดล	2551-2554
รักษาการแทนคณบดีคณะศิลปศาสตร์	วิทยาลัยรัชต์ภาคย์	ม.ค.2551-พ.ค. 2551

ผู้ช่วยคณบดีคณะศิลปศาสตร์	วิทยาลัยรัชต์ภาคย์	2549-2550
-หัวหน้าหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	วิทยาลัยรัชต์ภาคย์	2546-2549

6. ประวัติการศึกษา

ระดับการศึกษา	ชื่อคุณวุฒิ	สาขาวิชา	สถาบัน	ปีที่สำเร็จ
ปริญญาเอก (Ph.D.)	Doctor of Philosophy	ปรัชญา	Panjab University, India	2546
ปริญญาโท (M.A)	Master of Arts	ปรัชญา	University of Delhi, India	2541
ปริญญาตรี (ศน.บ.)	ศาสนศาสตร์บัณฑิต	ศึกษาศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	2536
เปรียญธรรม 7 ประโยค			สำนักเรียนวัดเบญจมบพิตร	2531

7. ผลงานทางวิชาการ

7.1 เอกสารการสอน/หนังสือ/ตำรา

-ไม่มี-

7.2 บทความวิชาการ

Watana, S. (2023). Human Nature and Human Destiny in Existentialism. The Journal of International Buddhist Studies College (JIBSC), 8(2), 134–146. Retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/ibsc/article/view/272355>, TCI 2

Watana, Somboon. (2022). “Buddhism and an Ageing Society in Thailand As a Part of Suvarnabhumi Land”. Poligrafi 27 (1 0 5 / 1 0 6) : 1 2 7 - 4 7 . <https://doi.org/10.35469/poligrafi.2022.339>. Scopus Q1

Somboon Watana. (2020). Thai Buddhist Meditation Practice Tradition and a Case Study. International Journal of Business and Applied Social Science. 12 - 15 . DOI: 10.33642/ijbass.v6n7p2. ISSN: 2469-6501 (Online) <https://orcid.org/0000-0001-5184-4615> <https://publons.com/researcher/3909329/international-journal-of-business-and-applied-soci/> <https://www.jisc.ac.uk/>

Somboon Watana, Majjhimapatipada: The Buddhist Perspective on Political Conflict

Solution in Thailand” วารสาร Vietnam Buddhist University Series Version 24 May 2014, Religion Press, Vietnam

สมบุญ วัฒนะ และคณะ. (2566). การบูรณาการพระพุทธศาสนาเพื่อสร้างคุณค่าตามคติสุวรรณภูมิกรณีวัดพระปฐมเจดีย์, วารสารธรรมธารา, 9(1):80-111. TCI กลุ่มที่ 1

สมบุญ วัฒนะ และคณะ.(2564). สุวรรณภูมิโมเดล: พุทธอารยสุวรรณภูมิวิถีกับการสร้างคุณค่าในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม.วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 10(1). TCI กลุ่ม 1

Somboon Watana and Yaoping Liu.(2564). Thai Buddhism and Online Social Media. วารสาร มจร การพัฒนาสังคม, 6(2). TCI กลุ่ม 2

สมบุญ วัฒนะ และคณะ.(2564). พระพุทธศาสนากับวิถีชีวิตคนไทยในดินแดนสุวรรณภูมิ.วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 9(3). TCI กลุ่ม 1

ธิดารัตน์ สนธิทิพย์ และ สมบุญ วัฒนะ.(2562). ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการสอนวิธีปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ ฐิตธมฺโม). วารสารพุทธศาสนศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 26 (1), 70-89. ฐาน TCI กลุ่ม 2

สมบุญ วัฒนะ. (2561). พุทธปรัชญากับการดูแลผู้สูงอายุ.วารสาร มจร. การพัฒนาสังคม, 3 (2), 13-31.

สมบุญ วัฒนะ. (2560). การดูแลบิดามารดาสูงอายุตามหลักคำสอนเรื่องทิศหกในพระพุทธศาสนาของครอบครัวไทยพุทธ.วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 25(49), 147-164. ฐาน TCI กลุ่ม 1

สมบุญ วัฒนะ. (2560). การดูแลบิดามารดาสูงอายุตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาของครอบครัวไทยพุทธ.วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 10 (2), 67-80. ฐาน TCI กลุ่ม 1

สมบุญ วัฒนะ. (2560). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการฝึกสมาธิตามแนวพระพุทธศาสนา. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 11(1), 132-144. ฐาน TCI กลุ่ม 1

สมบุญ วัฒนะ. (2559). แนวคิดการดูแลผู้สูงอายุตามแนวพุทธศาสนาเถรวาท. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 24(44), 173-193. ฐาน TCI กลุ่ม 1

สมบุญ วัฒนะ. (2558) ความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนศึกษา. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 12 (56), 1-10. ฐาน TCI กลุ่ม 2

สมบุญ วัฒนะ. (2558). ประสิทธิผลการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา หลักสูตร

ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนศึกษา. วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 8 (3), 83-92. ฐาน TCI กลุ่ม 1

สมบุรณ์ วัฒนะ. (2558). ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการฝึกสมาธิตามแนวพระพุทธศาสนา.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 9 (3), 47-57. ฐาน TCI กลุ่ม 1

สมบุรณ์ วัฒนะ. (2556). รู้เท่าทันเหตุแห่งวิกฤตเพื่อหาทางออกสู่สังคมอุดมการณ์แนวพุทธ. วารสารศาสนาและวัฒนธรรม,ปีที่ 7(2), 75-88.

สมบุรณ์ วัฒนะ. (2555). ทฤษฎีความรู้เกี่ยวกับโลกภายนอกเกี่ยวกับความเป็นจริงในทัศนะของธรรมกীরติ.วารสารศาสนาและวัฒนธรรม,ปีที่ 6(1),67-86.

สมบุรณ์ วัฒนะ.(2554). ความจริงในทัศนะของนักปรัชญาชาวพุทธชื่อธรรมกীরติ” วาสารวิชาการศาสนาและวัฒนธรรม,ปีที่ 5(2), 47-60.

สมบุรณ์ วัฒนะ. (2550). “เปรียบเทียบปรมัตถธรรมกับพรหมมันเพื่อความสมานฉันท์” บทความวิชาการตีพิมพ์ในวารสารรัชต์ภาคย์ ฉบับปีที่ 2 (2)

สมบุรณ์ วัฒนะ. (2549). “ทฤษฎีความรู้เพื่อแก้ปัญหาชีวิต: ทัศนะท่านทินนาคะและท่านธรรมกীরติ”, บทความวิชาการ ตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

รับรองตามนี้



(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบุรณ์ วัฒนะ)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาวอริสา สายศรีโกศล
ที่อยู่ปัจจุบัน ๒๖๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและ
วัฒนธรรม
คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
โทร. ๐๙๐ ๒๑๗๕๓๓๓ อีเมล: arisa.saisrikosol@gmail.com ,
arisa.sai@mbu.ac.th

คุณวุฒิ

ประกาศนียบัตร - ประกาศนียบัตรธรรมนักรักศึกษาชั้นเอก อุดมศึกษา
ปริญญาตรี - ศิลปศาสตรบัณฑิต (อาเซียนศึกษา) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ปริญญาโท - ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา) มหาวิทยาลัย
วลัยลักษณ์

ผลงานทางวิชาการ

๑) บทความวิจัย

อริสา สายศรีโกศล และสมรภัช ชัยสิงห์กานานนท์. (๒๕๖๕). การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของ
ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารปณิธาน*. ๑๘ (๑), ๑๔๐-
๑๖๘. (TCI กลุ่ม ๒)

๒) บทความวิชาการ

อริสา สายศรีโกศล และคณะ. (๒๕๖๗). พหุวัฒนธรรมทางความเชื่อในอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ.
วารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์. ๘ (๑), ๒๐๙-๒๒๓. (TCI กลุ่ม ๒)

อริสา สายศรีโกศล และกฤตสุขิน พลเสน. (๒๕๖๗). การดำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทย
เชื้อสายเวียดนามบนฐานแนวคิดทางพระพุทธศาสนาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารสันติสุข
ปริทรรศน์*. ๕ (๑), ๑๐๒-๑๑๒. (TCI กลุ่ม ๒)

อริสา สายศรีโกศล. (๒๕๖๕). ย่านเมืองเก่าสงขลา : มิติของการจัดการชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรม. *วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ*. ๗ (๓), ๕๗๘-๕๘๘. (TCI กลุ่ม ๑)

อริสา สายศรีโกศล. (๒๕๖๔). การดำเนินชีวิตตามวิถีพุทธ. *วารสารธรรมเพื่อชีวิต* ๒๗ (๒), ๑๗-๓๐.
(TCI กลุ่ม ๒)

อริสา สายศรีโกศล. (๒๕๖๒). ความเป็นชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ผ่านมิติวัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคมในเมืองสุราษฎร์ธานี. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ๔ (๑), ๑๔๑-๑๖๓. (TCI กลุ่ม ๒)

Sutthirat, N., Saisrikosol, A., Phrasutthisanmethi, Thepa, P. C. A. (2022).The Buddhist logic application of the nature of the Tathāgata in the Mahāyāna Mahāparinirvāna Sūtra from Dharmakshemā's translated of Chinese version used square of opposition. Neuroquantology, 20(12), 1656-1667. (Scopus Q3)

ประวัตินักวิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล นางสาวอัคริมา มณีเลิศ
2. ประวัติ/สถานที่ทำงาน
บริษัท มหาทรัพย์กฤษณ์ จำกัด
สำนักงาน ชั้น 3 เอช. พี. ทาวเวอร์ 2029/40 ถนนเจริญกรุง แขวงวัดพระยาไกร
เขตบางคอแหลม กรุงเทพฯ 10120 โทร.02-6752120-23 Fax:02-6750773
3. ที่อยู่ปัจจุบัน
เลขที่ 1/70 หมู่ 2 หมู่บ้านไคมอนต์วิลล์ ซอย 9
ถนนดาวทอง ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
โทร : 092-3245471 E-mail: Akkharima@hotmail.com

4. ประวัติการศึกษา

ระดับการศึกษา	ชื่อคุณวุฒิ	สาขาวิชา	สถาบัน	ปีที่สำเร็จ
ปริญญาโท	ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต	การบริหารการศึกษา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	2556
ปริญญาตรี	ศิลปศาสตรบัณฑิต	การบริหารทรัพยากรบุคคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ	2545

5. ผลงานทางวิชาการ (บทความวิจัย)

1. บุญร่วม คำเมืองแสน, สำราญ ศรีคำมูล, อัคริมา มณีเลิศ (2558) “รูปแบบการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาชีวิต เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ของสตรีที่มีคู่สมรสชาวต่างชาติในจังหวัดนครราชสีมา” สนับสนุนทุนวิจัยโดย สำนักบริหารโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนา มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาประจำปีงบประมาณ 2558 โดยมีสัดส่วนการทำวิจัย 10 % (ไม่ปรากฏแหล่งตีพิมพ์)

2. บุญร่วม คำเมืองแสน, สำราญ ศรีคำมูล, อัคริมา มณีเลิศ (2560) “รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตไทยในประเทศอินเดีย”วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, 8 (2) 231-244

รับรองตามนี้

(นางสาวอัคริมา มณีเลิศ)

ประวัตินักวิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล นายบุญร่วม คำเมืองแสน
2. ว/ด/ป 30 พฤษภาคม 2509
บ้านเลขที่ 171 หมู่ 7 บ้านอีโค ตำบลหนองแจ้งใหญ่ อำเภอบัวใหญ่
จังหวัดนครราชสีมา 30120

3. ประวัติ/สถานที่ทำงาน

1 ธันวาคม 2553 ตำแหน่ง อาจารย์ เลขที่ T1-11-315
คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
เลขที่ 248 หมู่ 1 ถนนศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
โทรศัพท์ 02-444-6000 ต่อ 1075,1076 โทรสาร 02-444-6068

4. ที่อยู่ปัจจุบัน

เลขที่ 1/70 หมู่ 2 หมู่บ้านไคมอนต์วิลล์ ซอย 9
ถนนดาวทอง ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
E-mail : boonruam.ka@mbu.ac.th มือถือ 082-2532282

5.รางวัลที่ได้รับ

- 1.เครื่องราชอิสริยาภรณ์ “ตรีตราภรณ์มงกุฎไทย” พ.ศ.2560
- 2.รางวัล “วิชาจรณสมปโนน” พ.ศ.2564
- 3.เครื่องราชอิสริยาภรณ์ “ตรีตราภรณ์ช้างเผือก” พ.ศ.2567

6. ตำแหน่งทางวิชาการ

ตำแหน่ง	คำย่อ	สาขา	พ.ศ.
รองศาสตราจารย์	รศ.	ปรัชญา	2560
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ผศ.	พุทธศาสตร์	2556

7. ตำแหน่งบริหาร

ตำแหน่ง	สังกัด	พ.ศ.
กรรมการสภาวิชาการ	คณะศาสนาและปรัชญา	2556-2562
หัวหน้าภาควิชาศาสนศาสตร์	คณะศาสนาและปรัชญา	2556-2568
ปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าภาควิชาปรัชญา	คณะศาสนาและปรัชญา	2560-2568

เลขานุการคณะศาสนาและปรัชญา	คณะศาสนาและปรัชญา	2559-2561
บรรณาธิการวารสารปรัชญาปริทรรศน์	คณะศาสนาและปรัชญา	2559-2566
หัวหน้าโครงการวิทยบริการสอนพระพุทธศาสนาใน เรือนจำ	คณะศาสนาและปรัชญา	2557-2566
-อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต -อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา	บัณฑิตวิทยาลัย	2553-ปัจจุบัน

6. ประวัติการศึกษา

ระดับ การศึกษา	ชื่อคุณวุฒิ	สาขาวิชา	สถาบัน	ปีที่ สำเร็จ
ปริญญาเอก (Ph.D.)	Doctor of Philosophy	Political Science	Magad University, India	2556
ปริญญาเอก (Ph.D.)	Doctor of Philosophy	Philosophy	Dr. Bhim Rao Ambedkar University, India	2551
ปริญญาโท (M.A)	Master of Arts	Buddhist Studies	University of Delhi, India	2543
ปริญญาโท (ร.ป.ม.)	รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต	รัฐประศาสนศาสตร์	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก	2556
ปริญญาตรี (ศน.บ.)	ศาสนศาสตรบัณฑิต	ภาษาอังกฤษ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย	2538
เปรียญธรรม 3 ประโยค			สำนักเรียนคณะจังหวัด นครราชสีมา	2545
นักธรรม ชั้นเอก			สำนักเรียนคณะเขตลาด กระบัง กรุงเทพมหานคร	2531

7. ผลงานทางวิชาการ

7.1 เอกสารการสอน/หนังสือ/ตำรา

บุญร่วม คำเมืองแสน(2560)“ปรัชญาศาสนา” กรุงเทพมหานคร, บริษัทโนเบิล จำกัด,

7.2 บทความวิชาการ

- 1.ประพัฒน์พงษ์ วัชรโสภณ, **บุญร่วม คำเมืองแสน** (2561) “ความเชื่อศาสตร์แห่งฮวงจุ้ยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีน” วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 21(1) ปีที่ 21 334-344
- 2.พระมหาวิชิต อคฺคชิต, **บุญร่วม คำเมืองแสน**, พระมหาพจน์ สุวโจ (2564) “หลักอายุสธรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพชีวิต” วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ 5 (2)248-259
- 3.พระปลัดธนา อคฺคธมฺโม, **บุญร่วม คำเมืองแสน**, พระมหาพจน์ สุวโจ (2564)“ความสอดคล้องของหลักการทางวิทยาศาสตร์กับธรรมนิยาม” วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ 5(2) 271-280
- 4.พระมหาบุญประสิทธิ์ นาถปุลโล, **บุญรวม คำเมืองแสน** (2566) “ความอ่อนน้อมถ่อมตนที่มีผลต่อความเปรมงคลและความเจริญรุ่งเรืองของชีวิต” วารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์ 7 (1) 51-64
- 5.ทวี ปานโต, พระมหาพจน์ สุวโจ, **บุญร่วม คำเมืองแสน**, พระมหาจักรพล อาจารย์สุโก (เทพา) (2564) “การดำเนินชีวิตตามแนวพุทธปรัชญาในยุคการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19” วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ 5(2) 315-328
- 6.พระครูสังฆรักษ์สุริยะ ปภสฺสโร, พระมหาพจน์ สุวโจ, **บุญร่วม คำเมืองแสน**,พระครูวินัยธรเจริญ ทนตจิตฺโต,(2565) “ความเพียรและคติธรรมในมหาชนกชาดก” วารสารพุทธมรรค, 7 (2)248-258
- 7.เสาวลักษณ์ สุทธิพรโอภาส, **บุญร่วม คำเมืองแสน**, พระมหาพจน์ สุวโจ (2565) “ไตรสิกขากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต” วารสารพุทธมรรค, 7 (2) 259-270
- 8.พีระวัฒน์ ฉัตรไทยแสง, **บุญร่วม คำเมืองแสน** (2567) “ธัมมาธิปไตย : พุทธปรัชญาการปกครองไทย” วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์ 10(1) 282-297
- 9.สุนิสา โมลีโก, **บุญร่วม คำเมืองแสน** (2567) “การบริหารตน บริหารคน บริหารงาน ตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท” วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์ 10(1)173-188
- 10.พระยอดคม คุณสิทฺโธ (ชยันนิตฺตฺย), **รศ.ดร.บุญรวม คำเมืองแสน** (2567) “สถาปตยกรรมพระบรมธาตุเจดีย์ที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช” วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 22(1) 179-189
- 11.สุชวสา ชิตะปัญญา, **รศ.ดร.บุญรวม คำเมืองแสน** (2567) “ปัจจัยการอุดหนุนนวนิยายเรื่อง “วันหนึ่งในชีวิตของ อีวาน เดนิโซวิช” ตามแนว พุทธศาสนสุภาษิต” วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 22(1) 201-208
- 12.อดิศักดิ์ ตั้งปทุมชาติ, **รศ.ดร.บุญรวม คำเมืองแสน** (2567) “ชีวิตในยุคหลังสมัยใหม่” วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 22(1) 190-200

13.สัญญา กัดงาม, **บุญร่วม คำเมืองแสน** (2567) “รักร้อยไรไม่ให้ความทุกข์” วารสารธรรมเพื่อชีวิต 30(2) 366-375

14.อริสา สายศรีโกศล, **บุญรวม คำเมืองแสน**, ภูมิภัทร์ อรุณรัตน์ (2567) “พหุวัฒนธรรมทางความเชื่อในอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ” วารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์ 8 (1) 209-233

15.พระมหาจักรธร อดุลโร (ขจรไชยกูล), **รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน** (2567) “การดูแลสุขภาพจิตด้วยโพชฌงค์ 7 ประการ”วารสารธรรมเพื่อชีวิต 30(3)

7.3 บทความวิจัย

1. **บุญร่วม คำเมืองแสน**(2556)“ การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาปรัชญาศาสนา ของนักศึกษาชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ 4 คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556” สนับสนุนทุนวิจัย โดยสถาบันวิจัยญาณสังวรโดยมีสัดส่วนการทำวิจัย 100 % (ไม่ปรากฏแหล่งตีพิมพ์)

2. **บุญร่วม คำเมืองแสน**(2556)“ การใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ปรัชญา ตามรายวิชาปรัชญาอินเดีย ของนักศึกษาชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ 2 คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556” สนับสนุนทุนวิจัย โดยคณะศาสนาและปรัชญาโดยมีสัดส่วนการทำวิจัย 100 % (ไม่ปรากฏแหล่งตีพิมพ์)

3. **บุญร่วม คำเมืองแสน**(2557)“ การใช้นวัตกรรมสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาปรัชญา สังคมและการเมือง ของนักศึกษาชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ 4คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภาคการศึกษาที่ 1ปีการศึกษา 2557” สนับสนุนทุนวิจัย โดยสถาบันวิจัยญาณสังวรโดยมีสัดส่วนการทำวิจัย 100 % (ไม่ปรากฏแหล่งตีพิมพ์)

4. **บุญร่วม คำเมืองแสน**(2557)“ การใช้นวัตกรรมพระไตรปิฎกซีดีรอมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชา รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ 4คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2557 สนับสนุนทุนวิจัย โดยสถาบันวิจัยญาณสังวรโดยมีสัดส่วนการทำวิจัย 100 % (ไม่ปรากฏแหล่งตีพิมพ์)

5. **บุญร่วม คำเมืองแสน และคณะ**(2556)“ การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น ในภาคตะวันออก” ประจำปีงบประมาณ 2556 สนับสนุนทุนวิจัย โดยสถาบันวิจัยญาณสังวรโดยมีสัดส่วนการทำวิจัย 70 % (ไม่ปรากฏแหล่งตีพิมพ์)

6. **บุญร่วม คำเมืองแสน และคณะ**(2557)“ แนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านไค้งตาบาง เพื่อพึ่งพาตนเอง” สนับสนุนทุนวิจัย โดยสถาบันวิจัยญาณสังวรปี 2557โดยมีสัดส่วนการทำวิจัย 40 % (ไม่ปรากฏแหล่งตีพิมพ์)

7. **บุญร่วม คำเมืองแสน และคณะ(2558)** “รูปแบบการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาชีวิต เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ของสตรีที่มีคู่สมรสชาวต่างชาติในจังหวัดนครราชสีมา” สนับสนุนทุนวิจัยโดย สำนักบริหารโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาประจำปีงบประมาณ 2558 โดยมีสัดส่วนการทำวิจัย 70 % (ไม่ปรากฏแหล่งตีพิมพ์)

8. **พระราชบัณฑิต, บุญร่วม คำเมืองแสน(2558)** “แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเบญจศีลของนักโทษเรือนจำกลางบางขวาง” ประจำปีงบประมาณ 2558 สนับสนุนทุนวิจัย โดยสถาบันวิจัยญาณสังวร โดยมีสัดส่วนการทำวิจัย 20 % (ไม่ปรากฏแหล่งตีพิมพ์)

9. **สำราญ ศรีคำมูล, บุญร่วม คำเมืองแสน(2558)** “การประยุกต์ใช้หลักธรรมในการแก้ปัญหาหนี้สินของประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ประจำปีงบประมาณ 2558 สนับสนุนทุนวิจัย โดยสถาบันวิจัยญาณสังวร โดยมีสัดส่วนการทำวิจัย 20 % (ไม่ปรากฏแหล่งตีพิมพ์)

10. **บุญร่วม คำเมืองแสน และคณะ(2558)** “วิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมชุมชนของประชาชน ตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด” ประจำปีงบประมาณ 2558 สนับสนุนทุนวิจัย โดยสถาบันวิจัยญาณสังวร โดยมีสัดส่วนการทำวิจัย 10 % (ไม่ปรากฏแหล่งตีพิมพ์)

11. **พระราชบัณฑิต, บุญร่วม คำเมืองแสน, แหวนทอง บุญคำ (2559)** “สภาพการเป็นอยู่ของผู้สูงอายุหมู่บ้านท่าทุ่งนาตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยคจังหวัดกาญจนบุรี” วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร 7 (2) 15-27

12. **บุญร่วม คำเมืองแสน, สำราญ ศรีคำมูล, อัคริมา มณีเลิศ (2560)** “รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตไทยในประเทศอินเดีย” วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, 8 (2) 231-244

13. **บุญร่วม คำเมืองแสน(2561)** “รูปแบบการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นโดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยงของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” วารสารบัณฑิตศาสตร์, 6 (2) 1-12

14. **พระครูปลัดสุวัฒนเมธาคุณ (พระสุทธิสารเมธี), บุญร่วม คำเมืองแสน, และปิ่นพนงค์ วงศ์นาศรี. (2561).** รูปแบบการดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ของพระสังฆาธิการในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสาร “ศึกษาศาสตร์ มจร”. 7(2), 190 – 203.

15. **บุญร่วม คำเมืองแสน(2562)** “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของผู้ต้องขังในทัณฑสถานตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท” วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง 8 (1) 1-12

16. **บุญร่วม คำเมืองแสน, พระมหาบุญไทย ปุณฺณมโน, พระครูปลัดสุวัฒนเมธาคุณ (พระสุทธิสารเมธี), พระมหาหมวิมล ปุริสสุตโม, กฤตสุขชิน พลเสน. (2562).** แนวทางการจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาแก่ผู้ต้องขังในทัณฑสถาน ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. วารสารศึกษาศาสตร์ มจร. 7(1) 349-363.

17.บุญร่วม คำเมืองแสน(2563)เรื่อง “ การบริหารจัดการหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2558” วารสาร วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 9 (3) 41-54

18.บุญร่วม คำเมืองแสน (2564)“การเสริมสร้างสุขภาพจิต เพื่อป้องกันการทำอัตวินิบาตกรรม ตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาทของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” วารสารวิจัยธรรมศึกษา 4 (2) 251-261

19.พระมหาบุญไทย ปุญญมโน (ดั่งวงศ์), พระสุทธิสารเมธี, บุญร่วม คำเมืองแสน, กฤตสุชิน พลเสน. (2564). การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตภาคกลางปริมณฑล. วารสารพุทธมคค์. 6(2), 140-152.

20.พระมหาบุญไทย ปุญญมโน (ดั่งวงศ์), พระสุทธิสารเมธี, บุญร่วม คำเมืองแสน, กฤตสุชิน พลเสน. (2565). การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตภาคกลางปริมณฑล. วารสารพุทธมคค์. 7(1), 65-79

21.บุญร่วม คำเมืองแสน,พระสุทธิสารเมธี, พระมหามหวินทร์ ปุริสุตโตโม, กฤตสุชิน พลเสน, สันติ ราษฎร์ พวงมะลิ,(2566) “ การศึกษาเนื้อหาและวิธีการสอนวิชาการเบียบวิธีวิจัยระดับมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” วารสารบัณฑิตศาสตร์ 21(1) 278-292

22.Asst.Prof.Dr. Phrasutthisanmethi, Assoc.Prof.Dr.Boonruam Khammuangsaen, Dr. Phramaha Chakrapol Acharashubho Thepa, Dr.Chen Pecharat, Dr.Chompoonuch Changcharoen (2023) “Improving The Quality Of Life With The Dittihadhammikattha Principle: A Case Study Of The Cooperative Salaya Communities Stable House, Phuttamonthon District, Nakhonpathom Province” Journal of Pharmaceutical Negative Results 14(2) 135-146

รับรองตามนี้



(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน)